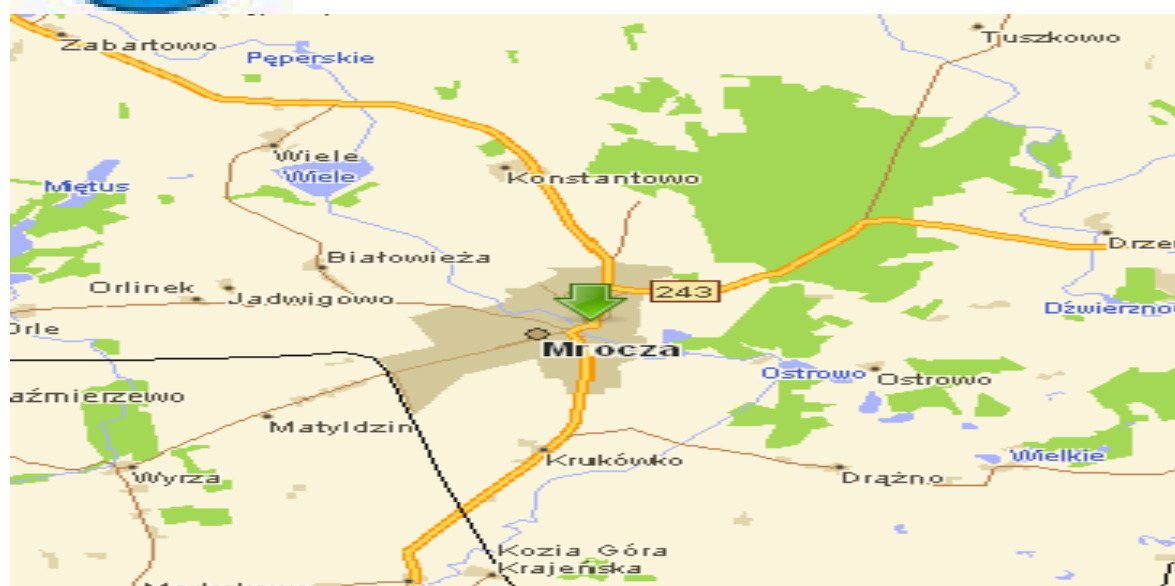

STRATEGIA ROZWOJU

MIASTA I GMINY MROCZA 2008-2020

Projekt finansowany przez:

RZĄD MIASTA I GMINY MROCZA
Pl.1 Maja 20, 89-115 Mroczka

Wykonawca:

VOTER PUBLIC RELATIONS
ul. Garncarska 7, 61-817 Poznań

U

TREŚĆ

strona

1. Wprowadzenie	3
1.1 Geneza strategii rozwoju	3
1.2 Metodologia procesu planowania strategicznego	11
2. Strategia Rozwoju Miasta i Gminy	12
2.1 Wybór zasadniczych obszarów problemowych Miasta i Gminy	12
2.2 Priorytety strategii rozwoju Miasta i Gminy	25
2.3 Główne założenia strategii rozwoju Miasta i Gminy	27
2.4 Wizja rozwoju Miasta i Gminy	41
2.5 Misja Miasta i Gminy	44
2.6 Cele strategiczne i kierunki rozwoju Miasta i Gminy	45
2.7 Powiązanie głównych obszarów problemowych Miasta i Gminy ze Strategią Woj.K-P	57
2.8 Schemat celów strategicznych i programów operacyjnych	58
2.9 Opisy programów i projektów (dla poszczególnych celów strategii rozwoju Miasta i Gminy w ramach zasadniczych obszarów problemowych	62
• Programy operacyjne oraz projekty w ramach zasadniczego obszaru problemowego „ Rozwój nowoczesnej gospodarki ”	62
• Programy operacyjne oraz projekty w ramach zasadniczego obszaru problemowego „ Rozwój zasobów ludzkich ”	105
• Programy operacyjne oraz projekty w ramach zasadniczego obszaru problemowego „ Poprawa standardu życia mieszkańców ”	146
2.10 Harmonogram realizacji programów operacyjnych oraz projektów	165
2.11 Szacunkowy budżet realizacji programów operacyjnych oraz projektów	168
3. Realizacja i monitoring, ocena i komunikacja społeczna	171-176
3.1 System wspomagania realizacji strategii	
3.2 Monitorowanie oraz ocena realizacji strategii	
4. Załączniki:	
4.1 Raport o stanie Miasta i Gminy	
4.1.2 Ogólna charakterystyka sektorów Miasta i Gminy wg. SWOT	
4.1.3 Analiza SWOT Powiatu Nakielskiego	
4.1.4 Analiza SWOT Województwa Pomorsko Kujawskiego	
4.2 Model analiz strategicznych Miasta i Gminy	
4.3 Ankiety + analizy	
4.4 Szkolenia	

1. Wprowadzenie

1.1 Geneza strategii

W warunkach gospodarki rynkowej możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego poszczególnych obszarów są zróżnicowane. Uzależnione są one od wewnętrznych i zewnętrznych ograniczeń oraz szans swojego rozwoju. Szanse te zwiększają się, jeżeli podmioty lokalne prowadzą aktywną politykę rozwoju i wprowadzają do działania elementy strategicznego planowania. Planowanie strategiczne, które zmierza do ustalenia podstawowych kierunków rozwoju lokalnego, ma za zadanie dostarczyć władzom lokalnym podstaw racjonalnego działania. Jest też formą działania w nurcie szybko zachodzących przeobrażeń a jego istotną cechą jest zmienność w czasie, uwzględniająca długi, jak i krótki horyzont rozwiązywania uprzednio zdefiniowanych problemów rozwoju.

Strategia rozwoju lokalnego w powiązaniu z budżetem gminy oraz studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego staje się ważnym instrumentem działania władz samorządowych. Jako dokument kierunkowy strategia pełni funkcję drogowskazu w realizacji przedsięwzięć podmiotów lokalnych, przy czym wraz z zmieniającymi się warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi należy ją aktualizować oraz poszerzać i to na każdym poziomie planowania. Tylko permanentna aktualizacja strategii umożliwia utrzymanie jej aktualności przez szereg kolejnych lat, a zawarta w założeniach może służyć różnym celom¹:

- ❖ opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego oraz różnorodnych programów i projektów,
- ❖ podejmowaniu bieżących i długookresowych decyzji o znaczeniu strategicznym, wpływającym na pożądane kierunki rozwoju,
- ❖ stymulacji zmian organizacyjnych i strukturalnych, zmierzających do podnoszenia efektywności zarządzania i gospodarowania majątkiem lokalnym.

Wykorzystując swoje możliwości wpływania na sytuację gospodarczą, władze lokalne powinny rozwijać działalność wspierającą przedsiębiorczość na własnym terenie. Samorządy lokalne mają zasadniczy wpływ na zachowanie podmiotów gospodarczych, co wynika z samej istoty przedsiębiorczości. Działalność systemu wspierania lokalnej przedsiębiorczości powinna być ukierunkowana na dokładne określenie potrzeb i celów rozwoju gospodarczego danego terenu, dokładne rozpoznanie sytuacji przedsiębiorstw oraz barier ich rozwoju, a także na przekazywanie informacji, udzielanie konsultacji i wspieranie inicjatyw.

W systemie gospodarki rynkowej znaczna część odpowiedzialności za pobudzenie i kształtowanie rozwoju gospodarczego spoczywa na władzach lokalnych, co pociąga za sobą przepływ kapitału i przedsiębiorców pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Różna jest rola poszczególnych szczebli samorządu. I tak, w przypadku samorządu gminnego, bezpośrednia i pośrednia działalność na obszarze wspierania przedsiębiorczości polega na kształtowaniu różnych warunków dla rozwoju lokalnego w zależności od swoich możliwości.

Z kolei w ustawie o samorządzie powiatowym, w materii zakresu działania podaje się specyfikację zadań publicznych takich jak: przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizację lokalnego rynku pracy oraz promocję powiatu. Na ostatnim szczeblu samorządowym tj. w ustawie o samorządzie województwa władze poprzez strategię rozwoju województwa mają pobudzać aktywność gospodarczą oraz podnosić poziom konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa². Polityka rozwoju województwa to tworzenie warunków rozwoju gospodarczego, w tym kreowanie rynku pracy.

¹ E. Wysocka, J. Kosiński, Strategia rozwoju gminy, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 1992, s.54.

² E. Wojciechowski, Zarządzanie w samorządzie terytorialnym, Difin, Warszawa 2003, s. 189-190.

W funkcjonowaniu i rozwoju gminy istotną rolę odgrywają plan lub program, nazywany powszechnie strategią rozwoju gminy lub strategią rozwoju gospodarczego gminy. Dokument ten zalicza się do instrumentów zarządzania gospodarką lokalną i jest też podstawą działania w dłuższej perspektywie czasowej, jak i w polityce bieżącej. Za rangą i posiadaniem takiego dokumentu przemawiają dwa zasadnicze powody³:

- ❖ pierwszy, istnieje realna szansa w podejmowaniu racjonalnych decyzji rozwojowych i przekształceń strukturalnych gminy,
- ❖ drugi to warunek ubiegania się o środki finansowe z różnych źródeł m.in. z funduszy europejskich.

Strategia rozwoju gminy jako ważny instrument działania władz samorządowych może spełniać różne funkcje. Wśród nich wyróżnić można⁴:

- ❖ funkcję regulacyjną: strategia staje się wyznacznikiem konkretnie podejmowanych decyzji które gwarantują realizację ustalonych zadań;
- ❖ funkcję kontrolną: strategia staje się podstawą oceny skuteczności działania organów odpowiedzialnych za lokalną politykę gospodarczą;
- ❖ funkcję koordynacyjną; strategia jest dokumentem, który z założenia ma oddziaływać na podmioty funkcjonujące w Mieście i Gminie w kierunku koordynowania ich zachowań zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju gminy;
- ❖ funkcję informacyjną: strategia to zbiór informacji o przewidywanych kierunkach rozwoju gminy i zamierzonych działaniach władz lokalnych;
- ❖ funkcję pobudzającą: strategia jako dokument zmuszający podmioty władzy samorządowej do poszukiwania możliwości i dróg optymalnego rozwoju gminy;
- ❖ funkcję promocyjną: strategia jest dokumentem podkreślającym te cele rozwojowe danego obszaru, które są jego mocnymi stronami i są możliwe do osiągnięcia pod warunkiem uzyskania zewnętrznego wsparcia.

Należy podkreślić, iż w miarę rozwoju lokalnego, spada znaczenie funkcji regulacyjnej i kontrolnej na rzecz wzrostu znaczenia funkcji informacyjnej, koordynacyjnej, a w szczególności funkcji promocyjnej.

W wyniku integracji Polski z Unią Europejską gmina powinna być przygotowana do możliwości korzystania z funduszy strukturalnych przeznaczonych na rozwój regionalny. W strategii rozwoju Miasta i Gminy należy uwzględnić działania z tym związane, które będą przydatne do:

- ❖ Mobilizacji społecznego zaplecza realizacji strategii i stałego przypominania jej głównych celów.
- ❖ Korekty celów i działań wynikających z potrzeby dopasowania strategii do zmieniającej się rzeczywistości,
- ❖ Odpowiednio wczesnego reagowania na pojawiające się zagrożenia i szanse. Ze względu na dużą zmienność i trudną przewidywalność trendów gospodarczych strategia rozwoju Miasta i Gminy powinna być dokumentem elastycznym, otwartym na zmiany i nowe szanse pojawiające się w Mieście i Gminie i jej otoczeniu.

Posiadanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy ma więc bardzo istotne znaczenie dla szans realizacji zrównoważonego rozwoju, który jest wynikiem procesu planowania strategicznego

³ Tamże, s.202.

⁴ Z. Szymła, Programowanie rozwoju gospodarczego i przedsiębiorczości na szczeblu lokalnym, w: Regionalne uwarunkowania rozwoju przedsiębiorczości, Materiały konferencyjne, Katedra Przedsiębiorczości i Innowacji Wydziału Ekonomii AE w Krakowie, Kraków 23-24 października 1996, s.47-48.

w Mieście i Gminie, podczas którego formułowane są długofalowe cele, ich struktura oraz współzależności, a także jednostki odpowiedzialne za ich wdrożenie.

Strategia wymaga zatem przygotowania analizy hierarchii potrzeb i planowanych działań zmierzających do ich realizacji z uwzględnieniem sposobów finansowania.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy stanowi istotną przesłankę pozytywnych, pożądaných zmian, ułatwiając władzy samorządowej podejmowanie decyzji.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy poprzez nakreślenie kierunków wieloletniego rozwoju, pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

W praktyce niemożliwe jest, bowiem pozyskanie środków finansowych z różnorodnych programów pomocowych Unii Europejskiej bez rzetelnego i jasnego zaprezentowania wizji rozwoju Miasta i Gminy.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza powinna być spójna z dokumentami planistycznymi powiatu Nakielskiego, województwa Pomorsko Kujawskiego oraz tymi, które są przygotowane na poziomie kraju.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego (**NSRR**) jest jednym z trzech – obok Narodowego Planu Rozwoju (**NPR**) oraz Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (**KPZK**) – strategicznych dokumentów, które określają kierunki rozwoju Polski i jej regionów w latach 2007 – 2013. System wdrażania **NSRR** bazuje na programach operacyjnych.

Zamiast funkcjonującego obecnie jednego Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR 2004- 2006) po roku 2006 zostało wprowadzonych szesnaście zdecentralizowanych regionalnych programów operacyjnych (**RPO**) przygotowanych przez samorząd, które będą realizować pierwszy oraz trzeci cel kierunkowy **NSRR 2007 – 2013**, natomiast programy rządowe będą realizowały drugi cel kierunkowy tej strategii.

Rozwój obszarów wiejskich, zasobów ludzkich, przedsiębiorstw oraz rolnictwa w latach 2007 – 2013 będzie następować w ramach tych **16 Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO)**, z których wydatkowane będą fundusze strukturalne na wsparcie projektów inwestycyjnych.

Zgodnie z zapisami tych programów **Samorządowe Dokumenty Strategiczne** są niezbędne do realizacji projektów gmin w ramach poszczególnych celów kierunkowych, priorytetów i działań programów, a szczególnie w **trzecim celu kierunkowym Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013 - Szybkiego wzrostu – wyrównywania szans rozwojowych**.

Oprócz tego w **NPR 2007 – 2013** przewiduje się realizację programów operacyjnych zarządzanych przez ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego.

Są to programy operacyjne „Spójność terytorialna i konkurencyjność regionów” oraz programy operacyjne współpracy terytorialnej.

Samorządowe Dokumenty Strategiczne są podstawowym elementem **Strategii Rozwoju Powiatów**, które są z kolei częścią struktury **Strategii Rozwoju Województw**, a następnie **Regionów** oraz Narodowego Planu Rozwoju / Podstaw Wsparcia Wspólnoty na lata 2007 – 2013 (**NPR/PWW**).

Zgodnie z ustawą o zasadach wspierania rozwoju regionalnego **Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego [NSRR]** jako część **Narodowego Planu Rozwoju** jest jednym z narzędzi systemu polityki rozwoju regionalnego w Polsce, określając cele, priorytety i kryteria

wyodrębniania obszarów wsparcia, zasady i kryteria wsparcia finansowego **programów regionalnych i strategii województw** ze strony polityki rozwoju regionalnego państwa.

Stanowi więc punkt odniesienia dla preeliminowania wysokości i kierunków wydatkowania środków z budżetu państwa, w tym środków zagranicznych, na realizację **kontraktów regionalnych** oraz innych zadań z zakresu rozwoju regionalnego, programów doradczych, informacyjnych i innych przedsięwzięć.

Uwzględniając powyższe władze Miasta i Gminy Mrocza w roku 2008, świadome wagi systemu planowania strategicznego dla rozwoju społeczności lokalnej w ramach **Narodowego Planu Rozwoju i Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego**, w tym **Strategii Rozwoju Województwa Pomorsko Kujawskiego, Strategii Rozwoju Powiatu Nakielskiego** podjęły działania zmierzające do rozpoczęcia procesu przygotowania kompleksowej wersji **Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza na lata 2008 – 2020**.

Dotychczasowe działania władz Miasta i Gminy Mrocza do roku 2008 opierały się jedynie ze względu na brak właściwego oprogramowania komputerowego na stosowaniu systemu planowania krótkookresowego (wskaźnikowego), który był zasadniczą przyczyną szeregu trudności w realizacji projektów zdefiniowanych w operacyjnych planach inwestycyjnych poprzednich okresów budżetowych.

W Mieście i Gminie Mrocza planowanie zadań inwestycyjnych następowało dopiero po zatwierdzeniu środków finansowych na ich realizację, a decyzje związane z tymi zadaniami podejmowane były bez znajomości szczegółowych planów wieloletnich i przewidywanych skutków.

Stworzenie w wersji elektronicznej kompleksowego systemu zarządzania Miastem i Gminą Mrocza, która integrowałaby w jedną całość wszystkie dokumenty planistyczne (strategię rozwoju, plan rozwoju lokalnego oraz wieloletnie programy finansowe i inwestycyjne) z planowaniem operacyjnym dotyczącym przyszłych okresów budżetowych stało się podstawowym celem działań władz lokalnych.

Nowy zintegrowany, elektroniczny system zarządzania Miastem i Gminą Mrocza z zastosowaniem nowoczesnych oprogramowań komputerowych stworzy możliwość bieżącej weryfikacji i aktualizacji danych, umożliwi wprowadzanie zmian, lepsze definiowanie problemów, koordynację celów i zadań, przygotowywanie projektów, zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć lokalnych dostosowanych do zmieniającej się rzeczywistości oraz potrzeb społeczności lokalnej oraz coraz większych możliwości ich realizacji z udziałem środków Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej.

W wyniku podjętych decyzji, zgodnie z obowiązującymi przepisami o zamówieniach publicznych, wyłoniono wykonawcę – firmę VOTER Public Relations z Poznania, z którą nawiązano współpracę na realizację usługi przygotowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza 2008-2020.

Strukturę programowania realizacji **Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza** w powiązaniu z **Narodowym Planem Rozwoju** oraz **Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego** i innymi dokumentami planistycznymi przedstawiają załączone poniżej wykresy:

NARODOWY PROGRAM ROZWOJU 2007 – 2013

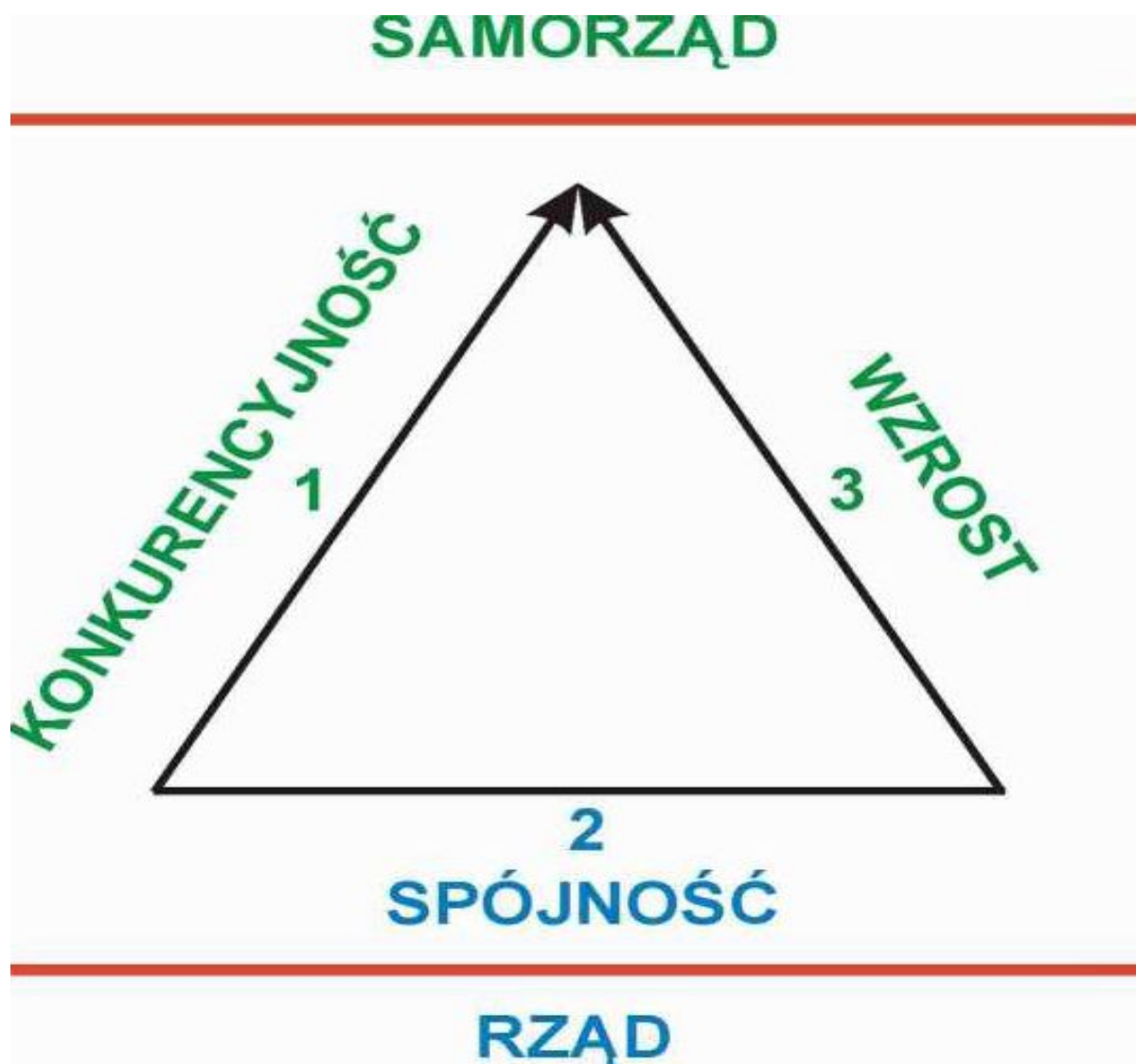

STRATEGICZNE CELE POLSKIEJ POLITYKI REGIONALNEJ NA LATA 2007 - 2013

Misją NSRR na lata 2007 jest zapewnienie wzrostu jakości życia przy zachowaniu zasad rozwoju konkurencyjności kraju i regionów, przy jednoczesnej koncentracji na stymulowaniu i utrwalaniu pozytywnych tendencji rozwojowych w województwach z wykorzystaniem ich endogenicznych zasobów.

Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013 formułuje następujące strategiczne cele kierunkowe rozwoju regionalnego Polski:

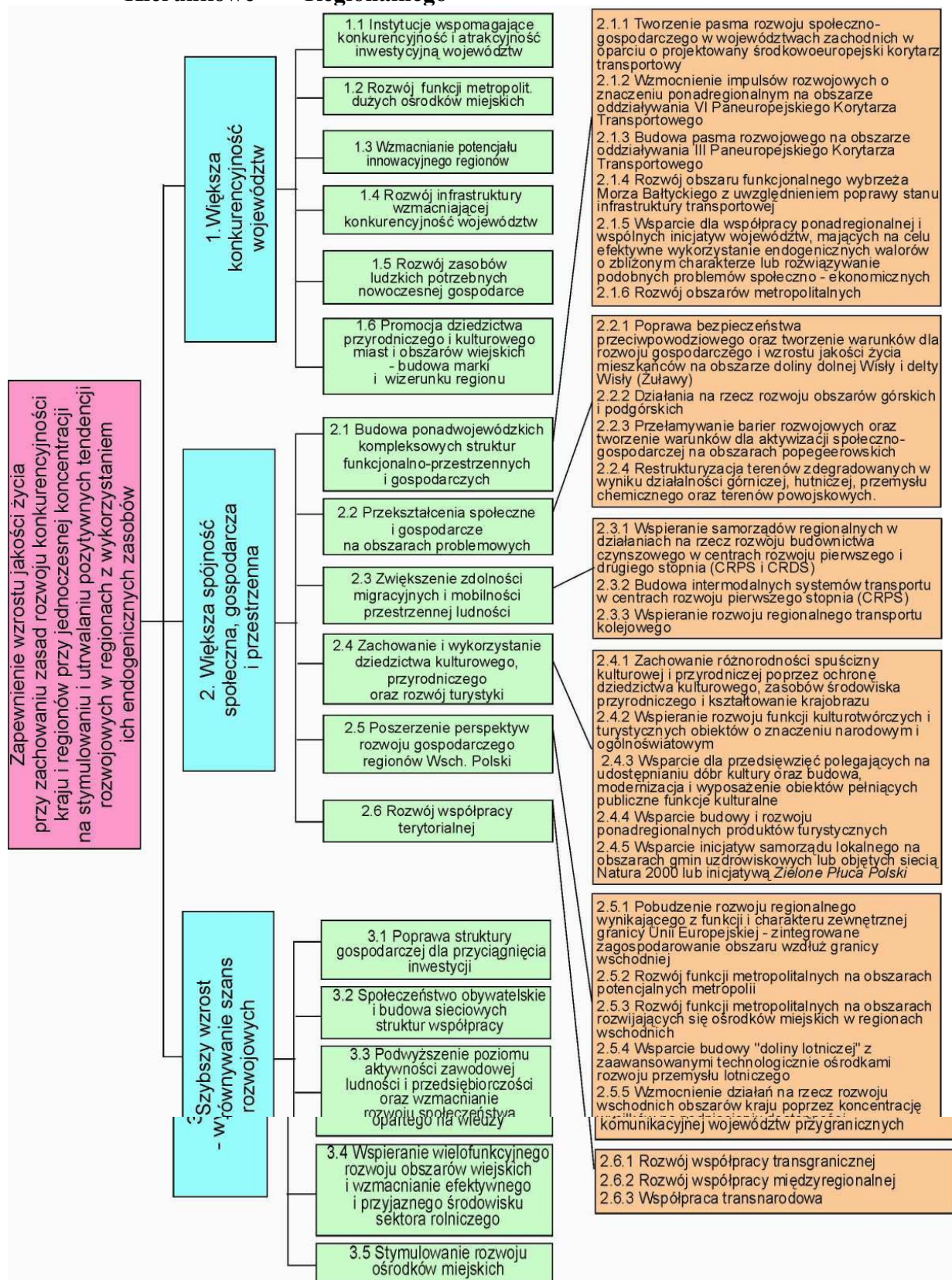
1. **Większa konkurencyjność województw,**
2. **Większa spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna,**
3. **Szybszy wzrost – wyrównywanie szans rozwojowych.**

Misja

Cele
KierunkowePriorytety Rozwoju
Regionalnego

Kierunki Działań

1.2 Metodologia procesu planowania lokalnego rozwoju

Do opracowania Strategii rozwoju Miasta i Gminy Mrocza zastosowano metodę planowania strategicznego ukierunkowanego na cel.. Istotą tej metody jest założenie, że wiedza potrzebna do opracowania strategii istnieje wśród liderów lokalnych, ale poszczególne jej elementy nie są dostatecznie skoordynowane i uporządkowane. Ważną, merytoryczną rolę w przygotowaniu strategii rozwoju Miasta i Gminy odgrywają liderzy lokalni, włączeni do zespołu planującego na podstawie ich:

- ❖ reprezentatywności,
- ❖ doświadczenia i wiedzy w sprawach gospodarczych i społecznych,
- ❖ gotowości do uczestniczenia w planowaniu rozwoju Miasta i Gminy.
- ❖ praca liderów lokalnych wspomagana jest przez tzw. moderatora.

Moderator to osoba z zewnątrz, której rola polega przede wszystkim na:

- ❖ kierowaniu dyskusją,
- ❖ dopingowaniu zespołu do twórczej pracy,
- ❖ porządkowaniu wypowiedzi i tworzeniu z nich większych struktur,
- ❖ utrwalaniu wyników pracy zespołu planującego,
- ❖ dostarczaniu informacji na temat rozwiązań stosowanych przez inne Miasta i Gminy,
- ❖ przygotowaniu końcowego opracowania strategii.

Osiągnięcie wyników, dochodzenie do rozwiązań, przez zespół planujący następuje na drodze tzw. konsensusu, czyli powszechnej zgody. w wypadku rozbieżności, których zaistnienie jest nieuniknione, a nawet wskazane, dąży się do wypracowania stanowiska, które może być zaakceptowane przez wszystkich członków zespołu planującego. Przyjęcie takiej zasady sprzyja utożsamianiu się osób tworzących strategię z wynikami ich pracy.

Praca metodą planowania strategicznego ukierunkowanego na cel odbywa się według następujących zasad:

- ❖ metoda porządkuje nie tylko sposób pracy nad strategią, ale reguluje również przebieg komunikacji pomiędzy członkami zespołu planującego,
- ❖ podstawową formą pracy jest planowanie w grupie, pozwala to na uzyskanie efektu synergii (wzmocnienia),

Zakłada się przy tym dodatkowo, że:

- ❖ planowanie powinno być elastyczne, otwarte na pojawiające się szanse.
- ❖ planowanie, to proces przełamywania schematów w myśleniu i działaniu.
- ❖ przyszłość Miasta i Gminy buduje się na jej wyjątkowości, wyróżnialności.
- ❖ proces tworzenia strategii jest jednocześnie procesem tworzenia kapitału społecznego Miasta i Gminy.
- ❖ strategia i zawarta w niej wizja rozwoju są siłą motoryczną rozwoju Miasta i Gminy, działającą na zasadzie wewnętrznej dynamiki.
- ❖ w trakcie tworzenia strategii nie trzeba wszystkiego rozumieć, wiedza przychodzi z czasem, gdy chce się ją osiągnąć, przyswoić. Nie wszystko da się zrozumieć od razu.
- ❖ w tworzeniu strategii duży udział ma wiara i intuicja.
- ❖ w strategii nie można zbyt ograniczać planowania istniejącymi realiami.
- ❖ w strategii trzeba uwzględniać różne rodzaje kapitałów: społeczny, intelektualny, finansowy, informacyjny. Nie zawsze ten finansowy jest najważniejszy.
- ❖ nie warto starać się o to by bardzo dokładnie określić to co ma być za 5, 10, 15

lat, zmiany postępują zbyt szybko, nie sposób ich dzisiaj przewidzieć, warto zostawić furtkę dla nowych, nieoczekiwanych możliwości.

- ❖ w tworzeniu strategii należy się dopasować do tego co wyznaczają światowe i europejskie trendy rozwojowe a nie udawać, że nas to nie dotyczy.
- ❖ przy pracy nad strategią trzeba umieć być dzieckiem, bawić się i mylić. Powaga, formalizm, nuda, zbytni wysiłek zabijają twórczość, prowadzą do oczywistości i w efekcie dają banał.
- ❖ strategia musi być twórcza, powinna zapalać do działania, prowokować, otwierać nowe horyzonty.

W Mieście i Gminie Mrocza proces planowania lokalnego rozwoju oparto na metodzie ośmiu etapów w ramach czterech faz procesu przygotowania i realizacji Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza.

❖ etap przygotowawczy:

- wstępne konsultacje dotyczące metod tworzenia strategii
- wybór firmy do prowadzenia prac związanych z tworzeniem strategii;
- analiza podmiotów przedsięwzięcia, czyli wybór członków zespołu planującego rozwój Miasta i Gminy Mrocza.

❖ etap analizy stanu Miasta i Gminy Mrocza oraz badania i konsultacje z tym związane:

- badania i analiza danych statystycznych,
- przygotowanie ankiet do badań sytuacji społeczno - gospodarczej Miasta i Gminy Mrocza w poszczególnych sektorach działalności,
- przygotowanie analizy potencjału Miasta i Gminy metodą SWOT
- przygotowanie Raportu o stanie Miasta i Gminy Mrocza

❖ etap planowania strategii:

- formułowanie planów działań (obszarów problemowych, wizji, misji, celów, kierunków, założeń, programów operacyjnych, projektów i zadań),
- integrowanie planów działań poszczególnych sektorów Miasta i Gminy w usystematyzowany, strategiczny dokument planistyczny,
- przygotowanie systemu wdrożenia, oceny, monitorowania i aktualizacji strategii

❖ etap realizacji strategii:

- dodatkowe konsultacje społeczne,
- podsumowanie wyników prac
- przygotowanie końcowego dokumentu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza

2.1 Wybór zasadniczych obszarów problemowych Miasta i Gminy Mrocza

Wybór trzech niżej wymienionych głównych obszarów problemowych dla Miasta i Gminy Mrocza :

1	ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI
2	ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH
3	POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

wiąże się ściśle z zaktualizowanym dokumentem programowym „**Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020**”, która została przyjęta Uchwałą nr XLI/586/05 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 12 grudnia 2005 r.

Celem nadrzędnym Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020 jest poprawa **konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.**

Strategia postuluje działania w trzech priorytetowych obszarach:

rozwój nowoczesnej gospodarki ,unowocześniania struktury przestrzenno-funkcjonalnej regionu oraz odpowiedniego rozwoju zasobów ludzkich.

Strategicznymi działaniami w sferze bezpośrednio gospodarczej są:

kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechnianie innowacji, wzmacnianie konkurencyjności regionalnej gospodarki rolnej oraz promocja rozwoju turystyki.

Wybór trzech w/w priorytetowych obszarów znajduje również swoje potwierdzenie w dokumentach programowych i strategicznych rządu RP, województwa oraz Wspólnoty Europejskiej:

Tabela 12. Spójność Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 z dokumentami programowymi i strategicznymi rządu RP, województwa oraz Wspólnoty Europejskiej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013		Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007 – 2020	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (NSS) (Decyzja KE z maja 2007 r.)	Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (projekt z 29.11.2006r. przyjęty przez RM)	Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla spójności na lata 2007-2013 (Decyzja Rady z dnia 6 października 2006 r.)
Cele	Osie priorytetowe				
1. Zwiększenie atrakcyjności województwa kujawsko-pomorskiego	Osie priorytetowa 1. Rozwój infrastruktury technicznej	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej	Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 1: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.1. Rozszerzenie i poprawa infrastruktury transportowej 1.3. Podjęcie kwestii intensywnego wykorzystania tradycyjnych źródeł energii w Europie
	Osie priorytetowa 2. Zachowanie i racjonalne użytkowanie środowiska przyrodniczego	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.2. Rozwój infrastruktury technicznej Działanie 2.6. Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego	Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 1: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia 1.2. Wzmocnienie synergii pomiędzy ochroną środowiska a wzrostem 1.3. Podjęcie kwestii intensywnego wykorzystania tradycyjnych źródeł energii w Europie
2. Zwiększenie konkurencyjności gospodarki regionu	Osie priorytetowa 4. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	Cel szczegółowy 1: Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 4: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz sektora usług Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu 2.3. Promowanie społeczeństwa informacyjnego dla wszystkich Wytyczna 3: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy 3.5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników
	Osie 5. Wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw	Priorytetowy obszar działań 1: Rozwój nowoczesnej gospodarki Działanie 1.1. Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechnianie innowacji	Cel szczegółowy 4: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz sektora usług Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 1: Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu 2.1. Zwiększenie i lepsze ukierunkowanie inwestycji w BRT 2.2. Ułatwienie innowacji i promowanie przedsiębiorczości 2.4. Poprawa dostępu do finansowania
	Osie 6. Wsparcie rozwoju turystyki	Priorytetowy obszar działań 1: Rozwój nowoczesnej gospodarki Działanie 1.3. Promocja rozwoju turystyki	Cel szczegółowy 4: Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz sektora usług Cel szczegółowy 6: Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich		Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej

3. Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców	Oś priorytetowa 3. Rozwój infrastruktury społecznej	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.4. Rozwój infrastruktury społecznej Działanie 2.5. Promocja dziedzictwa kulturowego	Cel szczegółowy 2: Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej Cel szczegółowy 3: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski Cel szczegółowy 6: Wykonywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich	Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej Priorytet 5: Rozwój obszarów wiejskich	Wytyczna 3. Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy 3.3. Zwiększenie inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę kwalifikacji 3.5. Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników. Większa liczba lepszych miejsc pracy
	Oś priorytetowa 7. Wspieranie przemian w miastach i obszarach wymagających odnowy	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnianie struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu Działanie 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej	Cel szczegółowy 5: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	Priorytet 6: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej	Uwzględnia terytorialny wymiar polityki spójności, wkład miast we wzrost i zatrudnienie
	Oś priorytetowa 8. Pomoc techniczna		Cel szczegółowy 1: Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa Program Pomoc Techniczna		Wytyczna 3: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy 3.4. Zdolności administracyjne
Cel nadrzędny – strategiczny					
Poprawa konkurencyjności województwa oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej obszarów	Poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju	Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej	Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.	Wytyczna 1: Zwiększenie atrakcyjności Europy i jej regionów pod względem inwestycji i zatrudnienia Wytyczna 2: Poprawa poziomu wiedzy i innowacyjności na rzecz wzrostu Wytyczna 3: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy	

Konieczność wyboru w/w obszarów problemowych została potwierdzona szczegółowymi pracami zespołów programowych ds. Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza w ankietach dotyczących: oceny stanu poszczególnych dziedzin, preferowanych kierunków rozwoju oraz oczekiwań zmian, jak również w dokonanej analizie problemów z określeniem skali natężenia problemów oraz ustaleniem między nimi związków przyczynowo skutkowych.

W trakcie wyznaczania głównych obszarów problemowych kierowano się niezwykle ważną zasadą, która mówi, iż **cel determinuje działanie (nigdy na odwrót)**. Pamiętano również o tym, że zawsze działanie, jakie podejmujemy, wynika z przyjętego przez nas celu. W trakcie prac była to podstawowa zasada skutecznego planowania, w tym strategicznego.

Aby ten etap przebiegał prawidłowo wyznaczono najprościej w oparciu o metodę „drzewa problemów” główny cel strategiczny, który powinien determinować rodzaj i charakter działań w ściśle określonym i ograniczonym obszarze problemowym.

Wynikiem prac zespołowych było tzw. „**Drzewo problemów**”, które stało się kompleksowym diagramem pokazującym logiczne związki przyczynowo – skutkowe pomiędzy sytuacjami postrzeganymi jako negatywne w danym obszarze planowania (oświata i kultura, zdrowie i pomoc społeczna, rolnictwo, ekologia i turystyka, infrastruktura i przedsiębiorczość, ogólnym) oraz pozwoliło wskazać główne obszary problemowe.

Analiza problemów obejmowała następujące etapy:

- Określenie problemów przez zespół koordynacyjny oraz zespoły programowe ds. prac nad Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza,
- Dokonanie analizy problemów oraz ustalenie istniejących między nimi związków przyczynowo – skutkowych,
- Podział problemów na grupy głównych zagadnień analizowanych w ramach strategii,
- Zobrazowanie powyższych związków przyczynowo skutkowych przy pomocy schematu blokowego (drzewo problemów),
- Ustalenie głównych obszarów problemowych

Wyniki przeprowadzonych ankiet w czasie warsztatów szkoleniowych zespołu koordynacyjnego i zespołów programowych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza jednoznacznie potwierdziły konieczność rozwiązywania szeregu problemów, które występują w Mieście i Gminie Mrocza. Całość prac analitycznych została zawarta w przygotowanym raporcie o stanie Miasta i Gminy Mrocza za okres 2003 – 2007. Dokument ten stanowi integralną część Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza 2008 – 2020.

I Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii

Obszary wiejskie

W Polsce za obszary wiejskie przyjmuje się obszary poza zasięgiem miast, czyli obszary obejmujące tereny gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, gdyż zarówno jedne, jak i drugie mają wyraźne cechy peryferii. Definicja taka przyjęta została zgodnie z *Rejestrem Użytkowania Gruntów* i służy głównie uruchamianiu instrumentów pomocy państwa dla rozwoju obszarów wiejskich.

Według **OECD** (Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju) można wyróżnić dwa hierarchiczne uporządkowane poziomy jednostek terytorialnych: lokalny i regionalny. Na poziomie jednostek szczebla podstawowego – gmin (NUTS 5)⁵, **OECD** identyfikuje obszary wiejskie jako obszary zamieszkałe przez mniej niż 150 osób na 1 km².

Według danych GUS Bydgoszcz 2006 obszary wiejskie zajmują w Mieście i Gminie Mrocza 97,4% obszaru i zamieszkiwane są przez 54,2 % ludności. Miasto Mrocza zajmujące 2,6% obszaru, których mieszkańcami jest 45,8% jego ludności.

Rolnictwo uznawane jest za podstawową formę działalności produkcyjnej człowieka, mającej na celu wytworzenie żywności oraz materiałów i surowców przeznaczonych do innych celów, poprzez uprawę roślin i chów zwierząt, przy wykorzystaniu dostępnych technik produkcji, zasobów oraz sił przyrody (*Encyklopedia Agrobiznesu 1998*).

Z punktu widzenia polityki duże znaczenie mają tzw. obszary problemowe (**Gralak, 1999, Typologia wiejskich obszarów problemowych**). Są to obszary, gdzie tradycyjne rolnictwo wciąż ma dominującą rolę w gospodarce. W obszarach tych występują – w mniejszym lub większym zakresie – takie niekorzystne zjawiska, jak: słaby rozwój gospodarczy, niekorzystna sytuacja demograficzna, niesprzyjające działalności gospodarczej środowisko naturalne, duża odległość od ośrodków życia gospodarczego, brak podstawowej infrastruktury technicznej, niedorozwój sfery lokalnego małego biznesu, niedostatek instytucji finansowych, informacyjnych i doradczych, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji zawodowych ludności itp.

Obszary te w Mieście i Gminie zagrożone są depopulacją, postępującym gospodarczym upadkiem i degradacją społeczno- kulturalną. Obszary problemowe w Mieście i Gminie nie są w stanie we własnym zakresie pokonać barier rozwojowych. Powinny zatem stanowić jeden z głównych przedmiotów oddziaływania polityki lokalnej.

Wyzwania, które aktualnie stoją przed gminą związane są przede wszystkim z koniecznością zmiany struktur wiejskich (agrarnej, społeczno-zawodowej ludności wiejskiej, majątku produkcyjnego, produkcji, instytucji i organizacji wiejskich itp.), poprawą efektywności gospodarowania, zwłaszcza w rolnictwie oraz wzrostu konkurencyjności na rynkach regionalnych, krajowym i międzynarodowym.

Należy, więc na nowo zdefiniować pozycję i rolę obszarów wiejskich w strukturze życia gospodarczego gminy Mrocza, tym bardziej że rolnictwo kujawsko-pomorskiego odznacza się wysokim stopniem towarowości produkcji, jest ono przodującym w kraju producentem surowców dla przetwórstwa rolno spożywczego, ale nie jest przodującym przetwórcą tych surowców. Niezadowolający stan lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego postrzegany jest jako problem, którego skuteczne rozwiązywanie może być źródłem nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

Obszary wiejskie gminy, łatwiej dostępne przez rozwinięty system transportu i telekomunikacji, stawać się będą nie tyle synonimem przestrzeni rolniczej, ile strefami

inwestycji, drobnej przedsiębiorczości, oferującymi miejsca pracy i życia dla mieszkańców wsi i tej wpływowej części społeczeństwa konsumpcyjnego, dla której posiadanie wartości materialnych nie jest najważniejsze.

Jak można przewidywać – w przyszłości nasilą się dążenia do ograniczania produkcji rolnej, natomiast zwiększy się znaczenie nowych przedsięwzięć, zorientowanych na konsumpcję, rekreację, ochronę środowiska.

To z kolei stworzy szanse dla nowej – pozarolniczej – działalności gospodarczej w Mieście i Gminie.

Wg materiałów prognostycznych zakłada się, że struktura pracujących w Mieście i Gminie zbliży się do obecnej przeciętnej struktury w krajach Unii Europejskiej, gdzie udział:

- sektora I – rolnictwo = 8%,
- sektor II – przemysł, budownictwo, transport = 28%,
- sektor III – usługi = 64%.

Celem działań w zakresie tego obszaru problemowego byłyby:

- mobilizacja i wspieranie aktywności społeczności lokalnych, w tym wiejskich,
- upowszechnianie wiedzy na temat funkcjonowania gospodarki rynkowej, samorządności i społeczeństwa obywatelskiego – tworzenie klimatu i możliwości jak najlepszych warunków organizacyjno-prawnych i ekonomicznych dla działalności gospodarczej i służącej poprawie bytu ludności obszarów wiejskich,
- przygotowywanie i upowszechnianie inicjatyw służących tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- kształcenie liderów społeczności lokalnych w zakresie umiejętności organizowania, motywowania, mobilizacji społecznej, poszukiwania nowych możliwości, tworzenia instytucji itp,
- tworzenie ośrodków kształcenia i permanentnego doskonalenia zawodowego młodzieży wiejskiej
- kształtowanie wzorców gospodarowania i stylów życia harmonijnie godzących wymogi rozwoju oraz efektywności gospodarczej z wymogami ochrony środowiska naturalnego i kulturowego obszarów wiejskich,
- wspieranie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, w tym dywersyfikacji rolnictwa i rozwoju usług, drobnej wytwórczości, ośrodków rekreacji i rehabilitacji, rozwoju agroturystyki, przetwórstwa, przechowalnictwa, upraw specjalnych i „niszowych” itp.,
- tworzenie warunków do rozwoju fizycznego, intelektualnego, kulturalnego, psychicznego mieszkańców obszarów wiejskich.

Przy formułowaniu programów działań w zakresie rozwoju aktywizacji społeczno gospodarczej obszarów wiejskich gminy należy uwzględnić zjawiska charakterystyczne dla Unii Europejskiej, do których między innymi należą:

- stały wzrost produkcji rolniczej poprzez koncentrację gospodarstw i wzrost jej skali,
- zmiana roli wsi i rolnictwa w lokalnej gospodarce (wieś zmierza do tzw. wsi wielo-funkcyjnej),
- zmniejszenie zatrudnienia, wzrost wydajności pracy i dochodów, tworzenie grup producenckich,
- zwiększenie różnorodnych powiązań dotyczących głównie handlu i
- współpracy, powiązanie przekształceń strukturalnych rolnictwa ze zmianami społecznymi,
- dążenie do osiągnięcia równowagi interesów producentów rolnych i konsumentów żywności.

Obszary miejskie

W nowym okresie programowania (2007-2013) aspekt miejski zajmuje ważne miejsce i został wzmocniony między innymi poprzez:

- włączenie wymiaru miejskiego do głównego nurtu programowania i nakierowanie go na regenerację obszarów miejskich (w oparciu o metodę URBAN) oraz podkreślenie roli miast jako partnerów przy realizacji celów lizbońskich,
- wzmocnienie i rozszerzenie programu URBACT,
- innowacyjne instrumenty finansowania np. JESSICA.

"Metoda URBAN" rozumiana jest jako zintegrowane podejście do zarządzania rozwojem obszarów miejskich przy uwzględnieniu zasady szeroko rozumianego partnerstwa, realizowanego w sposób transparentny przy mobilizacji zarówno środków publicznych jak i prywatnych, oraz z wykorzystaniem rezultatów wymiany doświadczeń pomiędzy partnerami.

Konkretne przepisy dotyczące wymiaru miejskiego polityki regionalnej na lata 2007-2013 zawarte są w pakiecie rozporządzeń dot. polityki spójności. Należą do nich zapisy w

Rozporządzeniu w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego:

Art. 8 zawiera przepisy dotyczące zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich:

EFRR może wspierać opracowywanie wspólnych, zintegrowanych i zrównoważonych strategii mających na celu ograniczenie zbyt wysokiej koncentracji problemów gospodarczych, ekologicznych oraz społecznych dotyczących obszarów miejskich. Możliwe działania obejmują przyspieszenie wzrostu gospodarczego, rekultywację środowiska fizycznego, rekonwersję obszarów przemysłowych, zachowanie i waloryzację dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, propagowanie przedsiębiorczości, rozwój lokalnego zatrudnienia oraz społeczności lokalnych, świadczenie usług na rzecz ludności z uwzględnieniem zmian struktur demograficznych;

Wyżej wymienione przepisy uzupełnione są o zapisy **Strategicznych Wytycznych** dla spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Punkt 5.1 Strategicznych Wytycznych Wspólnoty określa wkład obszarów miejskich we wzrost gospodarczy i zatrudnienie, który koncentruje się na poprawie konkurencyjności (tworzenie klastrów i sieci kontaktów) oraz dążeniu do bardziej zrównoważonego rozwoju między ośrodkami miejskimi i otoczeniem. Proponowane działania obejmują:

- **promowanie przedsiębiorczości**, lokalnego zatrudnienia i społeczności lokalnych, świadczenie usług dla społeczeństwa przy uwzględnieniu zmieniających się struktur demograficznych;
- odnowę środowiska fizycznego, modernizację terenów przemysłowych, ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego i historycznego;
- podnoszenie poziomu bezpieczeństwa, wspieranie integracji gospodarczej, społecznej i kulturalnej osób upośledzonych społecznie, zwalczanie przejawów dyskryminacji, zwiększenie dostępności do usług.

W celu ułatwienia finansowania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w nowym okresie programowania dostępne będą nowoczesne instrumenty finansowe - JESSICA i JEREMIE.

JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas) jest wspólną inicjatywą Komisji Europejskiej, Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Rady Europejskiego Banku Rozwoju dla finansowania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich przy pomocy kombinacji dotacji i pożyczek. JESSICA proponuje:

- finansowanie dla partnerstwa publiczno-prywatnego i innych projektów z zakresu rozwoju miejskiego,
- osiągnięcie prostego i elastycznego zarządzania funduszami przeznaczonymi na rozwój miejski oraz
- ekspertyzę finansową i zarządczą z różnych instytucji finansowych.

Wsparcie przeznaczone jest na działania z zakresu infrastruktury, sieci, efektywności energetycznej, ICT (nie małe i średnie przedsiębiorstwa).

JEREMIE ma z kolei wspierać działania z zakresu promowania wzrostu, zatrudnienia i włączenia społecznego w miastach poprzez wspieranie małych, średnich i mikro-przedsiębiorstw.

II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej oraz kulturalnej gminy

System edukacyjny z całą lokalną infrastrukturą edukacyjną tworzy wiedzę, kwalifikacje, wartości - jest więc istotnym czynnikiem lokalnego rozwoju gospodarczego i społecznego, a także określa jakość życia mieszkańców oraz decyduje o zasobności gminy.

W czasach radykalnej zmiany gospodarczej i technologicznej szczególnie system kształcenia zawodowego staje przed zadaniem, jak rozwijać kształcenie zorientowane na praktykę nie znając perspektyw zatrudnienia.

Jednym ze sposobów realizacji tego zadania jest przybliżenie kształcenia zawodowego do rzeczywistości przedsiębiorstw i lokalnych rynków pracy, a także zorientowanie programów, metod szkoleń na kształtowanie umiejętności nie tylko technicznych, ale w równie istotnym stopniu społecznych, umożliwiających radzenie sobie z niepewnością i przewyższanie bezrobocia.

W nowych warunkach oświata winna wyposażać w rozległe kompetencje, przygotowywać do działań elastycznych, kształtować przedsiębiorczość, sprawne funkcjonowanie na rynku pracy.

Zmiany społeczno-gospodarcze, które dokonują się w Polsce są więc źródłem przeobrażeń zarówno w systemie oświaty, jak i oczekiwań społecznych wobec edukacji, opieki społecznej i zdrowotnej.

Edukacja i kultura mogą i powinny stać się podstawą integracji cywilizacji naukowo-technicznej, informacyjnej i humanistycznej. Czasy „transformacji systemowej” i wielkiej „zmiany społecznej” to poważne wyzwanie, szansa rozwojowa, ale także zagrożenie w sferze wartości i postaw ludzi

Teraźniejszość i przyszłość są nam nie tyle dane, co „zadane”. Dlatego tak dużo rodzi się pytań, problemów i dylematów oraz rozwija dyskursy na tematy celów edukacji, kultury, ich związków z życiem społecznym, a także procesów integracji i dezintegracji.

Chodzi więc o to, aby edukacja i kultura „zmuszały dzieje, żeby służyły wartości” oraz **wspomagały jednostki, zbiorowości ludzkie i całe społeczeństwo** w racjonalnym wyborze sensów życia i w procesie ich samorealizacji.

Edukacja i kultura przenikają się i wzajemnie warunkują. Kultura jest treścią, a zarazem wynikiem edukacji. Edukacja – realizowana w duchu wartości – jest więc wektorem kultury.

Edukacja i kultura penetrują podobne obszary życia ludzkiego, uczą poznawania świata, ludzi i samego siebie, a przez to dokonywania wyboru wartości oraz wybierania pól i form aktywności. Dokonują także „obrachunku z przeszłością” oraz ukazują możliwość różnych pozytywnych i negatywnych „wizji przyszłości”.

Najważniejszą sprawą dla edukacji i kultury są wartości, kryteria i drogi ich wyboru oraz związany z nimi problem ideału i wzorca osobowego współczesnej i przyszłej Polski i Europy. Chodzi o przechodzenie „od koncepcji człowieka oświeconego do

paradygmatu kształcenia innowacyjnego” i o to, aby: „Mądrość polegała na pojednaniu racji rozumu z humanistycznymi wartościami” (J. Koziński).

W raporcie Komitetu Prognoz pt. „W perspektywie roku 2010” określono cechy takiego wzorca osobowego. Kształcenie cech osobowych jednostki odbywa się w procesie uczestnictwa w różnych formach edukacji i samokształcenia oraz uczestnictwa biernego i czynnego w kulturze zarówno wyższej, jak i masowej.

Podstawowa idea współczesnej edukacji **„Rozumieć świat – kierować sobą”** oznacza również poszukiwanie sposobów i mechanizmów „wrastania” w kulturę, jej współtworzenie. Kulturę rozumie się bowiem jako zespół wartości, w szczególności takich jak: prawda, wolność, demokracja, piękno, dobro, odpowiedzialność za siebie i innych.

Realizację postulatów kształtowania osobowości zdolnych do rozwiązywania duchowych i materialnych problemów współczesności mogą zapewnić tylko: z jednej strony – nowoczesna edukacja i dynamiczna kultura, z drugiej – jakość życia społecznego i stan ekonomiczny kraju, które określają w ostateczności ludzkie zachowania i postawy.

Zmieniający się i zagrożony świat stawia przed edukacją i kulturą takie problemy, jak: ekologia, zdrowie, tożsamość i humanizacja stosunków społecznych, nowe wymagania organizacji życia społecznego, bezpieczeństwo wewnętrzne i „ład w świecie” duchowym i materialnym. Wymaga to większej zdolności w kierowaniu własnym losem przy uwzględnieniu podstawowych wartości oraz „nowego rozumienia edukacji i kultury”.

Edukacja i kultura jako procesy wielostronne, wielofunkcyjne, interdyscyplinarne i nieustające, przebiegają w trzech wymiarach czasowych: przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. Dotyczą jednocześnie środowiska, Polski, Europy i świata

Występują w nich trzy sfery: poznawcza, emocjonalna i praktyczna. Ich integracja może zapewnić podstawę do poszukiwania wartości, ich promowania, przyjmowania oraz kształtowania stylów życia. Dezintegracja osobowości może zaś rodzić zagubienie i pustkę oraz wpływać niekorzystnie na motywację do pracy nad sobą i działań społecznych.

Wprowadzony nowy i ciągle modyfikowany system szkolny w założeniach lepiej dostosowany do potrzeb rynku pracy i aspiracji edukacyjnych społeczeństwa, poprzez działania nakierowane na zwiększenie poziomu wykształcenia społeczeństwa, sprzyja zwiększeniu szans na uzyskanie pracy. Podnoszenie jakości

kształcenia na wszystkich poziomach, sprzyja z kolei wyrównywaniu szans, zwiększa jednostkową mobilność, indywidualną zaradność i przedsiębiorczość.

Istotnym wyzwaniem, wobec którego staje system oświaty jest coraz szerszy udział w programach Unii Europejskiej, co oznacza przede wszystkim włączenie gospodarki kraju oraz miast i gmin do jednolitego rynku Unii Europejskiej - swobodny przepływ nie tylko kapitału, towaru i usług, ale także osób.

Stąd zadaniem oświaty również na poziomie lokalnym jest przygotowanie do uczestnictwa w tego rodzaju możliwościach.

Właściwy wymiar i sens poprawy warunków edukacyjnych gminy zawiera się w hasłach: uczyć się, aby wiedzieć, uczyć się, aby działać, uczyć się, aby żyć wspólnie z innymi i uczyć się, aby być (Delors, 1998).

Świadomość tak wielkiego znaczenia gospodarki lokalnej opartej na wiedzy łączy się z oczekiwaniami pod adresem polityki oświatowej miast i gmin, organizacji pozarządowych, oczekiwaniami dotyczącymi edukacji: zróżnicowania ofert i form kształcenia, jego jakości i adekwatności do potrzeb rynku pracy, aspiracji i potrzeb edukacyjnych jednostek.

System lokalnych usług oświatowych może przyczynić się w mieście i Mieście i Gminie do wzrostu poziomu wykształcenia i kwalifikacji, pobudzania przedsiębiorczych postaw i umiejętności mieszkańców oraz szans dzieci i młodzieży.

W erze „cywilizacji informacyjnej” i „globalnej wioski” oraz transformacji systemowej, stajemy wobec nowych szans i wyzwań, a także pytań o cele, zadania i sposoby organizacji edukacji i kultury, o ich relacje do innych dziedzin życia. Potrzebna jest więc nowa wiedza o

wartościach, tendencjach rozwojowych i aspiracjach ludzkich. Niezbędne staje się rozwijanie wyobraźni, myślenia problemowego, wariantowego i perspektywnego, a także kształtowanie umiejętności multimedialnego działania.

Tylko wtedy edukacja i kultura będą bliżej życia oraz potrzeb ludzi, a przez to realnie wpływać na jakość i rolę czynnika ludzkiego w rozwoju i postępie społecznym.

Może wtedy nie w pełni aktualną będzie diagnoza stanu naszej rzeczywistości, o której pisała Wisława Szymborska: *Obeznani w przestworzach od ziemi do gwiazd, gubimy się w przestrzeni od ziemi do głowy.*

Lokalna polityka społeczna dotycząca również rozwoju infrastruktury społecznej i zdrowotnej rozumiana jako działania zmierzające do poprawy warunków życia mieszkańców i coraz pełniejszego zaspokojenia jej potrzeb, w tym również przewyższania trudnych sytuacji życiowych jest także niezmiernie ważnym obszarem zmian dostosowawczych miast i gmin do standardów Unii Europejskiej.

Rozwój pomocy społecznej po 1989 roku odbywał się pod hasłami decentralizacji państwa i tworzenia samorządności lokalnej, która do tej pory nie jest zakończona.

Główny problem - dualizm celów stawianych pomocy społecznej, co odzwierciedlał podział zadań wykonywanych przez ośrodki pomocy społecznej (zadania własne ze środków samorządu, zadania zlecone z budżetu centralnego)

Miejsko gminne ośrodki pomocy społecznej stały się lokalnym partnerem państwowej pomocy społecznej.

Placówki rządowe (wojewódzkie zespoły pomocy społecznej) przyjęły rolę organizatora pomocy, pełniąc funkcje programowe, regulacyjne i kontrolne na szczeblu regionalnym

Organizacje samorządowe (miejsko gminne ośrodki pomocy społecznej) świadczą usługi materialne w miejscu zamieszkania.

Lokalna pomoc społeczna:

- spełniała cele doraźne, interwencyjne
- była istotnym elementem polityki przekształcania całego systemu zabezpieczenia społecznego

Kierunek działań - przetwarzanie programów powszechnych w programy selektywne, dostępne po spełnieniu kryterium dochodowego

Skutek - przesuwanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia społecznego do pomocy społecznej, ograniczona podmiotowość miasta i gminy w zakresie polityki społecznej i pomocy społecznej

Biurokratyzacja systemu (zwiększanie liczby klientów i zadań przy ograniczonych środkach). Dystrybucja środków finansowych i kontroli administracyjnej zasadności ich przyznawania kosztem pracy socjalnej, usług niematerialnych, aktywizacji klientów, itp.

Nowoczesna pomoc społeczna znajduje się w fazie procesu zmian i reform, które kontynuowane były w latach 2003 -2004 w celu między innymi ograniczenia kosztów funkcjonowania oraz poprawy efektywności pomocy społecznej.

W założeniach tej reformy ma nastąpić dalsza: decentralizacja zadań społecznych państwa, rozwój samorządności, upodmiotowienie społeczności lokalnych, uczynienie z rodziny głównego podmiotu polityki społecznej, odbudowa społeczeństwa obywatelskiego zgodnie z zasadą subsydiarności.

Zmiany w tej sferze obejmują obecnie szersze wprowadzenie do działań publicznych organizacji pomocy czynnika społecznego, uzupełnienie sektora samorządowej pomocy przez organizacje pozarządowe i indywidualnych wolontariuszy (*Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z 2003 roku*)

Aktywna polityka społeczna na rzecz zagrożonych wykluczeniem długotrwałych klientów pomocy społecznej poprzez próbę ich aktywizacji zawodowej (*Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z 2003 roku*)

Upodmiotowienie i aktywizacja użytkownika pomocy społecznej. Wprowadzenie kontraktu jako warunku przyznania wsparcia materialnego.

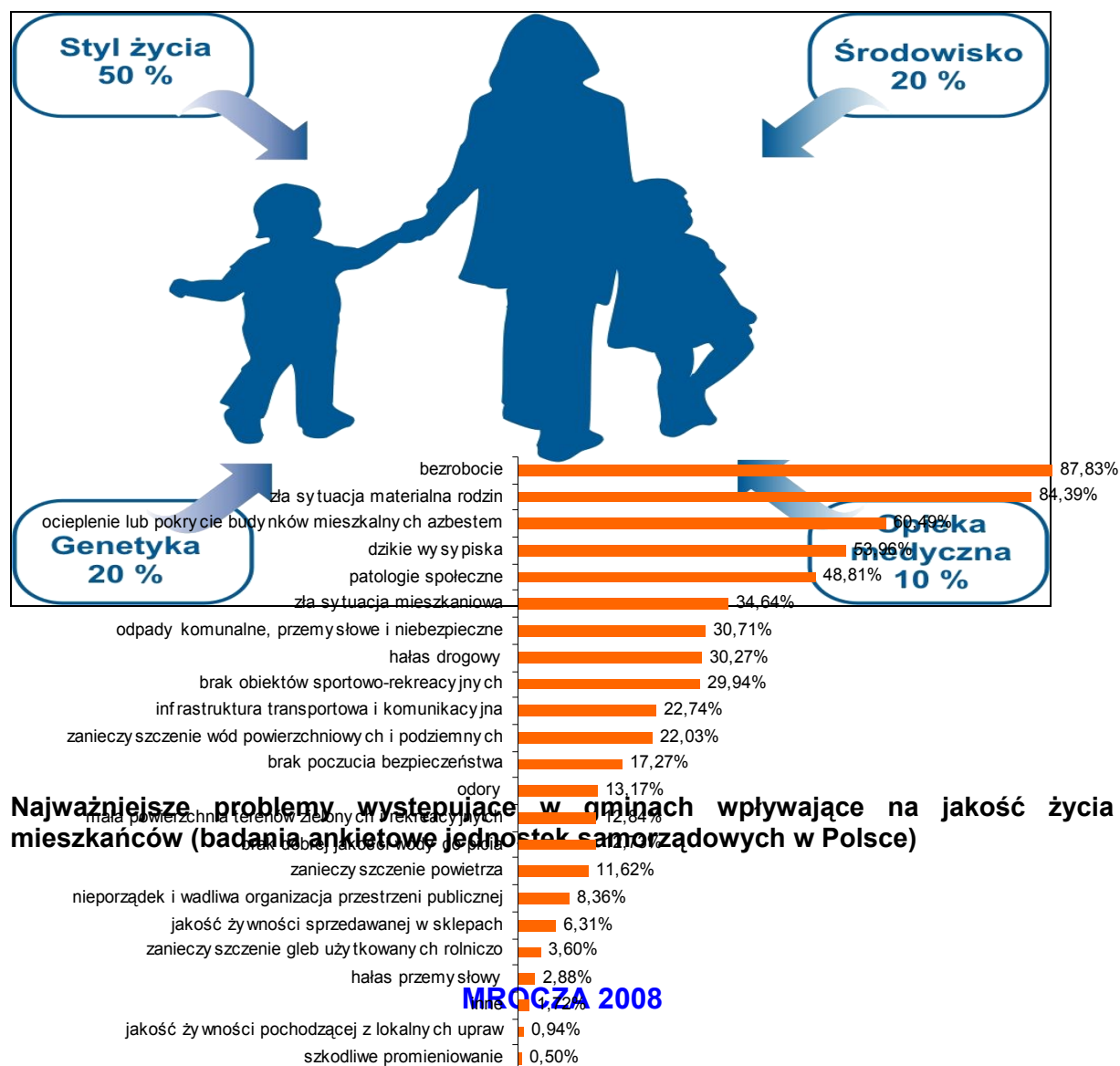
Wyniki przeprowadzonych ankiet w czasie wariatów szkoleniowych zespołu koordynacyjnego i zespołów programowych Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza jednoznacznie potwierdzają:

konieczność budowy ośrodków opiekuńczych, mieszkań komunalnych, zmniejszenie negatywnych skutków problemów społecznych, głównie związanych z bezrobociem, sytuacją osób niepełnosprawnych, starszych oraz rodzin, dalszego rozwoju bazy lokalowej oraz jakościowego rozwoju usług socjalnych i zdrowotnych wynikający z potrzeb społeczności lokalnej oraz aktywności społecznej mieszkańców,

III. Poprawa standardów życia mieszkańców , w tym infrastruktury

Jakość życia (jego standard) zależy nie tylko w mieście i Mieście i Gminie od osobistych dochodów jej mieszkańców, ale również zdeterminowana jest stanem infrastruktury technicznej w mieście i Mieście i Gminie oraz systemem, organizacją i funkcjonowaniem instytucji służących zaspokajaniu potrzeb zbiorowych, takich jak zdrowie, edukacja, kultura, pomoc społeczna, bezpieczeństwo.

Czynniki wpływające na jakość życia mieszkańców, w tym na ich zdrowie

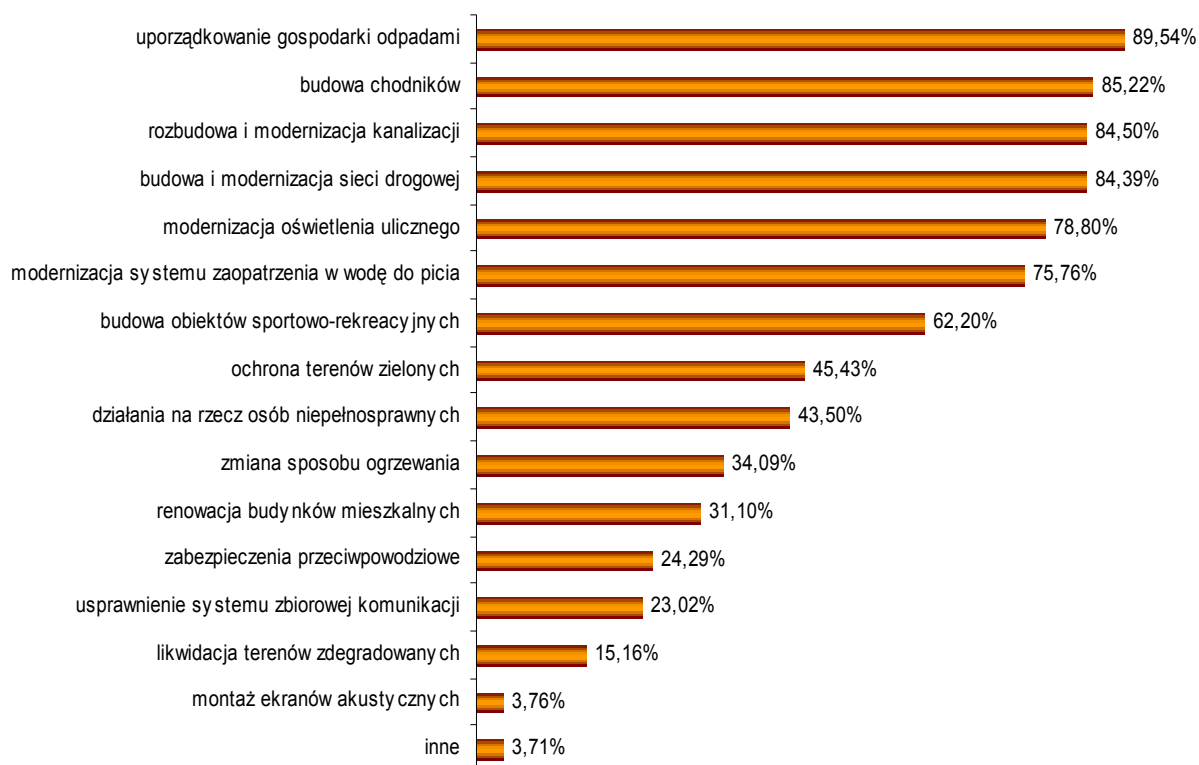
Najważniejsze problemy występujące w gminach miejskich wpływające na jakość życia mieszkańców (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

Najważniejsze problemy występujące w gminach miejsko-wiejskich wpływające na jakość życia mieszkańców (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

WROCZA 2008

Działania mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców realizowane w gminach (badania ankietowe jednostek samorządowych w Polsce)

Władze samorządowe stosują szereg działań, które mają na celu pobudzenie rozwoju gminy, najczęściej poprzez wpływ na warunki działalności gospodarczej.

Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości musi uwzględniać czynniki zewnętrzne, jak i wewnętrzne. W dużej mierze czynniki zewnętrzne determinują zachowanie miast gmin, ponieważ to one stają się głównymi odbiorcami impulsów płynących z otoczenia zewnętrznego.

Miasto i Gmina jest pracodawcą, zleceniodawcą, klientem i inwestorem, dlatego mechanizmy które może stosować wpływają na działalność firm prywatnych. Praktycznie każde działanie miasta i gminy ma bezpośredni lub pośredni wpływ na lokalne firmy.

Instrumenty wspierania przedsiębiorczości lokalnej można podzielić najogólniej na dochodowe (zwolnienia i ulgi podatkowe) i wydatkowe (inwestycje, promocja i informacja).

Trwały wzrost gospodarczy, jak również zmiany jakości życia mieszkańców nie są więc możliwe bez inwestycji. Dlatego szanse wzrostu jakości życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego oceniać trzeba m.in. na podstawie zakresu i rodzaju prowadzonych w mieście i Mieście i Gminie inwestycji.

O ważności inwestycji gminnych dla wzrostu jakości życia mieszkańców, dla rozwoju lokalnych firm oraz rozwoju gospodarczego w ogóle decydują następujące cechy:

- dobrze zaplanowane inwestycje infrastrukturalne powodują kolejne inwestycje (np. uzbrojenie terenów pod budownictwo przyciąga inwestorów budowlanych
- inwestycje finansowane przez miasto i gminę dają pracę lokalnym firmom, a więc tworzą koniunkturę na lokalnym rynku usług budowlanych,
- inwestycje są najskuteczniejszą metodą zapobiegania bezrobociu tworząc lokalny rynek pracy,
- inwestycje podnoszą na stałe standard życia mieszkańców – powstają wodociągi, kanalizacja, drogi itd., z czego mieszkańcy będą ciągle korzystać
- brak niezbędnych inwestycji w dziedzinie telekomunikacji, zaopatrzenia w energię, wodę itp. -stanowi niebezpieczną barierę w lokalnym rozwoju gospodarczym
- brak inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska jest barierą rozwoju zrównoważonego i może na trwałe pogorszyć jakość życia mieszkańców
- brak inwestycji w niektórych dziedzinach (np. w budownictwo mieszkaniowe, bezpieczeństwo publiczne) powoduje, że nie zaspokojone zostaną podstawowe potrzeby mieszkańców wywołujące niezadowolenie społeczne.

2.2 Priorytety strategii rozwoju Miasta i Gminy

ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI LOKALNEJ

Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej poprzez:

- wspieranie, sprzyjanie i stymulowanie przedsiębiorczości i samodzielności gospodarczej
- wykorzystanie istniejącego zaplecza i potencjału (w tym bezrobotnych)
- indywidualna i grupowa aktywizacja gospodarcza, tworzenie dobrych miejsc pracy
- dostosowanie systemu podatkowego, stypendialnego, ofertowego do potencjalnych inwestorów

TWORZENIE MIEJSC PRACY

Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu przez miasto i gminę (samorząd miejsko-gminny i jego instytucje) poprzez:

- stwarzanie zachęt inwestycyjnych oraz dla tworzenia miejsc pracy, wspieranie lokalnego rynku pracy, zamówienia i roboty publiczne
- stymulowanie przedsiębiorczości i samodzielności
- kreowanie nowych usług i potrzeb, pomoc organizacyjna, przekwalifikowanie, gwarancje
- rozbudzanie, uczenie i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców, szczególnie młodych, zdobywanie nowych umiejętności

WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY, W TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Jakość życia (jego standard) zależy nie tylko w mieście i Mieście i Gminie od osobistych dochodów jej mieszkańców, ale również zdeterminowana jest stanem infrastruktury komunalnej oraz systemem, organizacją i funkcjonowaniem instytucji służących zaspokajaniu potrzeb zbiorowych, takich jak zdrowie, edukacja, kultura, pomoc społeczna, bezpieczeństwo. Trwały wzrost gospodarczy, jak również jakości życia mieszkańców nie jest możliwy bez inwestycji. Dlatego szanse wzrostu jakości życia mieszkańców, rozwoju gospodarczego oceniać trzeba m.in. na podstawie zakresu i rodzaju prowadzonych w mieście i Mieście i Gminie inwestycji. Należy więc w związku z tym:

- wspierać i stymulować wszelkie działania w zakresie pozyskania z UE środków na realizację maksymalnej ilości zadań inwestycyjnych
- maksymalnie wykorzystać posiadane dokumenty planistyczne w celu zwiększenia efektywności zmian warunków życia mieszkańców

DOSTOSOWANIE OBSZARÓW WIEJSKICH DO STANDARDÓW UE

Proces restrukturyzacji i modernizacji wsi i rolnictwa poprzez:

- edukację do potrzeb rynku z systemem przekwalifikowania
- wspieranie pozarolniczej aktywizacji gospodarczej rolników i ich dzieci, przedsiębiorczości
- tworzenie na obszarach wiejskich nowych miejsc pracy i ofert usługowych poza i około rolniczych
- rozwój zaawansowanego przetwórstwa rolno spożywczego

BEZPIECZEŃSTWO

Zmniejszenie oraz redukcja zachowań przestępczych i aspołecznych, przeciwdziałanie zagrożeniom cywilizacyjnym (kulturowych, systemów wartości, zdrowotnym i związanych ze środowiskiem przyrodniczym). Działania na rzecz bezpieczeństwa socjalnego (zapewnienia dobrej pracy, godziwych warunków życia) oraz zapewnienie przestrzegania podstawowych praw obywatelskich

ROZWÓJ KULTURY

Upowszechnianie uczestnictwa w kulturze, w tym własnej lokalnej, rozwój instytucji i organizacji kulturalnych, odbudowanie bądź ożywienie kultury i tradycji miejscowych, tożsamości kulturowej społeczeństwa

ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI

Wykorzystanie walorów i potencjału miasta i gminy w zakresie turystyki miejskiej i wiejskiej: agroturystyki, turystyki w gospodarstwie, turystyki ekologicznej (ścieżki rowerowe, zaprzęgowe, do jazdy konnej) łącznie z szeregiem gwarantowanych atrakcji (ogniska, uroczystości wiejskie, obiekty kultury sakralnej oraz dziedzictwa narodowego, lokalne atrakcje kulinarne, folklorystyczne) itd. Restauracja obiektów miejskiego i gminnego dziedzictwa narodowego, rozwój funkcji rekreacyjnych i turystyczno-edukacyjnych w oparciu o lokalne kompleksy leśne, jeziora, obiekty kultury materialnej oraz inne atrakcje .

EDUKACJA WSZYSTKICH

Wszechstronny, nowoczesny i nakierowany na wszystkie grupy mieszkańców program podnoszenia jakości poziomu oświaty uwzględniający z jednej strony tempo zmian cywilizacyjnych, kulturowych, a z drugiej przeciwstawiający się negatywnym tendencjom i skutkom tych zmian. Program powinien dotyczyć:

- modernizacji i restrukturyzacji szkolnictwa podstawowego oraz ponad podstawowego poprzez ich dostosowanie do wymogów współczesności, a zwłaszcza standardów UE
- dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb współczesności i gospodarki rynkowej, a w szczególności do potrzeb nowoczesnego środowiska wiejskiego – miejsca życia, pracy i sukcesów mieszkańców
- rozwój edukacji ustawicznej (pozaszkolnej), podnoszenie kultury i wiedzy, edukacja dorosłych, młodzieży – uczenie przedsiębiorczości
- podnoszenie świadomości i kompetencji społecznej mieszkańców gminy, udziału w procesie decyzyjnym, radzeniu sobie z problemami

ROZBUDZANIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

W wymiarze społecznym w zakresie decentralizacji władzy oraz uspołecznieniu procesów decyzyjnych, a w wymiarze gospodarczym poprzez większą samodzielność i przedsiębiorczość

INTEGRACJA WSZYSTKICH

To podstawa lokalnego patriotyzmu, zwiększenia skuteczności działań, efektywności i racjonalności, odbudowania tradycji i tożsamości społecznej poprzez:

- cele integrujące mieszkańców: ochrona środowiska, bezpieczeństwo, ład i estetyka otoczenia, budowa wspólnej infrastruktury komunalnej, wybory samorządowe, pomoc sąsiedzka itd.
- działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego: kultywowanie i odbudowa miejscowych tradycji, miejsc symbolicznych, twórczości ludowej, pamięci, języka itp.
- rozwój demokracji i komunikacji społecznej: tworzenie lokalnych organizacji pozarządowych, uspołecznienie procesów decyzyjnych, uaktywnienie jednostek pomocniczych (sołectw, osiedli miejskich), promocja i budowa pozytywnego wizerunku itp.

2.3 Główne założenia strategii rozwoju Miasta i Gminy Mrocza na lata 2008 – 2020

Zidentyfikowane na podstawie uwarunkowań rozwoju Miasta i Gminy wynikających z danych diagnostycznych zawartych w Modelu analiz strategicznych Miasta i Gminy Mrocza 2003-2007 oraz z ankiet i analiz:

- „Oczekiwania społeczności lokalnej w stosunku do władzy samorządowej””,
- „Ocena bieżącej działalności, warunków życia oraz preferencji rozwoju przy użyciu metody Likerta”,
- Dokonanie wyboru priorytetów,
- Dokonanie sektorowych analiz obszarów problemowych,
- Dokonanie sektorowych analiz celów,
- Dokonanie wyboru wizji oraz misji””,
- Analiza SWOT Miasta i Gminy Mrocza,
- Analiza SWOT Powiatu Nakielskiego,
- Analiza SWOT Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

1. Samorząd miejsko-gminny uważa rozwój rolnictwa, turystyki i przedsiębiorczości za wiodący kierunek rozwoju miasta i gminy, podstawę jej przyszłego rozwoju oraz najważniejszy instrument restrukturyzacji rynku pracy w mieście i Mieście i Gminie.

Służyć temu ma zróżnicowanie i wzbogacenie ofert dla wielu inicjatyw (wewnętrznych i zewnętrznych), w tym dla potencjalnych inwestorów.

2. Samorząd lokalny deklaruje otwartość w celu pozyskiwania inwestycji wewnętrznych i zewnętrznych, uznając za pożądane działania ze swej strony, między innymi: stworzenia szerokiej oferty miejsko - gminnego zasobu terenów inwestycyjnych tworzących lokalny obszar inwestycyjny technologiczny, szczególnie wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 241, pomoc w załatwianiu spraw formalno-prawnych związanych z lokalizacją inwestycji, stosowanie preferencyjnych ulg i zwolnień podatkowych, podejmowanie działań promocyjno-informacyjnych.

3. W kontekście oceny potencjału demograficznego miasta i gminy oraz charakteru sieci osadniczej, uznano za celowe podjęcie następujących działań, związanych z obsługą mieszkańców:

- dalszą poprawę jakości usług Urzędu Miasta i Gminy, głównie poprzez realizację zaleceń Programu Komunikacji Społecznej.
- poprawę dostępu do placówek opieki zdrowotnej, szczególnie dla osób starszych i niepełnosprawnych
- zachęcanie młodzieży do poprawy stanu wykształcenia i stwarzanie ku temu warunków,
- pozyskanie inwestorów (wewnętrznych i zewnętrznych) dla tworzenia nowych miejsc pracy,
- poprawa zagospodarowania turystycznego miasta i gminy, rezerwatów przyrody, zabytków, rozwój nowych produktów turystycznych oraz ułatwienie funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych,
- wykorzystanie w większym stopniu bazy kulturalnej i sportowej dla wzrostu aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej mieszkańców,
- realizację programu „Bezpieczna gmina”, czyli poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego.

4. Zakłada się, iż do roku 2014 na terenie gminy liczba indywidualnych gospodarstw rolnych (szczególnie rozdrobnionych o wielkości ekonomicznej od 0 do < 6 ESU/19,0 - < 28,6 tys. zł/ zmniejszy się o 25%), a przeciętna powierzchnia gospodarstw (22,4 ha / 2006 r) osiągnie wielkość około 24,5 ha do roku 2014 - będzie więc znacznie wyższa od średniej w Unii Europejskiej -18,0 ha.
5. Przewiduje się zmniejszenie powierzchni użytków rolnych poprzez zalesienie gleb najniższych klas VI i VI R, które stopniowo będą wyłączone z produkcji rolnej, co pozwoli w przyszłości w szerszym zakresie rozbudować bazę pod rozwój usług turystycznych. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Mrocza wynosi 68,4 pkt (Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Bydgoszczy) i jest nieco niższy od średniej dla powiatu nakielskiego (69,5 pkt.), ale za to wyższy od średniej dla kraju (66,8 pkt.). Przy 100-punktowej skali taki poziom tego wskaźnika jest korzystny. W Mieście i Gminie 69,0% powierzchni użytków rolnych posiada odczyn obojętny lub lekko kwaśny, 21,0% kwaśny lub bardzo kwaśny (jest to najwyższy wskaźnik pH w powiecie nakielskim), a tylko 10,0% posiada odczyn zasadowy.
6. Zakładanym czynnikiem wzrostu konkurencyjności rolnictwa w Mieście i Gminie, ma być dalsze zrzeszanie się rolników w grupy producenckie oraz spółdzielnie o wąskim zakresie specjalizacji.
7. Samorząd deklaruje wsparcie dla istniejących i powstających małych i średnich przedsiębiorstw oraz gospodarstw agroturystycznych, uznając ich funkcjonowanie za ważny czynnik aktywizacji gospodarczej oraz sposób maksymalnie pełnego wykorzystania zasobów i walorów gminy, zwłaszcza w obszarach atrakcyjnych krajoznawczo, dostrzegając jednocześnie konieczność znacznej poprawy standardu wyposażenia w infrastrukturę służącą rozwojowi przedsiębiorczości oraz wypoczynkowi i rekreacji.
8. Samorząd deklaruje wzmożenie działań proekologicznych (realizacja koncepcji ekorozwoju) wynikających z programu ochrony środowiska, a zwłaszcza tych, które będą służyć: ograniczeniu ilości zanieczyszczeń lokalnych, uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta, a szczególnie gminy, zintensyfikowanie działań na rzecz upowszechniania ogrzewania z wykorzystaniem alternatywnych źródeł energii, w tym z wykorzystaniem biomasy oraz wiatru, usprawnienie systemu utylizacji oraz zbiórki odpadów komunalnych, prowadzenie prawidłowej gospodarki leśnej wraz z optymalnym wykorzystaniem opracowanych planów zadrzewień, prawidłowe ukształtowanie systemu edukacyjnego (udoskonalenie programów edukacji ekologicznej, udział młodzieży szkolnej w akcji „Sprzątanie Świata”, udział mieszkańców w konkursach z zakresu ochrony środowiska, organizowanie szkoleń ekologicznych), promowanie rozwoju ekoturystyki, agroturystyki oraz rekreacji.
9. Procesy urbanizacji i regulacji stosunków wodnych (głównie dla potrzeb rolnictwa) w Mieście i Mieście i Gminie mają istotny wpływ na zmniejszenie zdolności retencyjnej terenu, co z kolei przyczynia się do występowania niepożądanego zjawiska suszy (deficytu wody). Sytuacja ta powoduje konieczność podejmowania ponad standardowych działań mających na celu zaspokojenie potrzeb w tym zakresie, głównie dla rolnictwa. Na terenie miasta i gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się na bazie w sumie 12 Stacji Ujęć Wody (SUW) i w przyszłości należy zakładać konieczność ich modernizacji. Źródło: (Program Ochrony Środowiska Powiatu Nakielskiego 2004-2008). Według danych GUS 2006 długość sieci wodociągowej w mieście i Mieście i Gminie wynosi ogółem 101,4 km, w tym w mieście 8,9 km. Ilość podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 1396, w tym w mieście 597. Zużycie wody z gospodarstw domowych wynosi ogółem 285,0 dam³, w tym w mieście 134,3 dam³.

10. Obecnie na terenie miasta i gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków komunalnych (mechaniczno-biologiczna) w miejscowości Mrocza zarządzana przez Zakład Robót Publicznych w Mroczy. Bardzo ważnym zadaniem miasta i gminy jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej (grawitacyjnej i tłocznej) oraz oczyszczalni ścieków w celu uzyskania przepustowości 1620 m³/dobę w 2012 roku. Jednocześnie należy kontynuować prace związane z dalszą budową oczyszczalni przyzagrodowych na terenach o rozproszonej zabudowie z uwzględnieniem nowoczesnych technologii oczyszczania. Według danych GUS 2006 długość sieci kanalizacyjnej w mieście i Mieście i Gminie wynosi ogółem 59,2 km, w tym w mieście 15,8 km. Ilość połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 500, w tym w mieście 300. Utylizacja ścieków z gospodarstw domowych wynosi ogółem 119,0 dam³, w tym w mieście 83,6 dam³.
11. Na terenie gminy Mrocza znajduje się składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Ostrowo oddalone ok. 1 km od miasta Mrocza, zarządzane przez Zakład Robót Publicznych w Mroczy. Składowisko odpadów izolowane jest folią z drenażem odwadniającym redukcyjno filtracyjnym, posiada monitoring wód podziemnych z zastosowaniem piezometrów oraz przepompownię odcieków. Dla składowiska odpadów komunalnych wyznaczona została strefa ochrony pośredniej zewnętrznej i wewnętrznej z pasem zieleni. Całkowita powierzchnia składowiska wynosi 3 ha., podzielona jest na trzy kwatery o łącznej pojemności 17102 Mg. Przewiduje się, iż okres eksploatacji składowiska wyniesie ok. 12-15 lat, przy czym aktualny stopień wypełnienia kwater wynosi ok. 47%. W 2001 roku oddano do użytku nowoczesną stację odwadniania osadów wyposażoną w prasę filtracyjno sitowo taśmową firmy Monobel z higienizacją osadu. Od 2001 roku w mieście i Mieście i Gminie wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów, którą od 2003 roku realizuje się nieodpłatnie bezpośrednio u źródła. Usuwaniem odpadów stałych zajmują się na terenie miasta i gminy specjalistyczne firmy prywatne w oparciu o wydane stosowne decyzje.
12. Planowane jest opracowanie miejscowych planów przestrzennego zagospodarowania dla poszczególnych sołectw oraz osiedli miejskich, w celu wyznaczenia nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, turystyki, rekreacji oraz usług w mieście i Mieście i Gminie.
13. Wskaźnik telefonizacji miasta i gminy jest stosunkowo wysoki. Miasto i gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć teleinformatyczną, ponieważ usługi świadczą: TPSA (maszt z systemem radiowego dostępu na terenie oczyszczalni ścieków w Mroczy) oraz Era GSM (maszt w Mroczy przy ul. 27 stycznia), Plus GSM (maszt w Mroczy przy ul. Dworcowej), sieć analogowa, sieć GSM IDEA Polskiej Telefonii Komórkowej Centertel (na terenie składowiska odpadów komunalnych w m. Ostrowo). Planuje się dalszy rozwój tej sieci, a szczególnie upowszechnienie dostępu do szerokopasmowego Internetu, głównie na bazie szkieletowej linii światłowodowej z węzłami dystrybucyjnymi w powiatach, w tym w Nakle n/Notecią oraz węzłami brzegowymi między innymi w Mroczy. Jeden z elementów tej sieci łączyć będzie Miasto i Gminę Mrocza poprzez Nakło n/Notecią z Bydgoszczą i Toruniem (siedzibami Urzędu Wojewódzkiego i Marszałkowskiego).
14. Sieć drogową miasta i gminy stanowią:
- drogi wojewódzkie o łącznej długości 21,69 km o nawierzchni bitumicznej: nr 241 Wągrowiec-Sępólno Kr. przez miejscowość Kosowo oraz Zaburtowo ; nr 243 Mrocza – Koronowo przez Mrocze oraz Drzewianowo. Na drogach wojewódzkich na

terenie miasta i gminy znajdują się 2 mosty, a gęstość tych dróg w km / km² wynosi 0,14.

Drogi wojewódzkie zarządzane są przez Urząd Marszałkowski w Toruniu za pośrednictwem Rejonu Dróg Wojewódzkich w Tucholi.

- drogi powiatowe: ogółem na terenie miasta i gminy jest ich 67,629 km (o nawierzchni bitumicznej 32,924 km, o nawierzchni gruntowej i bitumicznej 28,622 km; natomiast o nawierzchni gruntowej i brukowej 6,083 km). Na drogach powiatowych na terenie miasta i gminy znajdują się 4 mosty, a gęstość tych dróg w km / km² wynosi 0,45.

Drogi powiatowe zarządzane są przez Starostę Powiatowego z siedzibą w Nakle n/Notecią za pośrednictwem Rejonu Dróg Powiatowych w Nakle n/Notecią.

- drogi miejsko - gminne stanowią łączną długość 142,730 km, w tym na terenie gminy 129,684 km, a w mieście 13,046 km.

Ogólnie drogi miejsko gminne oznaczają się zróżnicowanym standardem i stanem technicznym. Dużo gorsza sytuacja jest w Mieście i Gminie, gdzie 114,335 km (88,2%) dróg ma nawierzchnię gruntową, w mieście jedynie 3,831 km (29,4%).

W Mieście i Gminie dróg o nawierzchni gruntowo bitumiczno lekkiej jest 1,345 km (1,0%), o nawierzchni gruntowo ulepszonej 3,92 km (3,0%), a w mieście zaledwie 1,841 km (14,1%). W mieście dróg o nawierzchni bitumicznej jest 2,484 km (19,0%), a w Mieście i Gminie natomiast tych dróg jest zaledwie 3,515 km (2,7%).

W mieście występują również drogi o nawierzchni z kostki betonowej 2,138 km (16,4%); o nawierzchni gruntowej w połączeniu z kostką betonową 1,66 km (12,7%) oraz o nawierzchni brukowej 0,135 km (1,0%) i brukowo-gruntowej 0,649 km (5,0%).

W Mieście i Gminie spotkać można również drogi o nawierzchni brukowej 5,525 km (4,3%). Na drogach lokalnych znajduje się 12 mostów i jedna kładka dla pieszych. Ogólnie gęstość dróg lokalnych w mieście wynosi 3,3 km/km², a w Mieście i Gminie zaledwie 0,9 km / km².

Z powyższego zestawienia wynika pilna konieczność budowy 118,166 km (82,8%) dróg lokalnych, szczególnie na terenie gminy (80,1%) oraz modernizacji 17,213 km (12,1%) w mieście i Mieście i Gminie oraz realizacja innych robót drogowych w celu dostosowania ich do standardów UE.

15. Na terenie miasta i gminy działają miejsko gminne placówki oświatowo – wychowawcze, których działalność rozliczana jest przez Zespół Obsługi Oświaty w Mroczy. Należą do nich następujące szkoły i placówki wychowawcze:

- Szkoła Podstawowa z oddziałami klas „0” w Mroczy oraz w Witosławiu, Gimnazjum w Mroczy oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kosowie z oddziałami klas „0”.
- Przedszkole Miejskie w Mroczy z oddziałami klas „0”.

Szkoły podstawowe na terenie miasta i gminy dysponowały w roku szkolnym 2006/2007 w sumie: 37 oddziałami z 5 dla klas „0”, gimnazjum 22 oddziałami, a przedszkole miejskie 2. Kadre nauczycielską pełnozatrudnioną w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2006/2007 stanowiły 54 osoby oraz 5 w oddziałach przedszkolnych (klasach „0”) w szkołach, w gimnazjum 37 osób, natomiast w przedszkolu miejskim 3 osoby.

Bazę dydaktyczną szkół na terenie miasta i gminy stanowią 4 budynki szkolne w Mroczy, Witosławiu, Kosowie oraz dla Gimnazjum w Mroczy. Bazę przedszkola miejskiego stanowi 1 budynek w Mroczy. Szkoły podstawowe na terenie miasta i gminy są w sumie wyposażone w 5, a gimnazjum w 17 pracowni przedmiotowych w tym informatyczne z dostępem do Internetu. W każdej ze szkół nauczany jest język obcy. Szkoły na terenie miasta i gminy dysponują salami gimnastycznymi, świetlicami i stołówkami, a także gabinetami stomatologiczno lekarskimi (SP w Mroczy). W roku szkolnym 2006/2007 około 43,9% w sumie 310 z ogólnej liczby 706 uczniów) objętych było dowozem do szkół podstawowych, a do gimnazjum około 49,7% w sumie 226 z ogólnej liczby 455 uczniów. W szkołach i przedszkolach na terenie miasta i gminy prowadzi się zajęcia z edukacji ekologicznej, a uczniowie i przedszkolaki mają możliwość korzystania z różnych form dożywiania, częściowo płatnych z budżetu lokalnego.

16. Systemu kształcenia na terenie miasta i gminy jest zoptymalizowany .Natomiast w kolejnych latach zakłada się tworzenie przedszkoli społecznych (w zależności od potrzeb); niezbędne są również: zakupy inwestycje w zakresie poprawy stanu wyposażenia szkół podstawowych oraz gimnazjalnych, w tym pracowni dydaktycznych, także w zakresie szerokiego dostępu do Internetu i sieci informatycznej. Niezbędne powinny być także inwestycje dotyczące: modernizacji obiektów szkolnych (szczególnie gimnazjum oraz SP w Witosławiu). Potrzebne są również nakłady związane ze stworzeniem zintegrowanego systemu informacji komputerowej bibliotek szkolnych oraz publicznej, które działają na terenie miasta i gminy.

17. Koordynacją życia kulturalnego na terenie miasta i gminy zajmuje się Miejsko Gminy Ośrodek Kultury w Mroczy, w skład którego wchodzi: Biblioteka Publiczna w Mroczy i Witosławiu, Wiejski Dom Kultury w Witosławiu oraz punkt biblioteczny w Wielu. MGOK w Mroczy kadrowo wspiera animatorów życia kulturalnego, amatorskie zespoły artystyczne oraz działalność świetlic wiejskich funkcjonujących w obiektach sołectw gminy Mrocza, które w większości stanowią własność komunalną. Sytuacja funkcjonowania świetlic wiejskich w sołectwach wymagać będzie określonych nakładów inwestycyjnych na ich remonty i modernizację.

Wydatki na kulturę ogółem w przeliczeniu na 1-go mieszkańca w okresie 2003-2007 na terenie miasta i gminy wzrosły około 2,7 krotnie, przy zanikającym wzroście ilości mieszkańców o 0,68% (63 osoby).

Na terenie miasta i gminy działają w sumie 4 biblioteki oraz punkt biblioteczny w Wielu. Większość (3) to biblioteki szkolne. W Bibliotece Publicznej w Mroczy w roku 2007 zarejestrowanych było 803 stałych czytelników. W stosunku do roku 2003 odnotowano spadek ilości czytelników o 35,2%, w tym do lat 15 o 50,7%. Liczba woluminów ogółem w roku 2007 wynosiła 32.305 i wzrosła zaledwie o 0,45%. W bibliotekach szkolnych w roku 2007 zarejestrowanych było w sumie 1219 czytelników, a ilość dostępnych woluminów wynosiła ogółem 21.373 .

Nakłady na funkcjonowanie biblioteki publicznej w Nakle n/Notecią w okresie 2003 do 2007 wzrosły o 30,7%, a w przeliczeniu na jednego czytelnika wzrosły dwukrotnie i wynoszą teraz 161,9 PLN.

18. Teren Miasta i Gminy Mrocza znajduje się w obszarze działania Komendy Powiatowej Policji w Nakle n/Notecią, która jest strukturą nadrzędną w stosunku do Posterunku Policji w Mroczy. Działania Policji wspiera Straż Miejska, która również czuwa nad bezpieczeństwem publicznym w mieście i gminie. Ogólna ilość przestępstw na terenie miasta i gminy drastycznie wzrosła z odnotowanych 153 w 2003 do 1320 w 2007 roku. Pogorszenie sytuacji w zakresie bezpieczeństwa publicznego było wynikiem głównie gwałtownego wzrostu ilości wykroczeń drogowych, których w 2003 roku odnotowano zaledwie 45, a w 2007 roku aż 986. W analizowanym okresie wzrosła również ilość podejmowanych interwencji domowych z 162 w 2003 roku do 182 w 2007 roku. Zmalała natomiast w tym okresie o 53,3% ilość kradzieży z włamaniem, a kradzieży o 27,0%. Odpowiednio w tym okresie uległy także zmianie wskaźniki liczone na 1 tys. mieszkańców, które określają stopień natężenia przestępczości na terenie miasta i gminy. Miasto i gmina dąży do zmiany tej negatywnej sytuacji realizując program „Bezpieczne Miasto i Gmina”, zakładający przede wszystkim prewencję oraz edukację ludności w zakresie poprawy własnego bezpieczeństwa. Do najczęściej popełnianych w mieście i Gminie przestępstw należą: wykroczenia drogowe, podejmowane interwencje domowe, wykroczenia przeciw ładu i porządkowi, a w mniejszym zakresie kradzieże oraz kradzieże z włamaniem. Ogólnie stan bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta i gminy nie ulega poprawie i to głównie ze względu na znaczny wzrost ilości wykroczeń drogowych.

19. Bezpieczeństwo przeciwpożarowe realizowane jest na terenie miasta i gminy przez 8 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, z których dwie w miejscowości: Mrocza oraz Witosław znajdują się w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego (KSRG), a 6 pozostałych w miejscowościach: Drażno, Drzewianowo, Kosowo, Rościmin, Samsieczynek i Wiele są poza tym systemem. Wyposażenie i wyszkolenie członków OSP na terenie miasta i gminy umożliwia podjęcie następujących działań: gasniczych – 8 jednostek, ratownictwa technicznego i drogowego – 2 jednostki oraz ratownictwa medycznego – 3 jednostki. Na wyposażeniu jednostek poza podstawowym sprzętem ppoż. (zestaw ochrony indywidualnej) są samochody głównie na podbudowie: Mercedens Benz GBA 2,5/25 rok prod. 2006, Lublin 3524 GLM8 rok prod. 2001 oraz Mercedens Benz GBA 2,4 rok prod. 1974 w Mroczy, Star 244 GBA 2,5/16 rok prod. 1978 w Witosławiu, Żuk A-15 GLM8 rok prod. 1970 w Drażnie, Star 200 GBAM 2,5/16/8 rok prod. 1985 oraz Ford Transit GLM8 rok prod. 1998 w Drzewianowie, Star 244 GBA 2,5/16 rok prod. 1988 w Kosowie, Żuk A-15 GLM 8 rok prod. 1987 w Rościminie, Żuk A-15 GLM 8 rok prod. 1977 w Samsieczynku, Star 200 GBAM 2,5/16 rok prod. 1987 w Wiele.. Remizy wyposażone są w radiowy system alarmowania jednostek, a stan obiektów OSP oceniany jest jako zadawalający.

20. Na terenie miasta i gminy ochroną zdrowia zajmują się:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AWICENNA” w Mroczy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (gabinet lekarza ogólnego -2, ginekolodzy-2, pediatrzy – 1, pielęgniarki 7, w tym dyplomowane 4 oraz 3 środowiskowe, położna – 1)
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „AMICUS” w Mroczy – Przychodnia Lekarz Rodzinny,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „EURO -DENT” w Mroczy – Przychodnia

Świadczenia w zakresie ochrony zdrowia realizowane są w siedmiu poradniach:

poradnia ogólna w Mroczy i Witosławiu,

- poradnia ogólna w Mroczy i Witosławiu
- poradnia dziecięca,
- poradnia kobieca,
- poradnia stomatologiczna w Mroczy, Witosławiu oraz w szkole podstawowej

Poza wyżej wymienionymi jednostkami zagadnieniami ochrony zdrowia na terenie miasta i gminy zajmują się dwie apteki „Pod Orłem” oraz „W Runku”. W roku 2007 odnotowano największą ilość zachorowań z powodu: chorób układu krążenia – 30 przypadków, chorób zakaźnych i pasożytniczych – 16 przypadków oraz chorób układu moczowo – pęciowego – 12 przypadków na ogólną ilość 108 zachorowań (dane NZOZ „AWICENNA” w Mroczy)

Nakłady budżetu miasta i gminy na ochronę zdrowia w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi zmalały w okresie od 2003 do 2007 o 2,3%, a w 2007 r. wyniosły one 71.791 PLN .

21. Na terenie miasta i gminy opieką społeczną zajmują się: Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy, który realizuje ustawowo zadania własne i zleczone oraz Warsztat Terapii Zajęciowej Ośrodek Wsparcia „Nasz Dom”.

Nakłady budżetu miasta i gminy na opiekę społeczną w okresie od 2003 do 2007 wzrosły o około 112,3% osiągając poziom 5.244.360 PLN w 2007 roku, w tym na usługi opiekuńcze 84.500 PLN, dodatki mieszkaniowe 325.530 PLN, zasiłki i pomoc w naturze 408.012 PLN.

Najczęstszymi powodami korzystania z opieki społecznej w okresie od 2003 do 2007 były problemy: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność.

Budynek MGOPS w Mroczy w zakresie wymogów dotyczących pomieszczeń i wyposażenia nie spełnia aktualnie standardów określonych w rozporządzeniu Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Rady Ministrów z dnia 22.06.2005 r (Dz.U. Nr 116, poz.985). W mieście i Mieście i Gminie brak jest takich placówek jak noclegownia, mieszkań socjalnych, klubu integracji społecznej oraz środowiskowego domu samopomocy. W kolejnych latach planuje się sukcesywne zwiększanie nakładów na pomoc społeczną oraz inwestycje

poprawiające możliwości rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych w mieście i Mieście i Gminie, w tym także przy udziale lokalnych organizacji pozarządowych.

22. Samorząd gminny jest świadomy konieczności zmiany zasad działania i struktury Urzędu Miasta i Gminy w związku z akcesją Polski z UE. Zmiany dotyczyć będą przede wszystkim dostosowania wykonywanych zadań do standardów unijnych wynikających z wdrażanego zintegrowanego systemu zarządzania miastem i gminą, którego cechą zasadniczą jest demokratyzacja procesu podejmowania decyzji.

23. Samorząd deklaruje wsparcie dla istniejących i powstających organizacji pozarządowych typu non – profit (szczególnie w zakresie poprawy i rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych) oraz biznesowych, uznając ich funkcjonowanie na terenie miasta i gminy za ważny czynnik budowy społeczeństwa obywatelskiego oraz sposób na demokratyzację życia poprzez wzrost znaczenia tych organizacji w procesach decyzyjnych, wpływających na poziom jakości życia mieszkańców.

24. Samorząd deklaruje wsparcie w zakresie przestrzegania i realizacji podstawowych praw mieszkańców między innymi poprzez:

- prawa do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych,
- swobodnego dostępu do obiektów użyteczności publicznej, do rehabilitacji, wiedzy, dorobku kulturalnego i rozrywki.

Podstawowe uwarunkowania rozwoju Miasta i Gminy Mrocza oraz jej miejsce w systemie społeczno-gospodarczym powiatu nakielskiego i województwa kujawsko - pomorskiego

1. Miasto i Gmina Mrocza charakteryzuje się względnie dogodnym położeniem, zarówno pod względem administracyjnym (leży w środkowo – zachodniej części województwa kujawsko – pomorskiego w strefie silnego oddziaływania Bydgoszczy (jednego z głównych obok Torunia centrów rozwoju) w bezpośrednim sąsiedztwie korytarzy funkcjonalnych (o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym) przy drodze krajowej K-10, stanowiącej główne połączenie między Szczecinem, Bydgoszczą a Warszawą, K-5, stanowiącej główne połączenie między Wrocławiem, Bydgoszczą a Gdańskiem, K-25, stanowiącej połączenie między Ostrowem Wlkp, Bydgoszczą, a Koszalinem, jak również w bliskiej odległości (12 km) od ważnej linii kolejowej Warszawa – Bydgoszcz – Szczecin, uważanych za obszary szybkiego rozwoju, w tej części województwa. Miasto i Gmina Mrocza bezpośrednio sąsiaduje z gminami: Więcbork, Sośno (powiat Sępoleński), Sicienko (powiat Bydgoski ziemski), Nakło n/Notecią, Sadki (powiat Nakielski) oraz Łobżenica (powiat pilski – woj. Wielkopolskie).

2. Pod względem liczby mieszkańców (9.135, w tym miasto 4.181 / 2006 r) i zajmowanej powierzchni (150,0 km², w tym miasto 4,0 km²), miasto i gmina generalnie, poza walorami dla rozwoju turystyki i rekreacji nie odgrywa znaczącej roli w powiecie nakielskim, jednocześnie dużo mniejszą w województwie kujawsko-pomorskim. Powiat nakielski składa się tylko z 5 jednostek samorządu terytorialnego i jest silnie zdominowany przez Miasto i Gminę Nakło n/Notecią.

3. Miasto i Gmina charakteryzuje się względnie wysokimi w porównaniu do skali powiatu, podregionu i województwa wskaźnikami gęstości zaludnienia (61,0 mieszkańców / km² ogółem, w tym 968,0 mieszkańców / km² w mieście). Analizując wysokość tego wskaźnika Miasto i Gmina Mrocza jest na trzecim miejscu w powiecie Nakielskim (75,5 osoby / km²), jednocześnie znacznie poniżej gęstości zaludnienia w podregionie Bydgoskim (114,0 osób / km²), jak również województwie kujawsko-pomorskim (115 osób / km²).

4. Miasto Mrocza liczy 4.951 / 2006 rok mieszkańców, co stanowi 54,2% ogółu mieszkańców gminy oraz 10,8% ogółu mieszkańców powiatu Nakielskiego. W sieci osadniczej miasta i gminy, miasto odgrywa znaczącą rolę, natomiast dużo mniejszą w sieci osadniczej powiatu nakielskiego oraz małą w sieci osadniczej województwa kujawsko – pomorskiego.

5. Sieć osadnicza miasta i gminy nie jest rozdrobniona, co wpływa pozytywnie na możliwości obsługi mieszkańców i nie ogranicza działania na rzecz poprawy jakości ich życia.

6. Miasto i Gmina cechuje się regularnym kształtem, z podziałem administracyjnym na 15 sołectw oraz 3 osiedli miejskich, a siedziba Urzędu Miasta i Gminy jest łatwo dostępna dla pozostałych miejscowości.

7. Układ sieci PKS oraz prywatnych linii autobusowych powoduje, iż bardzo dobrze dostępna z terenu miasta i gminy jest siedziba powiatu Nakielskiego (pod względem dostępności ośrodka powiatowego w Nakle n/Notecią, Miasto i Gmina Mrocza należy do jednych z lepszych w województwie). Ośrodkiem najłatwiej dostępnym w komunikacji publicznej jest Bydgoszcz, Toruń, Poznań, a z mniejszych jednostek: Sępólno Krajeńskie, Koronowo, Więcbork i Łobzenica. Ogólnie liczba połączeń komunikacyjnych z różnymi miastami, jest w mieście i Mieście i Gminie dobra, na tle innych jednostek miejsko- wiejskich.

8. W Mieście i Gminie Mrocza występuje określona specjalizacja rolnicza w skali powiatu czy województwa. Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów trzody chlewnej, oprócz tego chów bydła, w tym krów. Produkcja roślinna jest podporządkowana zwierzęcej, zapewnia bowiem paszę dla pogłowia zwierząt gospodarskich. Prawie 66,4% zasiewów stanowią zboża (pszenica, żyto, pszenżyto), pozostałe 13,5% rośliny przemysłowe (rzepak, buraki cukrowe, ziemniaki).

9. Miasto i Gmina w zakresie funkcji turystyczno-wypoczynkowej i zagospodarowania ruchu turystycznego nie wykorzystuje w pełni swojej szansy, szczególnie w zakresie zagospodarowania 21 jezior (o powierzchni w sumie 374 ha) i rzek (doskonale warunki dla żeglugi, turystyki indywidualnej, rekreacji) i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, wykorzystania walorów naturalnych oraz związanych z kulturą materialną.

W stopniu niezadowalającym wykorzystane są walory Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Rezerwatu „Jezioro Wieleckie”, 24 użytków ekologicznych (bagna, trzcinowiska, jary), 11 parków wiejskich oraz przebiegającej przez teren gminy (miejscowości: Izabela, Witostaw, Białowieża, Mrocza) międzynarodowej ścieżki rowerowej EUROROUTER-1 prowadząca znad kanału La Manche we Francji do Moskwy.

Niewystarczająco miasto i gmina wykorzystuje wszelkiego rodzaju obiekty zabytkowe (sakralne, zespoły dworskie oraz parkowo-pałacowe, ciekawe miejsca, w tym zabytki architektury, imprezy kulturalne organizowane lokalnie i ponad lokalne oraz cały szereg innych wydarzeń podkreślających przywiązanie mieszkańców do kultywowania tradycji.

Baza noclegowa w mieście i Mieście i Gminie zabezpiecza jedynie 25 miejsc o średnim standardzie (Ośrodek Hotelowo – Rekreacyjny w Mroczy). Na terenie gminy brak jest w większości zorganizowanych kąpielisk oraz pól namiotowych. Znajdują się tutaj tereny ogródków działkowych (Drzewianowo nad jeziorem Drzewianowskim oraz w Samsieczynku nad jeziorem Wielkim) , które w rzeczywistości przez budowę domków letniskowych pełnią funkcję rekreacyjną. Słaba baza gastronomiczna o niskim standardzie nie sprzyja jednak rozwojowi turystyki i rekreacji. Znacznie lepiej wydaje się można wykorzystać infrastrukturę uzupełniającą miasta i gminy, szczególnie obiekty sportowe oraz kulturalne, istniejące szlaki turystyczne: piesze i rowerowe oraz do uprawiania wędkarstwa i łowiectwa.

10. System przyrodniczy miasta i gminy jest istotnym elementem ciągów ekologicznych o znaczeniu powiatowym i wojewódzkim. Ochroną na terenie miasta i gminy objęto obszar 4.881 ha tj. 3,25 % ogólnej powierzchni, obejmujący część sołectw: Rościmin, Witostaw,

Białowieża i Wiele. Jest to obszar szczególnie cenny ze względu na niepodważalne walory przyrodnicze, wyjątkową różnorodność i walory estetyczne krajobrazu, ale także z uwagi na znaczące wartości historyczne i kulturowe. Użytki leśne i grunty zadrzewione w strukturze gruntów miasta i gminy zajmują 15,9% , w powiecie nakielskim 22,9%, w podregionie bydgoskim 28,0%, a województwie kujawsko- pomorskim 23,1%..

11. Miasto i Gmina jest bardzo dobrze dostępne w komunikacji drogowej za pomocą drogi krajowej K-10, K- 5 oraz K-25, wojewódzkich nr 241 i 243 oraz dróg powiatowych głównie w kierunku Bydgoszczy, Sempólna Krajeńskiego, Koronowa, Więcborka i Łobzenicy. Położenie to jest najbardziej praktycznie korzystne wzdłuż drogi krajowej K-10 (Szczecin – Bydgoszcz – Warszawa).

12. Miasto i Gmina nie jest obecnie bezpośrednio dostępne w komunikacji kolejowej pomimo istnienia zlikwidowanej linii kolejowej relacji Nakło n/Notecią – Więcbork ze stacjami w miejscowości: Kosowo, Matyldzin, Witosław, Rajgród. W bezpośrednim sąsiedztwie (12 km) od miasta Mrocza przebiega linia kolejowa o znaczeniu ogólnokrajowym oraz regionalnym na trasie Warszawa- Bydgoszcz - Piła – Szczecin.

13. Powiat Nakielski charakteryzuje się średnią w skali województwa atrakcyjnością inwestycyjną i stanem rozwoju społeczno gospodarczego. Według stanu na koniec 2005 roku w powiecie w strukturze Regon zarejestrowanych było ogółem 6545 podmiotów gospodarczych, w tym 574 w Mieście i Mieście i Gminie Mrocza. W województwie kujawsko - pomorskim natomiast zarejestrowano aż 187.231 podmiotów, a w podregionie Bydgoskim 95.490 / koniec 2005 roku. Na ogólną ilość podmiotów gospodarczych wynoszącą 574 w mieście i Mieście i Gminie (według danych GUS 2006 Bydgoszcz) 64,1% tj. 368 podmiotów było zlokalizowanych w Mieście Mrocza. Większość tych podmiotów 560 (97,6%) była zarejestrowana w sektorze prywatnym, w tym 0,3% (2) były to podmioty gospodarcze z udziałem kapitału zagranicznego oraz w 82,6% (474) należące do osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą.

15. Miasto i Gmina Mrocza cechuje się minimalną zmianą z tendencją wzrostową w zakresie liczby mieszkańców w okresie od 2003 do 2007r. W ostatnich latach zmiany są bardzo niewielkie, w stosunku do 2003 roku liczba ludności wzrosła o 0,68%.i według stanu na koniec 2007 roku wynosi 9.274 mieszkańców.

16. Miasto i Gmina charakteryzuje się korzystnymi, niż przeciętnie w powiecie, podregionie i w województwie, strukturami wieku ludności. Na koniec 2005 roku struktura ludności w wieku przedprodukcyjnym (1), produkcyjnym (2) i poprodukcyjnym (3) przedstawiała się następująco: **Miasto i Gmina Mrocza** [1](**25,82%**, w tym kobiety 12,41%); [2](**62,93%**, w tym kobiety 29,69%); [3](**11,25%**, w tym kobiety 7,49%), **Powiat Nakielski** [1](**23,92%**, w tym kobiety 11,76%); [2](**63,84%**, w tym kobiety 30,82%); [3](**12,24%**, w tym kobiety 8,18%), **Podregion Bydgoski** [1](**21,00%**, w tym kobiety 10,25%); [2](**64,59%**, w tym kobiety 31,75%); [3](**14,41%**, w tym kobiety 9,70%)] oraz **Województwo Kujawsko - Pomorskie** [1] (**21,36%**, w tym kobiety 10,43%); [2](**64,27%**, w tym kobiety 31,57%); [3](**14,37%**, w tym kobiety 9,72%)]. W Mieście i Mieście i Gminie Mrocza nieco wyższy jest udział grupy młodszej, a niższy starszej (mniej zaawansowane są procesy starzenia ludności), co jest zjawiskiem korzystnym. Wniosek ten potwierdza również wielkość wskaźnika osób nieprodukcyjnych na 100 osób produkcyjnych, który przedstawia się następująco: Miasto i Gmina Mrocza (**59**), Powiat Nakielski (**57**), Subregion Bydgoski (**55**) oraz Województwo Kujawsko Pomorskie (**56**).

17. Korzystna jest wysokość wskaźnika feminizacji w grupach wiekowych w największym stopniu odpowiedzialnych za odnowę pokoleń i przyrost naturalny. Porównując ilość kobiet w grupie przedprodukcyjnej Miasta i Gminy Mrocza (**12,41%**) do ilości kobiet w tej grupie w

powiecie nakielskim (**11,76%**), podregionie Bydgoskim (**10,25%**) oraz województwie kujawsko-pomorskim (**10,43%**) można stwierdzić, że nadwyżka liczby kobiet w Mieście i Mieście i Gminie Mrocza może skutkować wolniejszym starzeniem się gminnej społeczności.

18. Miasto i Gmina Mrocza podobnie jak powiat nakielski według danych GUS Bydgoszcz 2006 cechuje się trwale korzystnym (minimalnie dodatnim) saldem migracji wewnętrznej i zagranicznej na 1000 mieszkańców, który wynosi 0,5%. Sytuacja w tym zakresie w podregionie Bydgoskim (-0,93) oraz województwie kujawsko-pomorskim (-1,00) była dużo bardziej niekorzystna.

19. Według danych GUS 2006 około 2190 mieszkańców gminy to ludność związana z rolnictwem. Z rolnictwa indywidualnego utrzymuje się około 23,8% ogółu mieszkańców w 423 gospodarstwach indywidualnych. Na terenie gminy działa Grupa Producentów Rolnych „Kooperacja” w Witośławiu oraz Stowarzyszenie Producentów Rolnych „Mrocza” w Mroczy – działania obydwu grup zawieszono. Średnia wielkość gospodarstwa to około 22,4 ha, ale jest wiele (178) gospodarstw o powierzchni przekraczającej 15 ha. W powiecie Nakielskim średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosiła odpowiednio 16,0 ha, z 74 gospodarstwami o powierzchni powyżej 50 ha. W województwie kujawsko-pomorskim grupa gospodarstw dużych o areale > 10 ha stanowi 39,3% ogólnej liczby gospodarstw, co jest szansą dla rozwoju rolnictwa towarowego, zdolnego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej.

20. Znaczna część użytkowników gospodarstw indywidualnych, to ludność w wieku od 19 do 59 lat, która stanowi około 81,3% (534 osoby), natomiast użytkownicy gospodarstw rolnych w wieku 19 – 49 stanowią 58,2% (311 osób) ogółu ludności tego sektora działalności, pozostali 18,7% (100 osób) są w wieku poprodukcyjnym. Ludność w wieku 40 – 49 lat (154 osoby) stanowi najliczniejszą grupę użytkowników gospodarstw rolnych.

21. Większa część ludności rolniczej około 82,0% - 1797 osób posiada wykształcenie podstawowe, zawodowe i średnie. Przeważa jednak wśród ludności rolniczej wykształcenie podstawowe i zawodowe (1471 osób /67,2 % ogółu osób z tego sektora).

22. Prognoza demograficzna GUS zakłada, że zaludnienie województwa kujawsko-pomorskiego, jak również powiatu nakielskiego oraz Miasta i Gminy Mrocza w zasadzie się nie zmieni, w 2015 r będzie ono minimalnie większe – 101,1% stanu z 2000 r. a w 2030 r. będzie minimalnie mniejsze – 98,6% stanu z 2000 r. W najbliższej dekadzie utrzymywać się będzie tendencja spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i w 2015 r. ludności tej będzie 21,4%. Przejściowo, do 2010 r. będzie zwiększał się udział ludności w wieku produkcyjnym, ale już w 2015 r. ma być on podobny do dzisiejszego – 62,4%. Prognoza zakłada wyraźny wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, która w 2015 r. będzie z udziałem nawet do 16,2%. Zarówno obecna sytuacja demograficzna jak i prognozowane jej zmiany implikują, że podaż pracy w regionie kujawsko-pomorskim, w powiecie nakielskim oraz w Mieście i Mieście i Gminie Mrocza jeszcze przez kilkanaście lat będzie bardzo wysoka.

23 Miasto i Gmina Mrocza według (GUS 2006) należy do obszarów o średnim wskaźniku przedsiębiorczości, wynoszącym ilościowo / **574** ogółem /**14** sektor publiczny /**560** sektor prywatny/, a procentowo: w porównaniu do ilość podmiotów gospodarczych województwa kujawsko-pomorskiego według Regon ogółem (187.231 / sektor publiczny 6567 / sektor prywatny 180.664), /ogółem **0,31%** / sektor publiczny **0,21%** /sektor prywatny **0,31%**, w stosunku do powiatu nakielskiego / 6545 / 258 / 6287/ wynoszącym odpowiednio / **8,77%** / **5,43%**/ **8,91%**/ oraz podregionu Bydgoskiego / 95.490 / 3336 / 92.154/ wynosiły odpowiednio / **0,60%** / **0,42%** / **0,61%**/.

24. Na terenie Miasta i Gminy Mrocza zarejestrowano 2 podmioty gospodarcze w systemie Regon z udziałem kapitału zagranicznego, w tym w mieście Mrocza 0.

25. Miasto i Mieście i Gminie Mrocza jest udziałowcem kilku spółek prawa handlowego, do których należy: Zakład Robót Publicznych w Mroczy. Struktura działających na terenie miasta i gminy firm jest następująca: handel, handel detaliczny, naprawy (224), budownictwo (90), rolnictwo i leśnictwo(36), transport, komunikacja (32), inne usługi handlowe (59), oświata i ochrona zdrowia (10) oraz przemysł i wytworstwo (66). Są to głównie firmy, od jednoosobowych do zatrudniających 100 osób. Dominującym kierunkiem działalności gospodarczej w mieście i Mieście i Gminie jest produkcja, handel i usługi. Najwięcej osób zatrudnionych jest w mieście i Mieście i Gminie w sektorze publicznym w administracji i oświacie.

26. Miasto i Gmina Mrocza zajmuje bardzo niską pozycję w powiecie nakielskim pod względem ilości miejsc noclegowych (25) według GUS Bydgoszcz 2006 i jest to ilość marginalna (0,2%) w stosunku do 14.088 miejsc noclegowych w podregionie Bydgoskim oraz (0,1%) w stosunku do 26325 miejsc noclegowych w województwie kujawsko-pomorskim.

27. Na terenie miasta i gminy znajduje się 62,9% ludności w wieku produkcyjnym, według danych GUS 2006. W roku 2006 liczba pracujących na terenie miasta i gminy wynosiła 742, w tym w mieście 462. Przeważa zatrudnienie w sektorze usługowym w ilości 575, w tym w mieście 405. W sektorze produkcyjnym natomiast zatrudnionych było 167 osób, w tym w mieście 57.

28. Miasto i Gmina notuje lepsze od przeciętnych wskaźniki bezrobocia. Według GUS 2006 oraz PUP Mrocza w Mieście i Mieście i Gminie Mrocza było 1151 osób bez pracy, co stanowiło – 20,0% ogólnej liczby osób w wieku produkcyjnym (5.748), a liczba bezrobotnych przypadająca na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosiła 200,2 w 2006 roku. W powiecie nakielskim wskaźnik bezrobocia rejestrowanego wynosił dla porównania 31,5%, w podregionie Bydgoskim 20,9%, a w województwie kujawsko-pomorskim 22,3% w roku 2006.

29. W strukturze użytkowania gruntów około 75,1% stanowią użytki rolne, 15,9% lasy i grunty zadrzewione, 3,6% grunty zurbanizowane i zabudowane, 2,3% nieużytki oraz 3,1% wody stojące i płynące.

30. W sumie 29,0% ogólnej powierzchni gminy należy do gruntów Skarbu Państwa, 44,9% do sektora indywidualnego, a 3,4% do spółdzielni.

31. Przeciętna wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego w Mieście i Gminie Mrocza wynosiła 22,4 ha (GUS 2006) i jest dużo wyższa od średniej powiatowej (16,0 ha) oraz od średniej w Unii Europejskiej (18,0 ha).

32. Na terenie miasta i gminy spotyka się niemal wszystkie kompleksy rolniczej przydatności gleb, ale największą powierzchnię zajmują kompleksy w IIIa, IIIb klasie bonitacji (2944 ha) oraz IVa i IVb klasie bonitacji (5575 ha), co stanowi w sumie 8519 ha (56,6% ogólnej powierzchni miasta i gminy)

33. Na terenie gminy przeważają gospodarstwa prowadzące produkcję mieszaną. W strukturze zasiewów zdecydowanie dominują zboża, w tym zwłaszcza pszenica ozima, jęczmień jary, pszenżyto, w sektorze indywidualnym większy udział mają mieszanki zbożowe.

34. Gmina Mrocza charakteryzuje się dobrymi wskaźnikami obsady zwierząt gospodarskich :

- ❖ była ogółem – 41,0 szt. / 100 UR,
- ❖ trzody chlewnej – 220,8 szt. / 100 UR

35. Według danych PSR 2002, gospodarstwa indywidualne cechowały się dobrym na tle innych miast i gmin województwa, wyposażeniem w maszyny i w budynki gospodarskie.

Spośród zidentyfikowanych kilkudziesięciu determinant rozwoju miasta i gminy, obejmujących zarówno ocenę uwarunkowań wewnętrznych, jak i miejsca miasta i gminy w systemie społeczno-gospodarczym powiatu i województwa, część ma charakter poważnych atutów – szans rozwoju (wpływających na przyspieszenie tempa rozwoju na tle innych miast i gmin - umożliwiających realizację pewnych zadań), z których część może być wykorzystana jako czynnik aktywizacji i stanowić mocną stronę miasta i gminy w rywalizacji z sąsiednimi obszarami.

Najważniejszymi słabymi stronami gminy, czyli uwarunkowaniami, które ograniczają (spowalniają lub uniemożliwiają) prawidłowy rozwój, lub też powodują obniżenie jej atrakcyjności w porównaniu z innymi jednostkami samorządowymi, są:

1. Niekorzystne uwarunkowania zewnętrzne związane z peryferyjnym położeniem niektórych sołectw gminy (Drzewianowo, Izabela, Jeziorki Zabartowskie oraz Samsieczynek) względem głównych obszarów aktywizacji gospodarczej miasta i gminy „biegunów wzrostu lokalnego”, (zarówno w stosunku do ośrodków znaczenia wojewódzkiego - Bydgoszcz, Toruń, jak i powiatowego – Nakło n/Notecią, Sempólno Krajeńskie, Wyrzysk, Tuchola) peryferyjnym położeniem względem głównych ciągów funkcjonalnych (korytarzy dyfuzji innowacji, pasm przyspieszonego rozwoju, głównie związanych z drogą krajową K-10, K-5, K-25 oraz ważną linią kolejową Warszawa – Bydgoszcz – Szczecin. Wyżej opisane aspekty peryferyjności niektórych sołectw Miasta i Gminy Mrocza wpływają na mniejszą atrakcyjność inwestycyjną tych sołectw i ograniczą skalę zachodzących w tej części miasta i gminy procesów gospodarczych. Bardziej szczegółowy obraz sytuacji można by uzyskać w wyniku przeprowadzenia analizy taksonomicznej poziomu społeczno gospodarczego poszczególnych sołectw.

2. Trudna obecnie i nie przewidywana w przyszłości, sytuacja na rynku pracy, będąca wynikiem splotu kilku niekorzystnych uwarunkowań, wzajemnie potęgujących swe negatywne oddziaływanie:

- duży udział ludności związanej z rolnictwem, przy jednocześnie niekorzystnych uwarunkowaniach rozwoju rolnictwa, co powodować będzie dążenie do poszukiwania miejsc pracy poza rolnictwem; konieczność restrukturyzacji miejsc pracy w rolnictwie będzie, więc kolejnym czynnikiem zwiększającym popyt na pracę.

3. Konieczność restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie w mieście i Mieście i Gminie przy jednocześnie niezbyt korzystnych warunkach ekonomicznych rozwoju rolnictwa (niska efektywność gospodarowania w rolnictwie, zależna od struktury produkcji i liczby zatrudnionych) i bardzo niekorzystnych strukturach ludności związanej z rolnictwem (przede wszystkim duży odsetek ludności z wykształceniem podstawowym i zawodowym – 82,0%), uniemożliwiający szybką zmianę kwalifikacji zawodowych oraz zaawansowane procesy starzenia ludności rolniczej (23,4% ludność w wieku 40 – 59 lat). Opisane czynniki powodują, że w okresie obowiązywania strategii bardzo mało realne jest spowodowanie znaczącego odpływu ludności do zajęć pozarolniczych, poprawy struktur agrarnych oraz znaczącego wzrostu efektywności gospodarstw.

4. Średni poziom rozwoju przedsiębiorczości w mieście i Mieście i Gminie oraz mała liczba miejsc pracy na rynku lokalnym ze względu na uwarunkowania zewnętrzne. Sytuacja ta oprócz oczywistego wpływu na niskie dochody mieszkańców (i pośrednio niższe wpływy do

budżetu miasta i gminy), świadczy także o małej aktywności i przedsiębiorczości ludności. Jednocześnie jednak stanowi swoistą rezerwę dla rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, możliwą do wykorzystania przy odpowiedniej aktywizacji mieszkańców (przyjmuje się tu założenie, że jeśli w innych obszarach z określonej liczby mieszkańców jest w stanie utrzymać się określona liczba firm, to podobny wskaźnik można osiągnąć także na terenie Miasta i Gminy Mrocza.

5. Potencjalnym ograniczeniem rozwoju gminy są braki w zakresie infrastruktury:

- technicznej - konieczność budowy i modernizacji: dróg szczególnie gminnych i obwodnicy miasta, systemu kolejnych oczyszczalni przyzgodowych, rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej, budowy sieci gazowej, energetycznej, elektrycznej, w tym z wykorzystaniem energii odnawialnej (elektrownie wiatrowe, biomasa),
 - edukacyjnej - konieczność zmiany jakości stanu boisk szkolnych i części placów zabaw dla dzieci, poprawy stanu wyposażenia szczególnie szkół podstawowych, gimnazjum oraz przedszkola, połączenie bibliotek szkolnych, filii wiejskich z publiczną, które działają na terenie gminy w jeden zintegrowany system komputerowej informacji.
 - społecznej (konieczność dostosowania obiektów do standardów unijnych, budowy takich placówek jak: noclegownia oraz mieszkań socjalnych, poprawy możliwości rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych w Mieście i Gminie, w tym z wykorzystaniem lokalnych organizacji pozarządowych.
 - kulturowej - konieczność aktywizacji i poszerzenia zakresu działalności świetlic środowiskowych, realizacji inwestycji, poszerzenia oferty dla osób w różnym wieku poprzez działalność animatorów kultury w poszczególnych sołectwach.
 - turystycznej i sportowej - konieczność przeprowadzenia dalszej modernizacji boisk sportowych i zakładowych, budowy boisk w sołectwach, w których występuje ich brak, zwiększenia dofinansowania istniejących wiejskich klubów sportowych i ich sekcji, stworzenia bazy dla rozwoju agroturystyki oraz turystyki kwalifikowanej (rowerowej, konnej, krajoznawczej), w tym bazy noclegowej odpowiedniej do przewidywanej wielkości ruchu turystycznego.

6. Potencjalnym zagrożeniem rozwoju miasta i gminy, w tym rozwoju jej funkcji turystycznych, jest bezpieczeństwo publiczne, przede wszystkim gwałtowny wzrost w ostatnim okresie wykroczeń drogowych.

Do najważniejszych mocnych stron, które stanowią możliwości aktywizacji gospodarczej, a jednocześnie powodują, iż gmina jest bardziej konkurencyjna i atrakcyjna od innych, zaliczyć należy:

1 Miasto i Gmina Mrocza charakteryzuje się względnie dogodnym położeniem, zarówno pod względem administracyjnym (leży w środkowo – zachodniej części województwa kujawsko – pomorskiego w strefie silnego oddziaływania Bydgoszczy (jednego z głównych obok Torunia centrów rozwoju) w bezpośrednim sąsiedztwie korytarzy funkcjonalnych (o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym) przy drodze krajowej K-10, stanowiącej główne połączenie między Szczecinem, Bydgoszczą a Warszawą, K-5, stanowiącej główne połączenie między Wrocławiem, Bydgoszczą a Gdańskiem, K-25, stanowiącej połączenie między Ostrowem Wlkp, Bydgoszczą, a Koszalinem, jak również w bliskiej odległości (12 km) od ważnej linii kolejowej Warszawa – Bydgoszcz – Szczecin, uważanych za obszary szybkiego rozwoju, w tej części województwa. Miasto i Gmina Mrocza bezpośrednio sąsiaduje z gminami: Więcbork, Sośno (powiat Sępoleński), Sicienko (powiat Bydgoski ziemski), Nakło n/Notecią, Sadki (powiat Nakielski) oraz Łobżenica (powiat pilski – woj. Wielkopolskie).

2. Priorytetowe traktowanie zagadnień rozwoju infrastruktury technicznej, zwłaszcza sieci dróg gminnych, wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej i teleinformatycznej, jak również wdrażania ekologicznych systemów grzewczych.

3. Wysokie walory środowiska przyrodniczego, które są istotnym elementem ciągów ekologicznych o znaczeniu powiatowym i wojewódzkim. Ochroną na terenie miasta i gminy objęto obszar 4.881 ha tj. 3,25 % ogólnej powierzchni, obejmujący część sołectw: Rościmin, Witosław, Białowieża i Wiele. Jest to obszar szczególnie cenny ze względu na niepodważalne walory przyrodnicze, wyjątkową różnorodność i walory estetyczne krajobrazu, ale także z uwagi na znaczące wartości historyczne i kulturowe.

4. Właściwą realizację zadań oświatowych (optymalna sieć placówek, dobry poziom nauczania, nauka języków zachodnich i informatyki, edukacja ekologiczna, szeroki udział uczniów w ogólnopolskich programach),

5. Dużą odpowiedzialność samorządu lokalnego za sprawy przyszłego rozwoju gminy, przejawiającą się dążeniem do wdrożenia zintegrowanego systemu zarządzania gminą w oparciu o system wieloletniego planowania rozwoju.

6. Potencjalnym korzystnym uwarunkowaniem rozwoju jest prowadzona na terenie miasta i gminy szeroko rozumiana edukacja ekologiczna, skierowana na wykształcenie proekologicznych postaw wśród społeczeństwa. Tego typu działania nie przynoszą wprawdzie szybkich i wymiernych korzyści (zwłaszcza ekonomicznych), jednak w kontekście walorów posiadanych przez gminę, są uzasadnione i w dłuższym okresie przyczynią się do zmiany mentalności mieszkańców i poprawy szeroko rozumianej atrakcyjności gminy.

Przeprowadzona kompleksowa analiza uwarunkowań wskazuje, iż miasto i gmina cechuje się kilkoma stosunkowo poważnymi atutami, ale za to z drugiej strony długotrwałymi (trudnymi, bądź niemożliwymi do zmiany) ograniczeniami (barierami) rozwoju.

Ograniczenia w Mieście i Mieście i Gminie Mrocza mają charakter zarówno realny i bezpośredni (istnieją i oddziałują już obecnie) jak i potencjalny (jest prawdopodobne, iż zaistnieją w przyszłości), podczas gdy szanse mają w dużym stopniu charakter potencjalny (możliwe, że zaistnieją) lub nie bezpośredni (są katalizatorami zmian, które jednak muszą być uprzednio rozpoczęte - same w sobie nie spowodują poprawy sytuacji).

Oznacza to, iż istniejące ograniczenia stanowią duże i realne zagrożenie dla przyszłego rozwoju miasta i gminy i niepodejmowanie działań na rzecz ich eliminacji, może doprowadzić do znacznego pogorszenia stanu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Niezbyt korzystną przesłanką rozwoju miasta i gminy jest fakt, że część ważnych pozytywnych uwarunkowań (szans rozwoju) jest obecna na terenie miasta i gminy już od dłuższego czasu, natomiast duża część zagrożeń rozwoju (szczególnie tych o poważnych konsekwencjach społecznych i ekonomicznych) może dopiero wystąpić (lub nasilić się) i w znacznym stopniu są one niezależne od polityki samorządu lokalnego.

Tak, więc ze względu na fakt, iż notowane w mieście i Mieście i Gminie ograniczenia rozwoju są poważnymi barierami, a jednocześnie ich charakter wskazuje, że w większości mają charakter bardzo trwałe i są trudne do zmiany, podstawową szansą zdynamizowania rozwoju miasta i gminy jest wykształcenie nowych walorów i mocnych stron, które powodowałyby przewagę konkurencyjną w stosunku do obszarów sąsiednich, a które nie były notowane w mieście i Mieście i Gminie dotychczas.

„Nowymi” czynnikami atrakcyjności inwestycyjnej i przewagi konkurencyjnej miasta i gminy, które są możliwe do wykreowania na jej obszarze mogą być:

1. Wykształcenie kompleksowej oferty dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, rolnictwa i turystyki, w tym w zakresie pozyskania inwestycji zewnętrznych,

2. Maksymalny możliwy stan rozwoju infrastruktury technicznej dla poprawy poziomu jakości życia mieszkańców;
3. Przygotowanie mieszkańców do mobilności i aktywności na rynku pracy, przede wszystkim wskutek osiągnięcia właściwego stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców, poprzez właściwe kształcenie w szkołach podstawowych i gimnazjum, upowszechnienie wykształcenia średniego maturalnego wśród młodzieży oraz poprawę lub zmianę kwalifikacji ludności dorosłej;
4. Wykreowanie kompleksowej oferty dla potencjalnych inwestorów (przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych, w tym miejsko gminnego zasobu inwestycyjnego);
5. Poprawę efektywności rolnictwa, poprzez wprowadzanie nowych dochodowych rodzajów nie-tradycyjnej działalności rolniczej oraz kompleksowe przygotowanie tradycyjnych gospodarstw do funkcjonowania w warunkach Unii Europejskiej.

2.4 Wizja rozwoju Miasta i Gminy

Deklaracja wizji rozwoju Miasta i Gminy to zwięzła formuła określająca docelowy, pożądany w perspektywie stan Miasta i Gminy, wyobraźalny obraz w przyszłości.

Gmina Mroczka w roku 2020 będzie charakteryzować się:

Dobrym poziomem rozwoju przedsiębiorczości

Liczba firm oraz liczba miejsc pracy na terenie miasta i gminy wzrośnie. Sprzyjać temu będzie poprawa jakości wykształcenia oraz pomoc w zakresie tworzenia nowych firm, realizowana przez działające na terenie miasta i gminy i łatwo dostępne dla mieszkańców Lokalne Centrum Przedsiębiorczości i Rolnictwa powiązane z miejsko gminnym terenem inwestycyjnym. Wskaźnik bezrobocia będzie się wprawdzie utrzymywał na podobnym poziomie lub niższym, co jest nieuniknione w związku ze znacznym wzrostem liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym, ale aktywna polityka władz lokalnych, wspierających rozwój przedsiębiorczości, między innymi poprzez lokalne centrum, przygotowanie uzbrojonych terenów inwestycyjnych oraz promocję gospodarczą sprawi, iż stopa bezrobocia będzie porównywalna do średniej na obszarach miejsko wiejskich województwa.

Miernikami właściwej realizacji ustaleń strategii w zakresie rozwoju przedsiębiorczości są:

- funkcjonowanie na terenie miasta i gminy lokalnego centrum przedsiębiorczości i rolnictwa;
- funkcjonowanie miejsko gminnego terenu inwestycyjnego
- utrzymywanie wskaźnika przedsiębiorczości na poziomie wyższym od przeciętnej dla obszarów miejsko wiejskich województwa;
- utrzymywanie wskaźnika bezrobocia na poziomie porównywalnym do przeciętnej dla obszarów miejsko wiejskich województwa.

dobrym stanem środowiska naturalnego

Zrealizowanie programów rozwoju infrastruktury technicznej skutkować będzie minimalizacją oddziaływania na środowisko przyrodnicze. Dobry stan środowiska pośrednio podniesie atrakcyjność miasta i gminy, zarówno dla turystyki jak też atrakcyjność miejsca zamieszkania i rozwoju przedsiębiorczości.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie utrzymania stanu środowiska, są:

- wskaźnik skanalizowanych mieszkań;
- sprawność (jakość oraz wydajność w stosunku do potrzeb) oczyszczalni ścieków;
- zapewnienie miejsca składowania odpadów oraz realizacja programu segregacji odpadów;
- liczba mieszkań, w których wprowadzono ekologiczne systemy grzewcze;

- wskaźniki stanu zanieczyszczeń powietrza na terenie miasta i gminy.
- Wskaźnik stanu zanieczyszczenia jezior na terenie miasta i gminy

dobrymi warunkami życia mieszkańców

Jakość życia mieszkańców będzie sukcesywnie wzrastała. Składać się będzie na to kilka czynników, w tym przede wszystkim:

- tworzenie nowych miejsc pracy,
- restrukturyzacja rolnictwa, połączona z poprawą jego efektywności, dobry poziom kształcenia w szkołach podstawowych oraz gimnazjach
- dobre funkcjonowanie infrastruktury technicznej.

Na terenie miasta i gminy w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo, dostępne będą tereny pod budownictwo mieszkaniowe-rezydencjalne.

Miernikiem właściwej realizacji ustaleń strategii w zakresie tak niemierzalnego zagadnienia jak poprawa jakości życia mieszkańców, może być lokata miasta i gminy w rankingach miast i gmin według jakości życia mieszkańców, a zwłaszcza pozycja miasta i gminy na tle innych jednostek samorządu terytorialnego powiatu oraz zmiany lokaty miasta i gminy w rankingu.

dużą atrakcyjnością inwestycyjną

Miasto i Gmina prezentować będzie lepsze warunki dla potencjalnych inwestorów, niż sąsiednie jednostki samorządu terytorialnego. Wynikać to będzie z posiadania terenów inwestycyjnych tworzących miejsko gminny obszar inwestycyjny, prawidłowo wyposażonych w infrastrukturę techniczną, które będą znane dzięki właściwie prowadzonej promocji gospodarczej. Mieszkańcy miasta i gminy, dzięki organizowanym kursom umożliwiającym zmianę kwalifikacji zawodowych, będą w stanie sprostać wymaganiom stawianym przez potencjalnych pracodawców. Wzrost lokalnej przedsiębiorczości, między innymi wskutek działalności inkubatora przedsiębiorczości (Lokalne Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości i Rolnictwa), będzie dodatkowym czynnikiem katalitycznym, przyciągającym inwestorów. Wysokiej jakości produkcja rolnicza może stanowić bazę dla rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.

Podstawowym instrumentem budowania atrakcyjności miasta i gminy jest stosowanie zasady „nie ilość, ale jakość”, czyli takie sterowanie rozwojem, by miasto i gmina, jej mieszkańcy, skupione tu działalności i generowane zjawiska społeczno-gospodarcze cechowały się bardzo wysoką jakością, przewyższającą sąsiednie obszary. Czynnikiem przewagi konkurencyjnej w stosunku do sąsiadów, powinna, więc być wysoka atrakcyjność miasta i gminy.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy w kolejnych latach będą:

- obecność na terenie miasta i gminy terenów inwestycyjnych - wyznaczonych w MGZTI, wyposażonych w infrastrukturę techniczną, przeznaczonych pod różne rodzaje zainwestowania (różne rodzaje działalności);
- ilość firm zlokalizowanych w Parku Technologicznym
- liczba nowopowstałych firm;
- liczba nowopowstałych miejsc pracy;
- wartości i dynamika podstawowych wskaźników makroekonomicznych na tle obszarów sąsiednich (jest to miernik, na ile miasto i gmina jest bardziej konkurencyjna od sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego);
- pozycja miasta i gminy w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej (bezwzględnie oraz na tle sąsiednich jednostek samorządu terytorialnego) oraz jej zmiany w okresie wieloletnim.

nowym atrakcyjnym miejscem dla różnych form wypoczynku i rekreacji

Miasto i gmina wykreuje się jako nowe atrakcyjne miejsce wypoczynku i rekreacji wprowadzająca nowe rodzaje usług i zagospodarowania, umożliwiające rozwój turystyki specjalistycznej, agroturystyki oraz rekreacji. Na szerszą skalę rozwinięta zostanie edukacja ekologiczna na bazie walorów użytków leśnych miasta i gminy oraz jezior. W 2020 roku funkcja turystyczna i rekreacyjna obecna będzie na terenie całego obszaru miasta i gminy, a oferta turystyczna dostępna będzie przez cały rok (nie tylko w sezonie letnim). Zwiększy się liczba osób zajmujących się obsługą ruchu turystycznego.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie rozwoju funkcji turystycznej w kolejnych latach będą:

- zmiany liczby miejsc noclegowych w mieście i Mieście i Gminie
- zmiany wielkości zatrudnienia w dziedzinach związanych z obsługą turystów,
- zmiany stanu ogólnodostępnego zagospodarowania turystycznego,
- zmiany liczby zabudowy letniskowej oraz liczby tzw. „drugich domów” (zabudowy rezydencjalnej czasowo zamieszkiwanej)
- zmiany liczby gospodarstw agroturystycznych,
- możliwość rozwoju na terenie miasta i gminy turystyki specjalistycznej (stan rozwoju infrastruktury temu służącej, np. długość ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, szlaków dla turystyki konnej, punktów widokowych, wodnej itp.).
- zmiany liczby miejsc dla szeroko rozumianej rekreacji

wykształconym społeczeństwie

Jednym z ważniejszych atutów miasta i gminy w rywalizacji i konkurowaniu z innymi miastami i gminami, będzie dobry poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców. Procesy edukacyjne mają charakter wieloletni, do roku 2020 nie zostanie więc zrealizowana całość zamierzeń, służących gruntownej poprawie poziomu wykształcenia. Niemniej jednak możliwe jest uruchomienie części zamierzeń, przynoszących efekty w kolejnych latach. W roku 2020 wszyscy uczniowie szkół objęci będą nauką 2 języków obcych, powszechna będzie też wśród młodzieży znajomość nowoczesnych technik informatycznych. Ludność dorosła uzyska szanse zdobycia lub zmiany kwalifikacji, co pozwoli z jednej strony znaleźć miejsce pracy poza rolnictwem, a jednocześnie umożliwi zmianę pracy na bardziej atrakcyjną oraz jej poszukiwanie w sąsiednich miastach, gdzie tylko wykwalifikowani pracownicy mają szanse powodzenia na rynku pracy.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie poprawy poziomu wykształcenia są:

- objęcie wszystkich uczniów szkół nauką języków obcych;
- objęcie wszystkich uczniów szkół nauką informatyki;
- udział absolwentów gimnazjum, którzy kontynuują naukę na kierunkach maturalnych (należy dążyć do osiągnięcia wskaźnika 80%);
- liczba dorosłych, którzy podejmują naukę w szkołach średnich lub uczestniczą w kursach.

nowoczesnym i efektywnym rolnictwie

Liczba osób utrzymujących się z rolnictwa zmniejszy się. Rolnicy będą świadomymi gospodarzami, znającymi wymogi stawiane nowoczesnym producentom żywności sprzedającym swe produkty na rynkach Unii Europejskiej. Sprzyjać temu będzie rozbudowane doradztwo w zakresie nowoczesnych metod gospodarki rolnej, wspieranych pomocą UE. Jakość życia ludności związanej z rolnictwem poprawi się także wskutek wdrażania Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2007 – 2013.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii w zakresie poprawy efektywności rolnictwa, są:

- liczba szkoleń przeprowadzanych dla rolników z terenu miasta i gminy;
- liczba i udział rolników uczestniczących w szkoleniach;
- zmiany liczby osób utrzymujących się z rolnictwa;
- zmiany liczby i powierzchni gospodarstw indywidualnych;
- liczba gospodarstw, w których rozwijane są działalności pozarolnicze lub niekonwencjonalne formy gospodarki rolnej;
- zmiany poziomu wyposażenia gospodarstw w sprzęt i infrastrukturę;
- zmiany wskaźników towarowości rolnictwa;
- zmiany sytuacji materialnej rolników.

efektywnym przygotowaniem do wyzwań cywilizacji informatycznej i globalizacji gospodarki

Mieszkańcy miasta i gminy będą dobrze przygotowani do wdrażania nowych rozwiązań technologicznych. Służyć temu ma między innymi upowszechnienie nauki informatyki oraz języków zachodnich. Nowoczesne kwalifikacje sprzyjać będą nie tylko rozwojowi miejscowych firm i napływowi inwestycji, ale również spodziewanemu dynamicznemu rozwojowi usług typu e-commerce, czyli interesom prowadzonym za pośrednictwem Internetu.

Miernikami właściwej realizacji założeń strategii są w tym zakresie:

- liczba uczniów objętych nauką informatyki (zakłada się osiągnięcie wskaźnika 100%);
- liczba mieszkań posiadających linię telefoniczną;
- liczba kursów z zakresu informatyki dla dorosłych oraz liczba osób uczestniczących w kursach;
- stan połączeń teleinformatycznych (jakość przekazu);
- liczba firm działających w branżach nowoczesnych technologii.

2.5 Misja Miasta i Gminy

Osią prezentowanej Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza jest jej misja

MISJĄ MIASTA I GMINY MROCZA
jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

Misja jest zwięzłym opisem docelowego, oczekiwanego stanu i zakresu funkcji spełnianych przez gminę wobec jej mieszkańców i otoczenia w dłuższym horyzoncie czasowym.

Stan opisany w misji ma charakter idealny, którego osiągnięcie powinno być zasadniczym celem wszystkich działań podejmowanych przez lokalną społeczność i władze, nie tylko w pierwszym okresie programowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy, ale także w jego następnych fazach .

Zgodnie z powyższym postulatem wszystkie cele Strategii Rozwoju Miasta i Gminy odwołują się do zadeklarowanej misji - zaproponowane w ich ramach programy operacyjne, projekty i zadania prowadzić będą do postulowanego w misji stanu.

Przystępując do skonstruowania celów i kierunków rozwoju Miasta i Gminy, które mają ścisły związek z realizacją misji Miasta i Gminy należy mieć na względzie, że ich realizacja będzie w znacznym stopniu zależeć od różnych czynników, zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych.

Czynniki te mogą z jednej strony ułatwiać, a z drugiej utrudnić bądź wręcz uniemożliwić realizację poszczególnych celów strategicznych, a nawet misji.

Niezmiernie ważna jest tutaj postawa Rady Miasta i Gminy i jej członków w stosunku do realizacji misji Miasta i Gminy, a także strategii, począwszy od woli konsekwentnego osiągnięcia celów i zadań strategicznych (m.in. akceptowania ofensywnych proinwestycyjnych budżetów), poprzez stosowny nadzór nad realizacją zadań aż po aktywizowanie wokół nich społeczeństwa.

Zdolność osiągnięcia celów, wizji oraz misji Miasta i Gminy w zasadniczy sposób zależeć będzie od tego w jaki sposób władze Miasta i Gminy zorganizują swą działalność od wewnątrz i jak umiejętnie podejmą działania wspólnie z innymi organami władzy, instytucjami, sektorem prywatnym.

Ważne będą przy tym umiejętności wśród pracowników, dobór metod i narzędzi zarządzania i wreszcie środki, jakimi będzie zarządzający dysponować.

2.6 CELE I KIERUNKI ROZWOJU MIASTA I GMINY MROCZA 2008 -2020

Głównymi celami służącymi realizacji celu nadrzędnego (misji) są:

- aktywizacja gospodarcza - rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, między innymi poprzez różnicowanie źródeł utrzymania ludności;
- rozwój infrastruktury technicznej, jako instrumentu poprawy stanu środowiska, poprawy jakości życia mieszkańców oraz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej;
- poprawa stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców poprzez rozwój bazy oświatowej i zwiększenie oferty edukacyjnej i sportowej, jako podstawowy sposób osiągnięcia mobilności na rynku pracy, ograniczania bezrobocia i poprawy sytuacji materialnej ludności;
- wzrost efektywności rolnictwa,
- rozwój turystyki i rekreacji rozumiany jako szansa wykorzystania zasobów miasta i gminy w zakresie wzrost dochodów uzyskiwanych z turystyki poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej,
- zwiększenie oferty i działań w zakresie służby zdrowia i opieki społecznej, w tym na rzecz bezpieczeństwa socjalnego poprzez między innymi budowę mieszkań socjalnych.

Szczegółowe **kierunki działań**, zmierzających do realizacji celu nadrzędnego i celów głównych, powinny obejmować następujące zadania:

1. W zakresie aktywizacji gospodarczej i tworzenia nowych miejsc pracy:

- 1.1. Utworzenie na terenie miasta i gminy Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa, które między innymi pełniłoby funkcję tzw. inkubatora przedsiębiorczości.
- 1.2 Utworzenie na terenie miasta i gminy miejsko gminnego zasobu inwestycyjnego
- 1.3. Wspieranie wszelkich przejawów aktywności gospodarczej zgodnej z zasadami ekorozwoju.

- 1.4. Rozszerzenie oferty i przygotowanie kolejnych terenów inwestycyjnych .
- 1.5. Kompleksowa promocja gospodarcza miasta i gminy.
- 1.6. Wspieranie inicjatyw na rzecz poprawy atrakcyjności inwestycyjnej miasta i gminy.

2. W zakresie rozwoju infrastruktury technicznej:

- 2.1. Właściwa gospodarka wodno-ściekowa gwarantująca spełnienie standardów ekologicznych polskich i europejskich, w tym dalszy rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, modernizacja oczyszczalni ścieków w Mroczy , dalsza modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej z uwzględnieniem najbardziej optymalnych rozwiązań,
- 2.2. Zapewnienie właściwego stanu technicznego sieci drogowej w mieście i Gminie, w tym budowa obwodnicy .
- 2.3. Upowszechnianie ekologicznych systemów grzewczych.
- 2.4. Budowa sieci gazowej
- 2.5. Zapewnienie właściwych standardów usług telekomunikacyjnych i informatycznych oraz związanych z uruchomieniem systemu TV kablowej i szerokopasmowej sieci informatycznej
- 2.6. Partycypacja w kosztach budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w odległych od sieci kanalizacyjnej gospodarstwach domowych
- 2.7. Budowa i modernizacja urządzeń melioracyjnych na terenie gminy
- 2.8. Zapewnienie rozwoju infrastruktury technicznej dla osób niepełnosprawnych,

3. W zakresie poprawy poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców:

- 3.1. Rozwój bazy oświatowej, w tym unowocześnienie pracowni szkolnych
- 3.2. Upowszechnienie nauki informatyki oraz języków obcych w szkole podstawowej - minimum dwóch języków obcych (niemiecki i angielski) w sposób ciągły od zerówki
- 3.3. Wdrożenie zintegrowanego systemu komputerowej obsługi bibliotek w Mieście i Gminie (szkolnych i publicznych)
- 3.4. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej (szkolnej i ogólnodostępnej)
- 3.5. Powołanie na terenie miasta i gminy „Zielonej Szkoły”,
- 3.6. Tworzenie bezpiecznych placów zabaw dla dzieci,
- 3.7. Poprawa dostępności placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych dla osób niepełnosprawnych

4. W zakresie poprawy efektywności gospodarki rolnej:

- 4.1. Rozwój doradztwa rolniczego, obejmującego również obsługę rolników w zakresie rozwiązań niezbędnych dla integracji z UE, w zakresie pozyskiwania środków pomocowych oraz związanych ze zmianą kwalifikacji rolników.
- 4.2. Poprawa warunków prowadzenia gospodarki rolnej (rozwój infrastruktury dla rolnictwa, poprawa wyposażenia gospodarstw, wsparcie dla grup producenckich oraz spółdzielni).
- 4.3. Wsparcie rozwoju niekonwencjonalnych (nie-tradycyjnych) kierunków działalności rolniczych łącznie z edukacją ekologiczną.
- 4.4. Wsparcie rozwoju agroturystyki , ekoturystyki i rekreacji.
- 4.5. Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego.
- 4.6. Wspieranie rozwoju bazy serwisowej dla rolnictwa

5. W zakresie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej:

- 5.1. Opracowanie oferty turystycznej miasta i gminy (wykreowanie atrakcji turystycznych i sposobów aktywnego spędzania wolnego czasu, w tym rozwój turystyki

specjalistycznej: rowerowej, konnej, spływy kajakowe, wędkarstwo, podglądanie ptaków i zwierząt (birdswatching) itp.)

5.2. Rozwój agroturystyki i rekreacji .

5.3. Rozwój działalności turystycznych i edukacji ekologicznej na bazie lokalnych zasobów.

5.4. Rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, w tym dla osób niepełnosprawnych,

5.5. Promocja turystyczna i rekreacyjna miasta i gminy.

Zakłada się, iż realizacja poszczególnych **kierunków działań** (grup zadań) przyniesie następujące **korzyści**:

1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie nowych miejsc pracy:

- zwiększy się liczba firm zakładanych przez mieszkańców miasta i gminy, a pośrednio wzrośnie liczba miejsc pracy oraz poprawi się sytuacja materialna ludności;
- miasto i gmina zyska miejsca pracy oraz lepsze warunki podejmowania działalności gospodarczej dla licznych roczników wchodzących w wiek produkcyjny;
- miasto i gmina posiadać będzie ofertę terenową dla potencjalnych inwestorów;
- miasto i gmina posiadać będzie ofertę miejsc w Parku Technologicznym
- miasto i gmina będzie skutecznie promowana, wskutek czego będzie znana jako atrakcyjne miejsce dla inwestowania, zamieszkania i wypoczynku;
- rozwój zagospodarowania turystycznego zwiększy ruch turystyczny, co przyczyni się do uzyskiwania przez mieszkańców dodatkowych dochodów;
- rozwinie się przetwórstwo rolno-spożywcze na bazie lokalnej produkcji płodów rolnych;
- powołanie Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Rolnictwa i Edukacji, które pełniłoby funkcję tzw. inkubatora przedsiębiorczości przyniesie następujące korzyści:
 - właściciele małych i średnich firm zyskają fachową pomoc instytucjonalną w prowadzeniu własnych firm (rozpoczynając działalność gospodarczą nie muszą znać zagadnień finansowo-księgowych - będą obsługiwani przez Centrum);
 - rozwinie się doradztwo dla firm z zakresu pożądanых kierunków działalności.
 - mieszkańcy miasta i gminy zyskają wiedzę z zakresu podstaw funkcjonowania firm, marketingu, prawa gospodarczego, zasad funkcjonowania gospodarki wolnorynkowej, itp.;

2. Rozwój infrastruktury technicznej:

- poprawią się warunki zamieszkania ludności;
- rozwój infrastruktury poprawi atrakcyjność inwestycyjną miasta i gminy (stwarza lepsze warunki do lokowania nowych inwestycji);
- zmniejszy się uciążliwość oddziaływania na środowisko (inwestycje w zakresie infrastruktury mają charakter proekologiczny);
- zwiększy się atrakcyjność turystyczna miasta i gminy (zarówno poprzez ochronę walorów jak też poprawę dostępności).

3. Poprawa poziomu wykształcenia:

- upowszechnienie nauki informatyki oraz języków obcych w szkołach na terenie miasta i gminy, pozwoli młodzieży na nabycie umiejętności niezbędnych do funkcjonowania w społeczeństwie informatycznym oraz globalnym (w tym w Unii Europejskiej) a także zwiększy szanse na uzyskanie atrakcyjnego zatrudnienia;

- rozwój obiektów infrastruktury edukacyjnej na terenie gminy (zwiększenie dostępności młodzieży do szkół oraz poprawa poziomu kształcenia) pozwoli na upowszechnienie wykształcenia średniego maturalnego, stworzy możliwości dalszego kształcenia, wpłynie na poprawę sytuacji na rynku pracy, umożliwi szybszy rozwój gospodarczy poprzez łatwiejszą absorpcję nowych technologii;
- wzrost jakości usług edukacyjnych w perspektywie edukacji ustawicznej, która pozwoli na uzyskanie nowych kwalifikacji umożliwiających podjęcie pracy lub jej zmianę na bardziej atrakcyjną; ludność związana z rolnictwem może uzyskać kwalifikacje umożliwiające zmianę źródeł utrzymania - podjęcie pracy poza rolnictwem lub też efektywniejsze prowadzenie gospodarstwa rolnego;
- zwiększenie dostępności placówek oświatowych, kulturalnych i sportowych dla osób niepełnosprawnych

4. Poprawa efektywności rolnictwa:

- rozwój nowoczesnego doradztwa rolniczego stworzy rolnikom, oprócz dotychczasowych korzyści wynikających z funkcjonowania doradztwa, możliwość uzyskania wiedzy o koniecznych działaniach dostosowawczych w zakresie gospodarki rolnej, w związku z integracją ze strukturami UE; pośrednio stworzy to możliwości produkcji na rynki zagraniczne; ponadto rolnicy zyskają wiedzę oraz obsługę w zakresie pozyskiwania środków pomocowych;
- wprowadzanie nie-tradycyjnych kierunków produkcji rolnej łącznie z edukacją ekologiczną pozwoli na uzyskiwanie dodatkowych dochodów i stwarza ochronę przed wahaniami koniunkturalnymi w zakresie tradycyjnej produkcji;
- poprawa warunków prowadzenia gospodarki rolnej poprzez rozwój infrastruktury dla rolnictwa, poprawę wyposażenia gospodarstw, wsparcie dla grup producenckich, spółdzielni, zwiększy efektywność rolnictwa, a jednocześnie przyczyni się do poprawy warunków życia ludności rolniczej.

5. Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej (rozumiana jako szansa wykorzystania zasobów gminy w zakresie wzrost dochodów uzyskiwanych z turystyki i rekreacji poprzez zróżnicowanie oferty turystycznej i rekreacyjnej):

- na terenie miasta i gminy powstaną nowe miejsca pracy w obszarach związanych z turystyką i rekreacją;
- opracowanie i wdrożenie oferty turystycznej i rekreacyjnej miasta i gminy wpłynie na zwiększenie dochodów z turystyki i rekreacji ;
- wypoczynkiem na terenie gminy zainteresują się także osoby preferujące turystykę specjalistyczną i agraturystykę ;
- szersza oferta turystyczna i rekreacyjna stanowi zabezpieczenie przed wahaniami koniunkturalnymi;
- część z oferowanych nowych usług turystycznych i rekreacyjnych może być rozwijana także poza sezonem letnim.

KOMENTARZ I ZAŁOŻENIA REALIZACJI KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

1. Aktywizacja gospodarcza i tworzenie nowych miejsc pracy

Podstawowym uwarunkowaniem, które w najbliższych latach wyznaczać będzie możliwości rozwoju miasta i gminy, jest realne niebezpieczeństwo znacznego zwiększenia liczby osób bez pracy w przypadku niepodjęcia działań zmierzających do tworzenia nowych miejsc pracy.

- Istnieją 3 przesłanki pozwalające uznać to uwarunkowanie rozwoju za najistotniejsze: wysoka obecnie liczba osób bez pracy, przewidywany znaczny wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym (wejście wyżu demograficznego do grupy produkcyjnej) oraz konieczność restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie, (czyli odpływu nadwyżek siły roboczej z działalności rolniczych).

Jednym ze sposobów aktywizacji gospodarczej (tworzenia nowych firm oraz zwiększania zatrudnienia w firmach istniejących), jest powołanie inkubatora przedsiębiorczości, który prowadziłby działalność w zakresie wspierania rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.

Podstawową ideą powołania inkubatora jest stworzenie warunków dla początkujących przedsiębiorców, którym nie zawsze znane są podstawy prawne i finansowe prowadzenia działalności gospodarczej. Część potencjalnych małych przedsiębiorców wstrzymuje się od podejmowania działalności gospodarczej właśnie ze względu na nieznaną tych zasad, nieznaną potencjalnego rynku, czy też brak kapitału na uruchomienie profesjonalnego systemu promocji swojej firmy, udziału w targach, czy pozyskiwania kontrahentów. W szczególności wsparcie dla przedsiębiorców ze strony inkubatora, realizowane byłoby poprzez:

- udzielanie konsultacji i porad z zakresu działalności gospodarczej,
- prowadzenie obsługi finansowo -prawno-księgowej początkujących firm,
- przygotowywanie biznes-planów, wniosków kredytowych, itp.,
- monitorowanie i przygotowywanie informacji o partnerach z innych obszarów,
- udzielanie informacji na temat możliwych do uzyskania funduszy (kredytów, itp.),
- prowadzenie szkoleń w zakresie organizacji i zarządzania własną firmą,
- prowadzenie kursów komputerowych,
- prowadzenie kursów dla właścicieli małych firm z zakresu obowiązującego prawa finansowego,
- prowadzenie działalności promocyjnych, zarówno promocji gminy - jako atrakcyjnego miejsca inwestowania, jak też promocji zainteresowanych firm,
- stworzenie i prowadzenie internetowej strony gminy, umożliwiającej darmową i bardzo szeroką promocję gminy.

Działalność tego typu instytucji powinna mieć charakter non-profit, czyli charakter przedsięwzięć użyteczności publicznej, nie nastawionych na wypracowywanie zysku, inkubator świadczyłby usługi bezpłatnie bądź za symboliczną opłatą), co ułatwia mieszkańcom korzystanie z oferty.

Inkubator powinien być przedsięwzięciem prowadzonym przez samorząd miejsko gminny, co gwarantuje pełną kontrolę i koordynację działań urzędu miasta i gminy i inkubatora.

W warunkach Miasta i Gminy Mrocza optymalnym rozwiązaniem byłoby nastawienie działalności inkubatora na następujące specjalizacje branżowe:

- wsparcie różnego rodzaju działalności gospodarczej w mieście
- wsparcie różnego rodzaju działalności związanych z obsługą turystyki, w tym wsparcie dla rozwoju agroturystyki (wprowadzania funkcji turystycznej do gospodarstw rolnych, poprzez udzielanie przez gospodarzy noclegów i świadczenie na rzecz turystów usług, typu zaopatrzenie w żywność, wypożyczanie sprzętu, organizacja różnych form spędzania wolnego czasu, itp.);
- wsparcie dla przetwórstwa rolno-spożywczego;
- wsparcie dla rozwoju usług obsługi rolnictwa;

Zasadne byłoby także prowadzenie ogółu zadań związanych z promocją gospodarczą miasta i gminy oraz koordynacją turystyki (organizacją produktu turystycznego zgodnie ze strategią rozwoju turystyki powiatu Nakielskiego).

Jedną z podstawowych cech inkubatorów, warunkujących ich właściwe wykorzystanie przez mieszkańców, jest łatwa dostępność umożliwiająca codzienne kontakty zainteresowanych przedsiębiorców z kadrą doradczą. Z tego względu obszar obsługi inkubatora nie powinien być duży. Jednocześnie jednak prawidłowe funkcjonowanie wymaga wystarczająco dużego popytu na oferowane usługi, stąd należy rozważyć możliwość szerokiej współpracy z innymi sąsiadującymi gminami w celu wspólnego prowadzenia inkubatora.

Wyznaczenie, przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych jest elementem szerszych działań w ramach proinwestycyjnej polityki gruntami. Niezbędnym warunkiem pozyskania inwestorów jest oferta gruntów o określonej lokalizacji, powierzchni, przeznaczeniu inwestycyjnym (w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), najlepiej będących własnością komunalną i uzbrojonych (lub mających taką możliwość) w urządzenia infrastruktury technicznej. Jak się wydaje podstawą jakichkolwiek działań w kierunku przyciągnięcia inwestycji, powinna być oferta terenu. Ważnym zagadnieniem jest także stworzenie bazy informacji o terenach przydatnych (i możliwych) do różnych form zagospodarowania. Temu celowi powinien służyć Miejsko Gminny Zasób Terenów Inwestycyjnych (MGZTI), który pełniłby funkcję lokalnego Parku Technologicznego.

Atrakcyjność inwestycyjna miasta i gminy wzrośnie także poprzez wyznaczenie w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo, terenów pod budownictwo mieszkaniowe - rezydencjalne (o dużej powierzchni działki), stanowiące ofertę dla zamożniejszych mieszkańców dużych miast. W Polsce rozwija się moda na pracę w dużych ośrodkach miejskich, a mieszkanie na wsi lub posiadanie tzw. „drugich domów”, służących rekreacji, ale coraz częściej zamieszkiwanych przez okres kilku miesięcy w roku. Stworzenie warunków pod rozwój tego typu osadnictwa, pośrednio tworzy „atrakcyjny klimat inwestycyjny” na terenie gminy, kształtuje, bowiem jej pozytywny wizerunek, jako obszaru godnego zainteresowania, zapewnia reklamę gminy w środowiskach opiniotwórczych, przynosi dodatkowe dochody do budżetu miasta i gminy, zwiększa popyt na oferowane usługi i dobra, pobudza ruch budowlany, a może także przyczynić się do zlokalizowania na terenie gminy nowych przedsięwzięć gospodarczych.

Jednym z instrumentów aktywizacji gospodarczej jest działalność promocyjna. Jej znaczenie w pozyskiwaniu kapitału spoza miasta i gminy trudno przecenić, a prowadzone działania zależne są tylko od możliwości budżetowych oraz zaangażowania lokalnego samorządu.

Promocja gospodarcza Miasta i Gminy Mroczka powinna dotyczyć przede wszystkim „przyciągnięcia” na teren miasta i gminy inwestorów oferujących miejsce zatrudnienia dla mieszkańców miasta i gminy - te działania powinny być realizowane w sposób ciągły i skorelowane z przygotowywaniem terenów pod inwestycje, a wspierane powinny być zwłaszcza inwestycje w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego oraz turystyki i rekreacji.

Podkreślić należy, iż w zakresie organizacji promocji gospodarczej miasta i gminy, samorząd lokalny jest podmiotem odpowiedzialnym w największym stopniu za realizację zadania. Forma, zakres, miejsce i sposób prowadzenia promocji oraz wielkość nakładów na nią przeznaczanych, zależne są praktycznie wyłącznie od decyzji i zaangażowania władz miasta i gminy.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie aktywizacji gospodarczej:

Samorząd miasta i gminy ma stosunkowo małe kompetencje w zakresie stymulowania rozwoju gospodarczego miasta i gminy. Niemniej jednak, jest kilka grup działań, w których może aktywnie uczestniczyć, tworząc „przyjazny klimat inwestycyjny” i przyczyniając się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Spośród zaproponowanych kierunków działań, najważniejsze zadania, które zgodnie z posiadanymi kompetencjami może realizować (lub bezpośrednio koordynować) samorząd miasta i gminy, to:

- stworzenie inkubatora przedsiębiorczości jako przedsięwzięcia funkcjonującego np. w strukturach urzędu miasta i gminy lub na zasadzie firmy komunalnej;
- prowadzenie proinwestycyjnej polityki gruntami - wprowadzać odpowiednie ustalenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (wyznaczać tereny pod inwestycje pożądanego rodzaju), wyposażać tereny przeznaczone na cele inwestycyjne w infrastrukturę techniczną, skupować (w zasób komunalny) tereny atrakcyjne dla potencjalnych inwestorów;
- prowadzenie szeroko rozumianej promocji gospodarczej;
- podejmowanie wszelkich działań zmierzających do podnoszenia rangi miasta i gminy w powiecie Nakielskim;
- zawiązywanie związków międzygminnych w celu realizacji zadań istotnych dla rozwoju miasta i gminy, a niemożliwych lub nieuzasadnionych do realizacji własnymi siłami.

2. Rozwój infrastruktury technicznej

Rozwój infrastruktury technicznej wiąże się w dużym stopniu z realizacją zadań ustawowo przypisanych samorządowi miejsko gminnemu. W związku z powyższym, ustalenia strategii rozwoju gminy, praktycznie nie wykraczają poza właściwą realizację tych zadań.

Realizacja inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej służy trzem podstawowym celom:

- poprawie warunków życia mieszkańców,
- minimalizacji szkodliwego oddziaływania na środowisko oraz
- tworzeniu korzystnego klimatu inwestycyjnego, gdyż znaczna część inwestycji, zwłaszcza preferowane kierunki: przetwórstwo rolno-spożywcze i turystyka, wymaga uzbrojenia w zakresie infrastruktury.

Dla okresu obowiązywania strategii zakłada się pełną realizację (do poziomu zakładanego w planach rozwoju) dalsza modernizacji oczyszczalni, szczególnie dla miasta i gminy łącznie z rozbudową w całej Mieście i Gminie sieci kanalizacyjnej oraz rozbudowy sieci oczyszczalni przyzgodowych, budowy sieci gazowniczej, jak również modernizacji infrastruktury wodociągowej w celu poprawy jakości dostarczanej wody.

Bardzo ważnym zadaniem jest poprawa stanu dróg lokalnych, budowa obwodnicy miasta, mających bezpośredni wpływ także na możliwości aktywizacji gospodarczej i penetracji turystycznej miasta i gminy.

Zakładać należy także dalszy rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej, który uwzględni przyszłe potrzeby w tym zakresie. Przy rozwoju sieci należy zwracać uwagę na utrzymywanie parametrów umożliwiających rozwój usług teleinformatycznych na bazie szerokopasmowej sieci. Niezbędna jest modernizacja części sieci w celu dostosowania do pożądanego standardów.

Samorząd miejsko gminny będzie wspierał rozwój ekologicznych systemów grzewczych oraz modernizację istniejących źródeł ogrzewania (przede wszystkim poprzez pozyskiwanie środków pomocowych na modernizację systemów istniejących i ewentualną pomoc instytucjonalną inwestorom prywatnym)

Bardzo istotnym zagadnieniem jest również zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, poprzez właściwą dostawę energii do istniejących odbiorców (zapewnienie wystarczającej

mocy transformatorów oraz właściwego stanu technicznego linii energetycznych), jak również potencjalnych przyszłych. Jest to szczególnie ważne w kontekście dążeń do pozyskania inwestorów. Część pożądanых rodzajów inwestycji (np. przetwórstwo rolno-spożywcze i magazynowanie żywności), ma charakter energochłonny.

Dla zapewnienia właściwej dostępności miasta i gminy należy także wywierać nacisk na właścicieli dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, w celu utrzymywania ich we właściwym stanie technicznym.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie realizacji celu:

Większość zaproponowanych kierunków działań należy do kompetencji samorządu miejsko gminnego, a możliwości realizacji są zależne wyłącznie od możliwości budżetu miasta i gminy. Oprócz finansowania inwestycji z własnych środków, należy także dążyć do pozyskania pomocy zewnętrznej, zwłaszcza, iż duża część programów UE jest skierowana na rozwój lokalnej infrastruktury. Należy także rozwijać współpracę z sąsiednimi gminami w celu rozwiązywania problemów o znaczeniu ponad lokalnym.

3 Poprawa poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców

Poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców ma bezpośredni wpływ na możliwości powodzenia na rynku pracy, a więc znajduje bezpośrednie przełożenie na ekonomiczne warunki życia mieszkańców. Poprawa poziomu kształcenia wymaga działań na każdym szczeblu edukacji. Na poziomie szkoły podstawowej oprócz ogólnego poziomu kształcenia, bezpośredni wpływ na możliwości dalszego kształcenia ma nauka języków obcych oraz nauka informatyki. Znajomość podstaw technologii informatycznych i obsługi komputera jest coraz częściej niezbędnym warunkiem znalezienia jakiegokolwiek pracy. Jednocześnie rozwój usług teleinformatycznych (np. na bazie Internetu) umożliwia podjęcie atrakcyjnej pracy w dziedzinach o wysokim zaangażowaniu technologicznym, nawet w obszarach nie mających dotąd tradycji w zakresie *high-tech*. Szacuje się, iż w ciągu kilku lat znacznie wzrośnie ranga tzw. *e-commerce*, czyli interesów załatwianych za pośrednictwem Internetu, co stworzy możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, także poza tradycyjnymi ośrodkami przemysłowymi i usługowymi. Podkreślić należy, że wraz z postępującą globalizacją gospodarki i rozwojem technologii informatycznych, przewartościowaniu ulegają czynniki świadczące o stanie rozwoju i atrakcyjności inwestycyjnej. Zgodnie z nowymi trendami, bardzo atrakcyjne mogą być również tereny dotychczas nie posiadające przemysłowych tradycji - warunkiem jest jednak bardzo dobrze przygotowana kadra i dobry stan infrastruktury technicznej, w tym informatycznej.

Bardzo ważnym aspektem procesu edukacji na terenie miasta i gminy jest edukacja ekologiczna, szczególnie istotna w obszarze o tak dużych walorach przyrodniczych, a jednocześnie tak istotnym wpływie stanu środowiska na możliwości dalszego rozwoju (jakość środowiska jest podstawowym walorem dla rozwoju turystyki). Należy rozwijać realizowane w szkołach i przedszkolach programy edukacji ekologicznej, jak również na możliwie szeroka skalę propagować proekologiczne postawy wśród ludności dorosłej, np. kontynuując przedsięwzięcia w tym kierunku na prowadzone łamach lokalnej prasy.

Ogół działań w zakresie szkolnictwa na poziomie podstawowym zmierza do zapewnienia młodzieży, szczególnie z terenu gminy równych szans startu do dalszych szczebli edukacji z rówieśnikami z dużych miast, mających obecnie znacznie lepsze możliwości nauki „nowoczesnych” przedmiotów, zapewniających szersze możliwości wyboru ofert na rynku pracy.

Niezwykle istotnym elementem systemu kształcenia jest szkolnictwo na poziomie gimnazjum oraz średnim. Organizacja szkolnictwa na poziomie średnim jest zadaniem powiatowym,

jednak obowiązkiem miasta i gminy jest dokonywanie lobbingu na rzecz upowszechnienia tego typu wykształcenia w mieście i Mieście i Gminie, jak też do poprawy jakości kształcenia.

Bardzo istotne znaczenie ma także organizacja kształcenia dorosłych. Na poziomie miejsko gminnym należy lepiej wykorzystać system szkoleń i kursów (o cyklu kształcenia znacznie krótszym, niż w tradycyjnych szkołach), umożliwiających zdobycie lub poszerzenie kwalifikacji, gwarantujących większą mobilność i lepszą pozycję na rynku pracy. W organizacji tego typu przedsięwzięć konieczna jest stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle n/Notecią, w celu dostosowywania kierunków kształcenia do zapotrzebowania na rynku pracy. Należy promować wśród mieszkańców nawyk ciągłego doskonalenia swych umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

Istotnym zagadnieniem jest także rozwój opieki przedszkolnej. Podkreślić należy, że utrzymywanie przedszkoli stanowi wyraz nie tylko prorodzinnej polityki samorządu miejsko gminnego, ale także ma realny wpływ na możliwości aktywizacji gospodarczej, zwłaszcza wśród młodych kobiet, dla których konieczność opieki nad dzieckiem, stanowi często barierę na drodze do podejmowania pracy zawodowej, a kilkuletni okres tej opieki powoduje utratę (osłabienie) kwalifikacji zawodowych. Postuluje się, więc dążenie do utrzymania funkcjonowania przedszkola (bez względu na formę organizacyjną). Należy też wspierać ewentualne inicjatywy prywatne w zakresie tworzenia nowych placówek.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie realizacji celu:

Samorząd miejsko gminny ma bardzo duże możliwości (ograniczone praktycznie tylko możliwościami budżetowymi) w zakresie wpływu na jakość kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjach, których prowadzenie jest jego zadaniem własnym. Podobnie w zakresie prowadzenia opieki przedszkolnej. Praktycznie wszystkie zapisane kierunki dotyczące funkcjonowania tych szczebli edukacji (opieka przedszkolna, szkoła podstawowa, gimnazjum) leżą w kompetencjach samorządu miejsko gminnego.

Dla uzyskania właściwego poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców miasta i gminy, niezbędna jest jednak współpraca z samorządem powiatowym oraz instytucjami mu podległymi (np. Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle n/ Notecią).

4. Poprawa efektywności rolnictwa

Ogół działań skierowanych dla gospodarstw rolnych służyć ma podniesieniu ich efektywności, tak by w połączeniu z odchodzeniem nadmiaru siły roboczej z rolnictwa, osoby pozostające w rolnictwie mogły osiągnąć wystarczający poziom dochodów zapewniający dobre warunki życia. Podnoszeniu efektywności sprzyjać ma:

- podnoszenie kwalifikacji rolników (poprzez rozwinięcie systemu doradztwa);
- poprawa struktury agrarnej (zwiększanie przeciętnej powierzchni gospodarstw);
- poprawa wyposażenia gospodarstw;
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, będącego miejscem odpływu siły roboczej z rolnictwa, a jednocześnie zapewniającego zbyt na płody rolne;
- wprowadzanie niekonwencjonalnych kierunków w produkcji rolnej, np. rolnictwa ekologicznego, wąskiej specjalizacji (zgodnie z zaleceniami ośrodków doradztwa), produkcji na rynki dużych miast, lub nawet na eksport;
- wsparcie dla grup producenckich oraz spółdzielni;
- pomoc instytucjonalna ze strony administracji gminnej w zakresie pozyskania środków UE oraz szybszego wdrożenia zasad wymaganych w UE;
- poprawa warunków życia na wsi poprzez rozwój infrastruktury technicznej.

Jednym z ważniejszych warunków poprawy efektywności rolnictwa jest rozwój nowoczesnego doradztwa rolniczego, które łączyłoby zadania tradycyjnego doradztwa (powszechnego dotąd i realizowanego zarówno przez ODR-y, jak też samorządy miejsko-gminne), z dostosowaniem gospodarstw do zasad funkcjonowania rolnictwa w Unii Europejskiej. Przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjnej w zakresie zarówno pożądanego kierunku produkcji, jak też wymaganych norm jakościowych, zasad prowadzenia niezbędnej dokumentacji produkcji, możliwości uzyskania pomocy finansowej i niezbędnych warunków jej uzyskania, pozwoli z jednej strony na zlikwidowanie powszechnej luki informacyjnej, a jednocześnie stworzy rolnikom z terenu gminy przewagę w postaci znajomości obowiązujących reguł rynku i polityki rolnej. Nawet przy uwzględnieniu krytycznego stosunku znacznej części ludności wiejskiej do UE, znajomość zasad funkcjonowania rolnictwa i oczekiwań stawianych polskim rolnikom, jest czynnikiem podnoszącym konkurencyjność rolnictwa w Mieście i Gminie.

Opisane powyżej doradztwo rolnicze, może być realizowane poprzez ośrodek (lokalne centrum informacji europejskiej) doradztwa, które jako wspólne przedsięwzięcie kilku gmin.

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie realizacji powyższego kierunku:

Przełamanie podstawowych barier rozwoju rolnictwa, wzrost jego efektywności i poprawa jakości życia ludności rolniczej, możliwe są jedynie na drodze kompleksowej polityki państwa, obejmującej, co najmniej kilkanaście aspektów funkcjonowania obszarów wiejskich. Działania samorządów lokalnych mogą mieć tylko bardzo pośredni wpływ na poprawę efektywności rolnictwa i warunków życia na wsi. Wśród możliwych działań wymienić należy:

- prawidłową realizację zadań własnych w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej (pośredni wpływ na warunki życia ludności rolniczej);
- organizację doradztwa rolniczego (ew. powołanie związku gminnego na rzecz wspólnej kompleksowej organizacji centrum nowoczesnego doradztwa);
- udzielanie pomocy instytucjonalnej rolnikom oraz przedsiębiorcom (zwłaszcza działającym w branżach związanych z rolnictwem, np. w przetwórstwie) ubiegającym się o dofinansowanie podejmowanych przedsięwzięć;
- wywieranie presji (tworzenie lobbingu) oraz obsługę instytucjonalną działań w zakresie pozyskania środków UE na rozwój przedsiębiorczości i modernizację rolnictwa lub infrastrukturalne wyposażanie terenów wiejskich.

5. Rozwój funkcji turystycznej i rekreacyjnej

Strategia rozwoju gminy przewiduje, iż funkcja turystyczna i rekreacyjna w kolejnych latach ulegnie wzmocnieniu, stając się docelowo jedną z ważnych dziedzin gospodarki miasta i gminy, pod względem przynoszonych dochodów. Miasto i Gmina Mroczka powinna stać się w kolejnych latach atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji. Realizacja tego zamierzenia opiera się na przygotowaniu i pełnej realizacji oferty produktu turystycznego wykorzystującego lokalne zasoby, a zwłaszcza atrakcyjne tereny wokół wielu jezior oraz inne.

Na terenie miasta i gminy istnieje potencjalna możliwość rozwoju różnych form turystyki specjalistycznej, np.: rowerowej, konnej, kajakowej, wędrówkowej, motorowej, a także działalności kierowanych do poszczególnych grup odbiorców, np.: młodzieży szkolnej, wędkarzy, grzybiarzy, grup zorganizowanych, itp.

Potencjalnym obszarem rozwoju funkcji turystycznej, choć obecnie ze względu na uregulowania prawne trudnym do wykorzystania, jest obszar krajobrazu chronionego, gdzie istnieją doskonałe predyspozycje do rozwoju edukacji ekologicznej, rozwoju turystyki

krajoznawczej oraz np. przygotowania programów pobytu dla grup szkolnych (wypoczynek połączony z edukacją ekologiczną).

Potencjalną szansą aktywizacji gospodarczej szczególnie gminy (oraz restrukturyzacji rynku pracy w rolnictwie) jest rozwój agroturystyki. Gmina ze względów przyrodniczych i krajobrazowych, posiada predyspozycje dla rozwoju tej formy turystyki. Podkreślić jednak należy, że jest to działalność wymagająca znacznych nakładów finansowych związanych z zapewnieniem odpowiedniego standardu wypoczynku, a okres zwrotu zainwestowanych środków jest długi. Niemniej jednak, należy wspierać rozwój tego typu gospodarstw jako dodatkowego źródła dochodów gospodarstw rolnych. Jedną z form wsparcia jest np. przyśpieszenie inwestycji infrastrukturalnych (np. wodno-kanalizacyjnych, oświetlenie ulic, poprawa stanu dróg) lub wykonanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. kąpieliska, boiska, place zabaw) w miejscowościach skupiających większą liczbę gospodarstw zainteresowanych taką działalnością. Samorząd miejsko gminny deklaruje pomoc instytucjonalną dla gospodarstw zainteresowanych wprowadzaniem tego rodzaju działalności.

Niezbędnymi warunkami wzmocnienia i rozprzestrzeniania funkcji turystycznej i rekreacyjnej w mieście i Mieście i Gminie, są:

- tworzenie miejsc noclegowych, o różnym standardzie oferowanych usług (skierowanych zarówno do klientów mało zamożnych, jak i bardzo wymagających); rozwój bazy całorocznej;
- monitoring zainteresowania i ruchu turystycznego, pozwalający na ocenę popytu na usługi turystyczne (wraz z oceną zróżnicowania zainteresowania) oraz podaży oferty turystycznej;
- przygotowywanie ofert usług turystycznych, skierowanych do konkretnych grup odbiorców;
- urządzenie i utrzymanie w stanie wysokiej atrakcyjności ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, np.: kąpielisk, szlaków, punktów widokowych, wypożyczalni sprzętu, punktów biwakowania i obozowania, oznakowania i informacji o atrakcjach turystycznych, obiektów dla turystyki specjalistycznej (np. przystani, pomostów, miejsc obsługi rowerzystów, ścieżek rowerowych);
- zachowanie (lub zaprowadzenie) ładu przestrzennego poprzez bezwzględne przestrzeganie ustaleń planów zagospodarowania przestrzennego i innych aktów normujących warunki zagospodarowania przestrzennego;
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego w rejonach koncentracji turystów;
- kompleksowa i profesjonalna promocja turystyki i rekreacji.
- dostosowanie infrastruktury turystycznej dla osób niepełnosprawnych

Możliwości działań samorządu gminnego w zakresie rozwoju turystyki:

Większość działań zmierzających do rozwoju funkcji turystycznej leży w kompetencjach inwestorów prywatnych, odpowiedzialnych za rozbudowę bazy, podnoszenie standardu wypoczynku, tworzenie nowych obiektów turystycznych. Działania samorządu skierowane mogą być na:

- zadania zmierzające do rozwoju bazy ogólnodostępnej;
- tworzenia korzystnego klimatu dla działalności inwestorów prywatnych w branży turystycznej (działania sprzyjające pozyskiwaniu klientów).

W kompetencjach samorządu gminnego leżą następujące zadania:

- urządzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej (szlaki, kąpieliska, punkty widokowe, ścieżki rowerowe, ścieżki konne, punkty informacyjne, itp.);
- stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej oraz koordynacji wypoczynku na terenie miasta i gminy (zadanie to powinno zostać ulokowane w strukturach urzędu miasta i gminy lub inkubatora przedsiębiorczości);
- pomoc instytucjonalna dla inwestorów prywatnych w zakresie pozyskiwania środków UE na inwestycje w turystyce;
- pomoc instytucjonalna dla rolników rozpoczynających działalność agroturystyczną (pomoc w uzyskaniu środków, wsparcie dla organizacji i stowarzyszeń agroturystycznych, organizacja szkoleń i kursów) oraz szybsza realizacja inwestycji infrastrukturalnych w rejonach większego zainteresowania agroturystyką;
- organizację promocji turystyki i rekreacji w ramach szeroko rozumianej promocji gospodarczej miasta i gminy.

2.7 POWIĄZANIE GŁÓWNYCH OBSZARÓW PROBLEMO- MOWYCH MIASTA I GMINY MROCZA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO POMO- RSKIEGO NA LATA 2007 - 2020

MISJĄ MIASTA I GMINY MROCZA

jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

GŁÓWNY OBSZAR PROBLEMOWY	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO POMORSKIEGO NA LATA 2007 - 2020
I. ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, w tym: ROLNICTWA TURYSTYKI EKOLOGII PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	Priorytetowy obszar działań 1: Rozwój nowoczesnej gospodarki <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 1.1; poddziałania: 1.1.1;1.1.2; • Działanie 1.2; poddziałania: 1.2.1; 1.2.2 • Działanie 1.3; poddziałania: 1.3.1; 1.3.2 Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnienie struktury funkcjonalno przestrzennej regionu. <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 2.1; poddziałanie: 2.1.2 ; • Działanie 2.2; poddziałania: 2.2.3 ; 2.2.4 • Działanie 2.4; poddziałania: 2.4.1; 2.4.2 • Działanie 2.5; poddziałania: 2.5.1; 2.5.2 • Działanie 2.6; poddziałania: 2.6.1 ; 2.6.2 Priorytetowy obszar działań 3: Rozwój zasobów ludzkich <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 3.1; poddziałanie: 3.1.1, 3.1.2 • Działanie 3.3; poddziałania: 3.3.1;3.3.2 • Działanie 3.4; poddziałania: 3.4.2; • Działania 3.5; poddziałania: 3.5.2
II. ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, w tym: OŚWIATY I WYCHOWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ KULTURY OCHRONY ZDROWIA	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnienie struktury funkcjonalno przestrzennej regionu. <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 2.4; poddziałania: 2.4.1; 2.4.2 • Działanie 2.5; poddziałania: 2.5.1; 2.2.2 Priorytetowy obszar działań 3: Rozwój zasobów ludzkich <ul style="list-style-type: none"> • Działanie 3.1; poddziałania: 3.1.2;3.1.3;3.1.4 • Działanie 3.4; poddziałania: 3.4.1; 3.4.2; 3.4.3 • Działania 3.5; poddziałania: 3.5.1; 3.5.2, 3.5.3
III. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY	Priorytetowy obszar działań 2: Unowocześnienie struktury funkcjonalno przestrzennej regionu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Działanie 2.2; poddziałania: 2.2.1 ; 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 • Działanie 2.3; poddziałanie: 2.3.1, 2.3.2 • Działanie 2.4; poddziałanie: 2.4.1, 2.4.2
--	--

2.8 POWIĄZANIA CELÓW Z OBSZARAMI PROBLEMOWYMI MIASTA I GMINY MROCZA

MISJĄ MIASTA I GMINY MROCZA

jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY	I. ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, W TYM ROLNICTWA, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TURYSTYKI W ZGODZIE Z ZASADAMI EKOLOGII
CEL GENERALNY:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
CELE STRATEGICZNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości 2. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji 3. Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju
ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY	II. ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, W TYM INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZDROWOTNEJ I KULTUROWEJ
CEL GENERALNY:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej Miasta i Gminy
CELE STRATEGICZNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców 2. Wspieranie budowy kapitału społecznego 3. Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY	III. POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ
CEL GENERALNY:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
CELE STRATEGICZNE	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja inwestycji publicznych w MiGminie 2. Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

MISJA MIASTA I GMINY MROČZA

jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

OBSZAR PROBLEMOWY : I.

ROZWÓJ NOWOCZESNEJ GOSPODARKI, W TYM ROLNICTWA, PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ TURYSTYKI W ZGODZIE Z ZASADAMI EKOLOGII

CEL GENERALNY:

WSPIERANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO W OPARCIU O ISTNIEJĄCY POTENCJAŁ ŚRODOWISKA I MIESZKAŃCÓW

CEL. 1

Wsparanie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości

Program 1/1

Wsparcie dla rozwoju ekologicznej produkcji rolnej i przetwórstwa rolno spożywczego

Program 1/2

Wsparcie dla wdrożenia programu różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych

Program 1/3

Współpraca w zakresie usprawnienia systemu doradztwa rolniczego

Program 1/4

Wsparcie dla programu edukacji rolników z uwzględnieniem wymogów Wspólnej Polityki Rolnej UE

Program 1/5

Wsparcie tworzenia systemu organizacji grup producentów rolnych

Program 1/6

Wsparcie dla programu szkoleń i praktyk dla rolników

Program 1/7

Wsparcie działalności funduszy poręczeniowych

Program 1/8

Wsparcie programu szkoleń

CEL.2

Wsparanie rozwoju turystyki i rekreacji

Program 2/1

Przygotowanie Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy z inwentaryzacją zasobów

Program 2/2

Zagospodarowanie terenów turystyczno rekreacyjnych

Program 2/3

Wsparcie dla rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych

Program 2/4

Wsparcie rozwoju agroturystyki oraz ekoturystyki

Program 2/5

Budowa placów zabaw dla dzieci oraz boisk sportowych na terenie Miasta i Gminy

Program 2/6

Budowa systemu promocji / informacji turystycznej podstawowych produktów

CEL.3

Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju

Program 3/1

Wsparcie organizacji Lokalnego Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości

Program 3/2

Przygotowanie Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (GZTI)

Program 3/3

Przygotowanie systemu preferencji dla inwestorów i firm tworzących nowe miejsca pracy

Program 3/4

Identyfikacja podstawowych barier i problemów we współpracy firm z instytucjami publicznymi oraz podjęcie działań na rzecz ich usunięcia.

Program 3/5

Przygotowanie systemu promocji opartego na preferencjach inwestycyjnych oraz GZTI

Program 3/6

Budowa , modernizacja, remonty obiektów dla potrzeb społeczności lokalnej

dla młodych przedsiębiorców

Program 1/9

Wsparcie uczestnictwa MSP w
programach UE

MISJĄ MIASTA I GMINY MROCZA

jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

OBSZAR PROBLEMOWY : II.

ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, W TYM INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ, ZDROWOTNEJ I KULTUROWEJ

CEL GENERALNY:

WSPIERANIE ROZWOJU PODMIOTOWOŚCI INDYWIDUALNEJ I WSPÓLNOTOWEJ MIASTA I GMINY

CEL. 1

Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców

CEL.2

Wspieranie budowy kapitału społecznego

CEL.3

Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia

Program 1/1

Zagospodarowanie wolnego czasu w dziedzinie kultury, oświaty i sportu

Program 2/1

Wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej wśród mieszkańców

Program 3/1

Wspieranie promocji aktywnych form wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Program 1/2

Organizacja Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej

Program 2/2

Wsparcie dla programu polityki prorodzinnej w Mieście i Gminie

Program 3/2

Pomoc w zwiększeniu i dostępności usług zdrowotnych w MiG

Program 1/3

Zwiększenie konkurencyjności edukacji i wychowania MiG

Program 2/3

Wsparcie dla projektu zachowania gminnego dziedzictwa kulturowego

Program 3/3

Prowadzenie zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Program 1/4

Tworzenie warunków dla kontraktowania usług publicznych (przedszkole, oświata) MiG

Program 2/4

Wsparcie wdrożenia menadżerskiego systemu zarządzania kulturą.

Program 1/5

Zorganizowanie Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów

Program 2/5

Wdrożenie zintegrowanego systemu obsługi bibliotek w MiG

Program 1/6

Wsparcie projektu stypendiów dla dzieci i młodzieży

Program 2/6

Zapewnienie szerszego dostępu do Internetu na terenie miasta i gminy

Program 1/7

Budowa pozytywnego wizerunku miasta i gminy w świadomości młodzieży

Program 2/7

Rozbudowa i remonty obiektów infrastruktury kulturalnej i społecznej w mieście i gminie

Program 1/8

Rozwijanie budownictwa mieszkaniowego w Mieście i Gminie

Program 2/8

Zwiększenie oferty w zakresie opieki społecznej i kryzysowej w mieście i Gminie

Program 1/9

Wsparcie budowy zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w MiG

MISJA MIASTA I GMINY MROCZA

jest stworzenie właściwego klimatu dla rozwoju społeczno-gospodarczego w oparciu o wykorzystanie walorów turystyczno-krajobrazowych, zasobów rolniczych i potencjału ludzkiego w celu poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców.

OBSZAR PROBLEMOWY : III.

POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

CEL GENERALNY:

ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ DLA ZAPEWNIENIA WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL. 1

Realizacja inwestycji publicznych w MiG

Program 1/1

Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni przydomowych w w Mieście i Gminie

Program 1/2

Modernizacja sieci wodociągowej i systemu poboru wody w Mi G

Program 1/3

Budowa sieci gazowej w MiG

Program 1/4

Budowa, przebudowa i remonty sieci dróg w Mieście i Gminie

Program 1/5

Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej oraz termomodernizacja oraz obiektów użyteczności publicznej

Program 1/6

Rozbudowa i modernizacja systemu oświetlenia drogowego i ulicznego

Program 1/7

Przygotowanie koncepcji utylizacji i zagospodarowania odpadów stałych w Mieście i Gminie

Program 1/8

Rozbudowa i modernizacja systemu energetycznego w Mieście i Gminie

CEL.2

Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

Program 2/1

Informatyzacja usług Urzędu Miasta i Gminy Mrocza

Program 2/2

Przygotowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Finansowego 2009-2015

I ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ
GOSPODARKI, W TYM ROLNICTWA,
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ
TURYSTYKI W ZGODZIE Z ZASADAMI
EKOLOGII**

PROGRAMY OPERACYJNE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I
GMINY MROCZA**

NA LATA 2008 -2020

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII ROZWOJU
ROLNICTWA TURYSTYKI I EKOLOGII**

**ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII
INFRASTRUKTURY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/1	Wsparcie dla rozwijaniu ekologicznej produkcji rolnej i przetwórstwa rolno spożywczego

Opis programu 1/1

Rolnictwo ekologiczne to sposób gospodarowania, który wykorzystuje możliwości przyrody, zapewnia trwałą żyzność gleby i zdrowotność roślin i zwierząt.

Jest to system gospodarowania o ekstensywnej produkcji roślinnej i zwierzęcej z zastosowaniem naturalnych środków produkcji.

Dzięki wykluczeniu pestycydów i nawozów wytworzonych przemysłowo („sztucznych”) rolnictwo ekologiczne nie powoduje zanieczyszczenia gleby i wód gruntowych, ogranicza wypłukiwanie składników pokarmowych z gleby, sprzyja rozwojowi życia w glebie, wytwarza żywność wysokiej jakości, cenioną przez konsumentów.

Zadaniem rolnictwa ekologicznego jest produkcja żywności o wysokich parametrach jakościowych, w zrównoważonym środowisku przyrodniczym, w którym skażenie nie przekracza przyjętych norm, a technologie produkcyjne degradujące środowisko nie mogą mieć zastosowania.

Powierzchnia użytków rolnych wykorzystywanych przez gospodarstwa ekologiczne w państwach UE zwiększyła się z niespełna 200-tys. ha w roku 1986 do 3.8 mln. ha w 2000 r.

Oznacza to, że w ciągu 15 lat wzrosła ona 20-krotnie. W sumie w UE w 2000 r. gospodarstwa ekologiczne obejmowały 2,8% ogółu użytków rolnych Wspólnoty.

W UE gospodarstwa ekologiczne są objęte wsparciem finansowym w postaci dotacji (rozporządzenie o metodach produkcji rolnej przyjaznej dla środowiska i chroniącej naturalne przestrzenie życia – 2078/92).

Mają one także ewidentne korzyści finansowe w wyniku wzrastającego zapotrzebowania na produkty ekologiczne.

Udział żywności ekologicznej w obrotach branży spożywczej wynosi w Europie 1,5%, przy corocznej tendencji wzrostowej od 5 do 40%.

W Polsce przepisy prawne dotyczące produkcji ekologicznej są zawarte w Ustawie z dnia 16 marca 2001 roku o rolnictwie ekologicznym (DZ.U. nr 38, poz. 452 z dnia 2 maja 2001 roku).

W poprzez integrację Polski z UE, produkcja ekologiczna staje się szansą dla wielu mniejszych, nie specjalistycznych gospodarstw. Można także spodziewać się, że w miarę wzrostu zamożności społeczeństwa będzie wzrastał krajowy popyt na produkty ekologiczne. Produkty te oznakowane znakiem „produkt rolnictwa ekologicznego” i ich produkcja podlegają stałej kontroli.

Podkreślić należy, że w wielu regionach, w tym także w Powiecie Nakielskim ze względu na trudne warunki ekonomiczne, produkcja rolna jest bliska ekologicznej.

Jest więc pilną potrzebą społeczną, udzielenie wszechstronnej pomocy zarówno finansowej, organizacyjnej jak i edukacyjnej dla produkcji ekologicznej, a także poprawy zbytu produktów ekologicznych.

W dużej mierze potrzeby te powinny być spełnione poprzez działalność powstającego w Radomiu Krajowego Centrum Rolnictwa Ekologicznego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z specjalistami terenowego ODR oraz Krajowego Centrum Rolnictwa Ekologicznego w Radomiu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt programu który oszacowano na poziomie 24.000 zł obejmuje jedynie organizację cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych w Mieście i Gminie Mrocza dla rolników zainteresowanych rolnictwem ekologicznym i przetwórstwem rolno – spożywczym płodów z tych gospodarstw.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 20.000 zł dla terenowego ODR-u z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub Krajowego Centrum Rolnictwa Ekologicznego z Radomia na realizację szkoleń rolników w Mieście i Gminie Mrocza zainteresowanych rolnictwem ekologicznym.

Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Mrocza w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 4.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.03.2008 – 31.12.2008 /wariant optymistyczny/, **01.10.2009 – 31.03.2010** /wariant realistyczny/, 01.10.2010 – 30.06.2011 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Kończącym efektem programu będzie przygotowanie minimum 15 rolników Miasta i Gminy Mrocza do stosowania zasad rolnictwa ekologicznego lub uzyskanie 1,5% udziału tego rolnictwa w ogólnej produkcji rolnej Miasta i Gminy w okresie trzech lat.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/1/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z terenowym ODR-em) lub Krajowym Centrum Rolnictwa Ekologicznego z Radomia wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. rolnictwa ekologicznego i cyklu szkoleń związanych z tym tematem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 do 15.12.2009**

Zadanie 1/1/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych nt. rolnictwa ekologicznego dla rolników Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 do 31.03.2010**.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/2	Wsparcie dla wdrożenia programu różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych

Opis program 1/2:

Proces integracji Polski z Unią Europejską stwarza nowe warunki dla rozwoju rolnictwa i gospodarki żywnościowej, stawiając również wobec rolników Miasta i Gminy Mrocza wiele wyzwań, którym należy sprostać.

Rolnictwo Unii Europejskiej wyróżnia się: wysokim stopniem intensyfikacji produkcji, wysoką wydajnością i jakością produkcji oraz szybko postępującą koncentracją i specjalizacją produkcji.

Rolnictwo polskie, wskutek odmiennego rozwoju historycznego, jest kilkakrotnie mniej wydajne i wolniej przebiegają w nim procesy modernizacyjne.

W Polsce jest ponad dwa miliony gospodarstw rolnych, zaś średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 8 hektarów. Liczba gospodarstw w ostatnich latach maleje, a średni areal gospodarstw rośnie.

Tą tendencję można również zauważyć w Miasta i Gminy Mrocza. Jest to proces korzystny, ale przebiega powoli.

W Mieście i Mieście i Gminie Mrocza ludność wiejska związana z indywidualnymi gospodarstwami rolnymi (powyżej 1ha) utrzymuje się głównie lub wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie.

W przypadku gospodarstw drobnych (do 1ha) wskaźnik ten jest wyższy, ponieważ większość produkuje na własne potrzeby i nie sprzedaje na rynek.

Przekształcenia strukturalne w sferze wsi i rolnictwa w Mieście i Mieście i Gminie Mrocza powinny być związane z realizacją dwóch równoległych procesów:

- modernizacją lokalnego rolnictwa, skierowaną na poprawę struktury agrarnej i społeczno – zawodowej oraz wzrostu jego konkurencyjności,
- wielofunkcyjnością rozwoju poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza, umożliwiającą odpływ ludności do zawodów pozarolniczych,
- wspieraniem alternatywnych źródeł zarobkowania przy jednoczesnym intensywnym rozwoju technicznej i społecznej infrastruktury wiejskiej.

Program zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych Miasta i Gminy Mrocza wiąże się ściśle z tymi procesami.

Każde gospodarstwo w Mieście i Gminie może uzyskać z programu UE pomoc do 50 tys. zł. na inwestycje w bardzo szerokim zakresie, dotyczące produkcji poza tradycyjną produkcją rolną: zbóż i kukurydzy na ziarno i kiszonkę, buraków cukrowych i pastewnych, ziemniaków, rzepaku, uprawą roślin pastewnych, a także chowem i hodowlą bydła, trzody chlewnej, owiec, kur, kaczek, gęsi i indyków.

Inwestycje w gospodarstwach rolnych Miasta i Gminy Mrocza mogą dotyczyć zarówno budynków, ich budowy, modernizacji, wyposażenia, jak i zakupu maszyn i urządzeń do produkcji rolnej, przechowania, wstępnego przetwórstwa czy przygotowania produktów do sprzedaży.

Skala przetwórstwa powinna być taka, aby przetwarzać produkty danego gospodarstwa, a nie świadczyć usługi czy prowadzić skup z innych gospodarstw.

Przetwórstwo może dotyczyć także tradycyjnych dziedzin produkcji rolnej.

Na przykład dla produkcji ogrodniczej, w tym ziół możliwe jest m.in. dofinansowanie nawadniania, instalacji przeciw przymrozkowym, a także zakładanie plantacji wieloletnich np. wierzby.

Ze środków tych może być także dofinansowany zakup stada podstawowego (poza sektorami tradycyjnymi) np. stada kóz

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Mrocza we współpracy z specjalistami terenowego ODR-u oraz Regionalnego Oddziału ARiMR.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt organizacji warsztatu szkoleniowego w Mieście i Gminie Mrocza dla rolników zainteresowanych zwiększeniem różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych oszacowano na poziomie 5.000 zł.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 4.000 zł dla terenowego ODR-u z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na realizację szkolenia rolników w Mieście i Gminie Mrocza zainteresowanych zwiększeniem różnorodności produkcji. Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Mrocza w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 1.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.01.2008 – 31.06.2008/wariant optymistyczny/, **01.10.2009–31.03.2010/wariant realistyczny/**, 01.10.2010 – 31.03.2011/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Kończącym efektem programu będzie przygotowanie minimum 15 rolników Miasta i Gminy Mrocza do zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/2/1- przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z terenowym ODR –em lub ARiMR) wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych i szkolenia związanego z tym tematem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 do 15.12.2009**

Zadanie 1/2/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja warsztatu szkoleniowego nt. zwiększenia różnorodności produkcji w gospodarstwach rolnych dla rolników Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 do 31.03.2010**.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/3	Współpraca w zakresie usprawnienia systemu doradztwa rolniczego

Opis program 1/3:

Realizacja tego programu ma na celu usprawnienie systemu doradztwa rolniczego w Mieście i Gminie poprzez poprawę przepływu informacji między rolnikami a specjalistami terenowego ODR-u.

Pierwszym etapem realizacji programu będzie przeprowadzenie badań sondażowych wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. struktury potrzeb w zakresie doradztwa rolniczego, która przyczyni się do przygotowania odpowiedniego planu działań przy udziale UG.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Mrocza we współpracy z specjalistami terenowego ODR-u oraz Regionalnego Oddziału ARiMR.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt organizacji badań sondażowych oraz opracowania planu działania w Mieście i Gminie Mrocza wśród rolników nt. poprawy systemu doradztwa rolniczego oszacowano na poziomie 4.000,-.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z budżetu Miasta i Gminy w pełnej wysokości.

Przy realizacji badań sondażowych należy rozważyć możliwość włączenia młodzieży szkolnej pod kierunkiem nauczyciela lub specjalisty z ODR-u

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.05.2009 –30.06.2009 /wariant realistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Kończącym efektem programu będzie przygotowanie planu działań usprawnienia doradztwa rolniczego w Mieście i Gminie .

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/3/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z terenowym ODR-em) oraz ankiet badań sondażowych wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. Usprawnienia doradztwa rolniczego.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 do 31.05.2009**

Zadanie 1/3/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja badań sondażowych wśród rolników nt. usprawnienia doradztwa rolniczego w Mieście i Gminie Mrocza oraz planu działania.

Zadanie to będzie realizowane od **10.06.2009 do 30.06.2009**.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/4	Wsparcie dla programu edukacji rolników z uwzględnieniem Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej

Opis program 1/4:

Wejście Polski do Unii Europejskiej jest obecnie jedyną realną szansą na odbudowanie silnego polskiego rolnictwa, które w niedalekiej przyszłości będzie mogło na lepszych zasadach konkurować na rynku europejskim i światowym.

Polscy rolnicy, w tym również z Miasta i Gminy Mrocza poprzez akcesję zostali włączeni w system i zasady europejskiej Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), funkcjonującej już z powodzeniem od ponad czterdziestu lat.

To dzięki niej stworzono w Europie nowoczesny sektor rolny oraz konkurencyjną gospodarkę żywnościową na najwyższym światowym poziomie.

Na jej realizację przeznaczona jest ok. 50% całego budżetu UE (blisko 50 miliardów euro), a rolnicy są jedyną grupą zawodową w Unii, której działalność jest dotowana.

Dla wspierania WPR został stworzony Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji dla Rolnictwa (FEOGA), który składa się z dwóch części: większa (ok. 90% funduszu) to Sekcja Gwarancji służąca do utrzymania podstawowych cen produktów rolnych na poziomie zapewniającym rolnikom stały, odpowiednio wysoki dochód.

Mniejsza to Sekcja Orientacji, z której pochodzą fundusze przeznaczone na modernizację i postęp rolnictwa.

Celem niniejszego programu jest zapewnienie rolnikom Miasta i Gminy Mrocza pełnego dostępu do szkoleń organizowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które dotyczą:

- pomocy finansowej w ramach zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli (IACS),
- dopłat do zbóż i dopłat powierzchniowych,
- dopłat do mleka,
- dopłat do wołowiny, cielęciny, wieprzowiny i drobiu,
- dopłat za ograniczanie produkcji rolnej i zwierzęcej do wyznaczonych kwot,
- rent strukturalnych,
- odszkodowań za odłogowanie (ugorowanie) ziemi,
- pomocy dla obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania,
- pomocy na realizację inwestycji w gospodarstwach,
- pomocy na inwestycje w dziedzinie handlu i przetwórstwa produktów rolnych,
- pomocy w zalesianiu ziemi
- pomocy dla młodych rolników oraz
- pomocy na realizację szkoleń.

Dzięki Wspólnej Polityce Rolnej polscy rolnicy, w tym z Miasta i Gminy Mrocza mogą liczyć na poprawę i stabilizację koniunktury w rolnictwie, opłacalność produkcji i zwiększoną zdolność gospodarstw rolnych do finansowania swojego rozwoju.

Realizację programu powierza się Gminnemu Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy (patrz program II/1/4). Program ma charakter cykliczny, powtarzalny corocznie.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Mrocza we współpracy z Gminnym Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy, z specjalistami terenowego ODR-u oraz Regionalnego Oddziału ARiMR.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt udziału w szkoleniach ARiMR, materiałów informacyjnych związany będzie z działalnością Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej (patrz program II/1/4)

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji UE na realizację edukacji europejskiej lokalnych społeczności.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

10.01.2008 – 30.06.2008 /wariant optymistyczny/, **10.01.2009 – 31.12.2009/wariant realistyczny/**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie społeczności lokalnej do pełnej integracji z Unią Europejską oraz wzrost udziału środków pomocowych UE w przeobrażeniach gospodarczych w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/4/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z ARiMR) wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. Wspólnej Polityki Rolnej UE.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2009 do 28.02.2009**

Zadanie 1/4/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja planu szkoleń na rok 2009 dla rolników Miasta i Gminy Mrocza ws. WPR/ UE.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 do 31.12.2009**.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/5	Wspieranie tworzenia systemu organizacji grup producentów rolnych w Mieście i Gminie

Opis program 1/5:

W Unii Europejskiej funkcjonuje system organizacji zrzeszającej rolników nazwanych producentami rolnymi.

To, co ich łączy, to efektywne gospodarowanie, dzięki czemu mogą konkurować na rynkach światowych.

Kwestie prawne regulujące problematykę grup producenckich w UE zawarte są w rozporządzeniu nr 952/97.

Polskie przepisy regulujące organizację i funkcjonowanie grup producenckich wzorowane są na rozwiązaniach przyjętych w Unii Europejskiej i zostały określone w ustawie o grupach producenckich i ich związkach z dnia 15 września 2000 r.

Grupa producencka prowadzi działalność jako przedsiębiorca mający osobowość prawną (zrzeszenie, spółdzielnia, spółka z.o.o., spółka akcyjna) pod warunkiem, że:

- jest utworzona przez minimum 5 producentów jednego produktu lub grupy produktów,
- działa na podstawie aktu założycielskiego,
- osiąga minimalną wielkość rocznej produkcji towarowej w wysokości 200.000 zł.,
- została formalnie uznana, tzn. wpisana do rejestru, ze względu na miejsce siedziby grupy.

Grupy producenckie mogą otrzymywać pomoc finansową:

- na pokrycie kosztów organizacji i rocznej działalności administracyjnej,
- w formie preferencyjnych kredytów inwestycyjnych,
- w formie zwolnień z podatków i opłat lokalnych od budynków wykorzystywanych przez grupę na działalność.

Dla producentów świeżych owoców i warzyw, którzy podejmą działalność w grupie podstawowe uregulowania dotyczące funkcjonowania, udzielania pomocy finansowej oraz ustalania warunków wycofania z obrotu owoców i warzyw zawarto w ustawie dotyczącej organizacji rynku owoców i warzyw.

Aby uzyskać pomoc finansową, grupa musi między innymi:

- być utworzona na podstawie przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach,
- osiągać minimalną wielkość rocznej produkcji towarowej w wysokości: grupa wstępnie uznana – 50.000 euro, grupa uznana – 100.000 euro
- zostać wpisana do rejestru

Program ma na celu utworzenie w Mieście i Gminie Mrocza systemu grup producenckich: producentów rolnych, producentów owoców i warzyw, grup przetwórców i handlowców.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Mrocza we współpracy z Gminnym Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy, ze specjalistami terenowego ODR-u oraz Regionalnego Oddziału ARiMR.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt udziału w szkoleniach ARiMR, materiałów informacyjnych związany będzie z działalnością Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej (patrz program II/1/4)

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji UE na realizację edukacji europejskiej lokalnych społeczności lub grup producenckich.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

10.01.2008 – 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **10.01.2009 – 31.12.2014/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie organizowanie co najmniej jednej grupy producenckiej rocznie oraz wzrost udziału środków pomocowych UE w przeobrażeniach gospodarczych w Mieście i Gminie Mrocza poprzez. działalności grup producenckich w Mieście i Gminie.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/5/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z ARiMR) wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. grup producenckich .

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2009 do 28.02.2009**

Zadanie 1/5/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja planu szkoleń na rok 2007 dla rolników Miasta i Gminy Mrocza ws. grup producenckich

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 do 31.12.2014**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/6	Wsparcie dla programu szkoleń i praktyk dla rolników, w tym osób zainteresowanych agroturystyką

Opis program 1/6:

Program szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń jest niezwykle ważny dla rolników oraz osób zainteresowanych agroturystyką ze względu na konieczność poznania przez tą grupę zawodową szczegółów systemu i zasad Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

Dla przykładu, w krajach Unii Europejskiej działalność pozarolniczą podjęło 40% właścicieli gospodarstw rolnych, z tego od 3 do 10% gospodarstw (w zależności od kraju i regionu) zajęło się agroturystyką.

Wiele z tych przedsięwzięć było dofinansowanych z budżetu Unii i z budżetów narodowych. Szacuje się, że w Polsce jest już kilka tysięcy małych obiektów noclegowych na wsi (z czego ok. 30% mieści się w gospodarstwach rolnych). Zainteresowanie wypoczynkiem na wsi jest coraz większe, a oferta coraz bardziej rozbudowana i dostosowana do oczekiwań gości.

Aby zachęcić rolników do uzyskiwania dodatkowych dochodów przez świadczenie usług agroturystycznych, przewidziano różnorodne zachęty i ulgi (DZ.U. nr 5 z 1995, pozycja 25, punkt 43 - wolne od podatku dochodowego są dochody z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w gospodarstwach rolnych osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody pochodzące z żywienia tych osób, jeżeli wynajmowanych jest nie więcej niż pięć pokoi).

W krajach Unii Europejskiej od wielu lat dotuje się inwestycje turystyczne na wsi. Najbardziej znany jest program LEADER Plus. W Polsce rozwój turystyki na terenach wiejskich był wspomagany z funduszu PHARE, z którego finansowano m.in. bezpłatne szkolenia, informacje turystyczną, a także małe inwestycje.

Celem programu jest organizacja szkoleń, praktyk i wymiany doświadczeń, aby przygotować zainteresowanych rolników Miasta i Gminy Mrocza do prowadzenia przez nich działalności gospodarczej w standardach Unii Europejskiej, w tym również w zakresie agroturystyki.

Przykładowo, przygotowanie rolników do świadczenia usług agroturystycznych ma polegać na ich udziale w cyklu warsztatów edukacyjnych, których zakres obejmować będzie (obsługę turystów, przygotowanie kalkulacji kosztów, estetyczne urządzenie zagrody, naukę języków obcych) oraz organizację praktyk i wymiany doświadczeń w zakresie świadczenia usług turystycznych.

Główne zadanie w tym zakresie należy powierzyć specjalistom terenowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego, którzy są organizatorami i promotorami przemian na obszarach wiejskich Powiatu Nakielskiego.

Każdego roku przewiduje się opracowanie planu praktyk i wymiany doświadczeń w oparciu o zgromadzone dane Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i Gminy Mrocza we współpracy z Gminnym Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy, specjalistami terenowego ODR-u oraz Regionalnego Oddziału ARiMR i stowarzyszeń agroturystycznych w Polsce

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt udziału w szkoleniach, praktykach i wymianach doświadczeń związany będzie z działalnością Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej (patrz program II/1/2

Natomiast koszt organizacji cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych w Mieście i Gminie Mrocza dla rolników zainteresowanych usługami agroturystycznymi oszacowano na poziomie 24.000 zł.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji UE na realizację praktyk i wymian doświadczeń rolników.

Natomiast program na realizację szkoleń rolników w Mieście i Gminie Mrocza zainteresowanych agroturystyką powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 20.000 zł dla terenowego ODR-u z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Mrocza w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 4.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

10.01.2008 – 30.06.2008/wariant optymistyczny/, **01.10.2009- 31.03.2010/wariant realistyczny**/, 01.10.2010 – 31.03.2011/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie zorganizowanie co najmniej dwóch szkoleń, praktyk oraz wymian doświadczeń w skali każdego roku dla grupy 20 –u rolników z Miasta i Gminy Mrocza

Poza tym końcowym efektem programu będzie również przygotowanie minimum 15 rolników w Mieście i Gminie Mrocza do świadczenia usług agroturystycznych w ich gospodarstwach rolnych.

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/6/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z terenowym ODR-em) wśród rolników Miasta i Gminy Mrocza nt. praktyk, wymian doświadczeń oraz cyklu szkoleń

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 do 15.12.2009**

Zadanie 1/6/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja cyklu warsztatów szkoleniowych , praktyk i wymian doświadczeń dla rolników Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 do 31.03.2010**.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/7	Wsparcie działalności funduszy poręczeniowych

Opis program 1/7:

Celem tego programu jest zmniejszenie trudności przedsiębiorców i rolników lub innych osób (uruchamiającym działalność gospodarczą) w dostępie do kapitału inwestycyjnego i obrotowego poprzez wsparcie działalności funduszy poręczeniowych.

Decyzja o tym powinna zostać podjęta na podstawie odpowiedniej analizy potrzeb przedsiębiorców i rolników. Niezależnie od ostatecznego wyboru wielkości wsparcia działalności funduszy doręczeniowych program ten powinien mieć charakter ciągły.

Doświadczenia, zarówno polskie, jak i zagraniczne pokazują, że lokalne fundusze poręczeniowe mogą być efektywnym narzędziem wspierania lokalnej przedsiębiorczości.

Fundusze pożyczkowe uzupełniają ofertę banków, docierając do grup osób, które z różnych powodów nie są w stanie skorzystać z finansowania banków (osoby bezrobotne, osoby rozpoczynające działalność gospodarczą).

Fundusze poręczeniowy pełnią nieco inną rolę, mianowicie ułatwiają one dostęp do finansowania bankowego (lub funduszy pożyczkowych), oferując zabezpieczenie części (na ogół około 60-70%) kredytu lub pożyczki.

Są zatem, w odróżnieniu od funduszy pożyczkowych, instrumentem o charakterze wtórnym. Pierwszym etapem działań zmierzających do utworzenia funduszy powinno być powołanie zespołu koordynującego działania na rzecz ich utworzenia.

W skład tego zespołu powinni wchodzić przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy, Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle n/Notecią, a także lokalnych instytucji finansowych .

Inną ważną kwestią będzie zbadanie warunków potrzebnych do wspierania działalności tego typu funduszu w Mroczy, a szczególnie w zakresie personelu, wielkości kapitału, nastawienia kluczowych lokalnych instytucji, banków, urzędu pracy oraz ich rzeczywistego wpływu na lokalną gospodarkę i rynek pracy.

W kolejnym etapie działań należy dokonać analizy potrzeb przedsiębiorców, rolników i bezrobotnych oraz potencjalnego popytu na poręczenia .

W powyższej analizie można skorzystać z doświadczeń Centrum Organizacji Mikropożyczkowych (COM) z siedzibą w Warszawie, Bydgoskim Funduszem Poręczeń Kredytowych oraz Funduszem Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego. Na podstawie powyższych analiz powinna zostać podjęta decyzja o utworzeniu funduszu pożyczkowego i/lub poręczeniowego w Mroczy.

Przy podejmowaniu takiej decyzji powinny być brane pod uwagę następujące elementy:

- potencjalny popyt na określony rodzaj wsparcia,
- dostępność alternatywnych źródeł wspomagania (oferta Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle n/Notecią,
- fundusze pożyczkowe i poręczeniowy o zasięgu ponad lokalnym) środki finansowe niezbędne do wsparcia danego typu funduszu w zestawieniu ze środkami realnie lub potencjalnie dostępnymi.

W celu wsparcia działalności funduszu niezbędne będzie opracowanie zasad jego działania, które powinny uwzględniać najlepsze doświadczenia i wzory dostosowane do potrzeb lokalnych przedsiębiorców, jak i dostępnych środków finansowych, jak również struktury instytucjonalnej Miasta i Gminy Mrocza i Powiatu Nakielskiego.

Po zakończeniu wszystkich działań przygotowawczych możliwe będzie uruchomienie systemu wsparcia funduszy. W obu przypadkach warunkiem jego uruchomienia będzie naturalnie spełnienie podstawowych warunków, w szczególności zdobycie odpowiednich środków finansowych na ich działalność.

W przypadku funduszy poręczeniowych kluczowa będzie promocja takiej działalności, aby dotrzeć do wszystkich potencjalnych klientów, a szczególnie do instytucji finansowych.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska UG we współpracy z lokalną organizacją przedsiębiorców i rolników lub po jego utworzeniu z Centrum Wspierania Przedsiębiorczości w Mroczy (patrz program I/3/1).

Zdobycie środków finansowych na wsparcie działania funduszu poręczeniowego powinno być koordynowane przez Sekretarza Miasta i Gminy Mrocza.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Zakłada się, że przy założeniu wsparcia działalności funduszu poręczeniowego koszt wyniesie 200.000 zł..

Źródło finansowania programu:

Program powinien być finansowany z różnych źródeł.

Oprócz wkładu ze strony Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy, potencjalne źródła finansowania to: Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego (KSFP), Ministerstwo Skarbu (w kierunkach polityki rządu wobec małych i średnich przedsiębiorstw zapisano na cele wspomagania tworzenia funduszy poręczeniowych dziesiątki milionów złotych).

Łączne finansowanie z budżetu UG Mrocza:

Koszt udziału budżetu Miasta i Gminy to ok. 60.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2008 - 31.12.2009 r./wariant optymistyczny/, **01.10.2009 - 31.12.2011 /wariant realistyczny/,** 01.10.2010-31.12.2012 /wariant pesymistyczny/

Przez zakończenie realizacji programu rozumiemy tutaj osiągnięcie pełnych zdolności operacyjnych i niezależności finansowej przez powołany fundusz.

Planowany efekt końcowy:

Końcowym efektem programu powinno być zapewnienie (w okresie działania funduszu do końca 2011 roku) finansowania poręczenia dla co najmniej 20 przedsiębiorców

lokalnych(małych i średnich), rolników lub osób rozpoczynających działalność gospodarczą np. w Inkubatorze Przedsiębiorczości

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 1/7/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace zmierzające do stworzenia systemu wsparcia funduszy poręczeniowych
Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 do 31.12.2009**.

Zadanie 1/7/2 - analiza dobrych wzorów w zakresie działalności lokalnych funduszy poręczeniowych, analiza potrzeb lokalnych przedsiębiorców, rolników i bezrobotnych, a także analiza dostępnych środków finansowych przy współpracy z takimi organizacjami jak KSFP, COM.

Zadanie to będzie realizowane od **01.01.2010 - 31.01.2010 r.**

Zadanie 1/7/3 - podjęcie decyzji o wsparciu funduszy poręczeniowych oraz o kształcie jego działania.

Zadanie to będzie wykonane od **01.02.2010 do 28.02.2010 r.**

Zadanie 1/7/4- opracowanie zasad działania funduszy poręczeniowych, identyfikacja i szkolenie osoby(ób) obsługujących wsparcie działalności funduszy.

Zadanie to będzie wykonane od **01.02.2010 do 28.02.2010 r.**

Zadanie 1/7/5- uruchomienie systemu wsparcia funduszy, promocja działalności w skali lokalnej, gromadzenie kapitału.

Realizacja zadania rozpocznie się od **01.03.2010 - 31.12.2011 r.**, czyli do momentu osiągnięcia przez fundusz pełnej operatywności i niezależności finansowej.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/ 8	Wsparcie programu szkoleń i praktyk dla młodych przedsiębiorców

Opis program 1/8:

W Unii Europejskiej około 99% istniejących przedsiębiorstw stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa. Dokonują one około 65% obrotu w UE.

W ponad 15 mln MŚP zatrudnionych jest około 66% siły roboczej, a przyrost zatrudnienia w tych firmach był większy niż w firmach dużych.

Odgrywają one największą rolę w harmonijnym rozwoju lokalnym i regionalnym i są najbardziej elastyczne pod względem dostosowań do zmieniających się warunków rynkowych.

Z tego też względu uważa się je za główną siłę promującą konkurencyjność przemysłu wspólnotowego i jego zdolność do penetrowania rynków europejskich.

Polski rząd przygotował w ramach programów o charakterze strategicznym dla państwa i gospodarki dokument pt. „Przede wszystkim przedsiębiorczość”.

W programie tym rząd przedstawia działania na rzecz likwidacji formalnych utrudnień w tworzeniu nowych przedsiębiorstw, ułatwianiu działalności przedsiębiorstw istniejących oraz zwiększaniu zatrudnienia w sektorze wytwórczym i usługowym.

Służyć temu będą rozwiązania polepszające kondycję finansową jednostek gospodarczych, przede wszystkim małych i średnich firm.

W ramach pakietu rząd przygotowuje nowelizację blisko 40 ustaw oraz opracowuje lub zmodyfikuje wiele aktów prawnych niższego rzędu.

Regulacje te dotyczyć będą całego obszaru działalności przedsiębiorstw, począwszy od procedury rejestracji, poprzez nowe uregulowania dotyczące prowadzenia działalności, zmiany w prawie pracy, skończywszy na znacznym uproszczeniu i uelastycznieniu rozliczeń podatkowych i ubezpieczeniowych, sprawozdawczości i kontroli ze strony organów zewnętrznych.

W czerwcu 2000 r. na spotkaniu Rady Europejskiej w Portugalii przyjęto dokument Europejską Kartę Małych Przedsiębiorstw (European Charter for Small Enterprises), która określa główne zasady polityki UE wobec małych i średnich przedsiębiorstw na najbliższe lata.

Dokument ten określa również dziesięć głównych kierunków planowanych działań:

- rozwój edukacji i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,
- tańszy i szybszy proces rejestracji firm,
- uproszczenie regulacji prawnych,
- rozwój kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- poprawa dostępności usług elektronicznych,
- polepszenie funkcjonowania firm na jednolitym rynku Unii Europejskiej,
- uproszczenie systemu podatkowego i poprawa dostępu do finansowania,
- poprawa systemu do nowych technologii,
- promocja skuteczności przykładów zastosowań e-biznesu i wysokiej jakości systemów wspierania firm,
- lepsza reprezentacja interesów przedsiębiorców na szczeblu krajowym i unijnym.

Celem program jest organizacja szkoleń i praktyk dla młodych przedsiębiorców, aby przygotować zainteresowanych w Mieście i Gminie Mrocza do prowadzenia przez nich samodzielnej działalności gospodarczej, zwłaszcza w sferze usług, przetwórstwa i produkcji, które są wspierane konkretnymi działaniami rządu oraz Unii Europejskiej poprzez dostęp do programów pomocowych przeznaczonych dla tego sektora

Przygotowanie osób ma polegać na ich udziale w cyklu warsztatów edukacyjnych z zakresu przedsiębiorczości oraz w organizowanych praktykach i wymianach doświadczeń.

Główne zadanie w tym zakresie należy powierzyć specjalistom Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, przy udziale Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej i innych instytucji z Powiatu Nakielskiego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej we współpracy z specjalistami Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, przedstawicielami Lokalnego Centrum Edukacji Europejskiej i Wspierania Przedsiębiorczości w Mroczy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt organizacji cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych w Mieście i Gminie Mroczy dla osób zainteresowanych podjęciem inicjatywy własnej w ramach działalności gospodarczej oszacowano na poziomie 24.000 zł.

Źródła finansowania programu:

Program powinien być finansowany przede wszystkim z dotacji celowej w wysokości 20.000 zł z Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości na realizację szkoleń osób w Mieście i Gminie Mrocza zainteresowanych rozwojem przedsiębiorczości.

Możliwe jest uzyskanie dotacji z innych źródeł, a szczególnie z odpowiedniego programu UE.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

Udział Miasta i Gminy Mrocza w realizacji tego programu oszacowano w wysokości 4.000 zł, głównie jako zabezpieczenie udziału własnego w przypadku występowania o dotację z programu UE na ten cel.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

10.01.2008 – 30.06.2008 r/wariant optymistyczny/, **10.01.2009-30.06.2009/wariant realistyczny/**, 10.01.2010-30.06.2010/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu będzie przygotowanie minimum 20 osób w Mieście i Gminie Mrocza do podjęcia inicjatywy własnej w ramach działalności gospodarczej w Mieście i Gminie Mrocza np. w Inkubatorze Przedsiębiorczości

Zadania do realizacji w programie:

Zadanie 1/8/1 - przygotowanie akcji promocyjnej (wspólnie z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości) wśród osób Miasta i Gminy Mrocza nt. prowadzenia własnej działalności gospodarczej i cyklu szkoleń związanych z tym tematem.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2009 do 28.02.2009**

Zadanie 1/8/2 - przygotowanie, organizacja i realizacja cyklu sześciu warsztatów szkoleniowych nt. prowadzenia własnej działalności gospodarczej dla osób z Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 do 30.06.2009**.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 1	Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości
Program 1/9	Wsparcie uczestnictwa MSP w programach UE

Opis program 1/9:

Realizacja tego programu ma na celu nawiązanie i utrzymywanie kontaktów z kluczowymi dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i rolnictwa instytucjami i profesjonalnymi doradcami.

Chodzi tutaj o instytucje związane z ogólnopolskimi działaniami, które wspierają rolnictwo oraz małe i średnie przedsiębiorstwa (Polska Fundacja Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Polska Agencja Rozwoju Regionalnego, indywidualni konsultanci itp).

Współpraca z tymi instytucjami powinna umożliwić lepszy dostęp lokalnych przedsiębiorców oraz rolników do aktualnych informacji o różnych instrumentach i programach pomocowych UE.

Nawiązanie kontaktów z odpowiednią liczbą profesjonalnych doradców powinno natomiast ułatwić szybki dostęp do porad przedsiębiorcom poszukującym specyficznych konsultacji, czy opracowań..

Niniejszy program ma też charakter ciągły i będzie również realizowany przez Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa w Mroczy, stąd też okres jego realizacji jest uzależniony od terminu powstania Centrum.

W pierwszym etapie celowe będzie określenie popytu na doradztwo i informacje (na programy i usługi doradcze dostosowane do rodzaju potrzeb przedsiębiorców i innych zainteresowanych osób) w konkretnej sytuacji przedsiębiorstw w Mieście i Gminie Mrocza.

Efektywna realizacja tego programu będzie zależeć od dobrej współpracy z rolnikami, lokalnymi przedsiębiorcami, osobami i instytucjami zewnętrznymi oraz rozpoznania potrzeb lokalnego rynku pracy .

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Centrum Wspierania Przedsiębiorczości i Rolnictwa w Mroczy przy współpracy z Referatem Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np Polskiej Fundacji Promocji MSP.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

60% kosztów programu, tj. 12.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2008-30.09.2010 r./wariant optymistyczny/,
01.10.2009-30.09.2011/wariant realistyczny/, 10.2010-30.09.2013/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości w Mroczy dostępne będą aktualne informacji o programach pomocowych na rzecz wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz rolnictwa.

W Centrum możliwe będzie także uzyskanie informacji na temat usług doradczych, świadczonych zainteresowanym na temat określonej działalności gospodarczej oraz uzyskania pomocy w tym zakresie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/9/1 - określenie zakresu popytu na doradztwo i informacje oraz wielkości podaży zewnętrznych informacji i programów.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 do 30.03.2010 r.**

Zadanie 1/9/2 - Nawiązanie odpowiednich kontaktów i gromadzenie informacji przydatnych dla rolników oraz lokalnych przedsiębiorców.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 do 30.09.2011 r.**

Zadanie 1/9/3 - promocja usług doradczych i informacyjnych, pośrednictwo w doradztwie informacyjnym.

Zadanie to będzie wykonane od **01.10.2009 do 30.09.2011 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/1	Przygotowanie Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy z inwentaryzacją zasobów

Opis programu 2/1:

Realizacja przygotowania Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy Mrocza łącznie z inwentaryzacją jej zasobów jest ważna z wielu względów.

Praktyką ogólnie stosowaną w dobie gospodarki wolnorynkowej jest zabieganie o potencjalnych inwestorów. Dotyczy to nie tylko poszczególnych państw, ale także, a może i przede wszystkim, regionów oraz gmin. Pozyskiwanie inwestycji niesie za sobą szereg wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych – to nie tylko nowe miejsca pracy, ale również zwiększone dochody jednostek samorządu terytorialnego, wzrost prestiżu i znaczenia Miasta i Gminy.

Specyficzną sytuację mają Miasta i Gminy o wysoko atrakcyjnych walorach turystycznych, które jednocześnie stawiają na rozwój turystyki. Ich rola sprowadza się nie tylko do poszukiwania inwestorów, ale również do zapewnienia jak najwyższego stopnia atrakcyjności Miasta i Gminy. Tym samym starają się o spowodowanie wzrostu przyjazdowego ruchu turystycznego, a w konsekwencji – uzyskiwanie jak najwyższych dochodów z turystyki.

Przyjmuje się, że atrakcyjność turystyczna jest zespołem wszystkich elementów, powodujących zainteresowanie i przyjazd turysty do konkretnego miejsca. Ogólnie szacuje się, że na atrakcyjność turystyczną składają się 3 zasadnicze elementy, tj.: walory turystyczne, dostępność komunikacyjna, infrastruktura turystyczna i paraturystyczna (Warszyńska, Jackowski, 1978).

Walory turystyczne uznaje się za podstawę rozwoju turystyki. Pozwalają wyznaczyć obszary, na których teoretycznie może się ona rozwijać. Są warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym, dla rozwoju ruchu turystycznego. Muszą bowiem być uzupełnione zespołem urządzeń i instytucji, tworzących bazę materialnoorganizacyjną, bez której wszelkie atrakcje pozostałyby niewykorzystane, a nawet niedostępne. Dlatego jest niezmiernie ważne, aby dany obszar miał nie tylko walory turystyczne, ale także zasoby stanowiące o tym, że jest on atrakcyjny dla przyszłych inwestorów (Gołębowski – red., 1999).

Przygotowanie dokumentacji planistycznej ściśle określającej produkty turystyczne, cele, kierunki rozwoju stanowić będzie podstawę realizacji inwestycji, przyciągania inwestorów i kapitału w tym sektorze działalności Miasta i Gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska UG

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 12000 zł, łącznie z inwentaryzacją zasobów Miasta i Gminy.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

100% kosztów programu, tj. 12000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.08.2008-31.10.2008 r./wariant optymistyczny/, **01.10.2008-31.01.2009/wariant realistyczny/**, 10.2009-30.04.2009/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Strategia Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy Mrocza z inwentaryzacją zasobów

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/1/1 - przygotowanie oferty

Zadanie to będzie realizowane od **01.08.2008 do 30.08.2008 r.**

Zadanie 2/1/2 - podpisanie umowy

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2008 do 30.09.2008 r.**

Zadanie 2/1/3 - przygotowanie Strategii Rozwoju Turystyki i Rekreacji Miasta i Gminy Mrocza z inwentaryzacją zasobów

Zadanie to będzie wykonane od **01.10.2008 do 31.01.2009 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/2	Zagospodarowanie terenów turystyczno rekreacyjnych

Opis program 2/2:

Gmina Mrocza należy do gmin o wysokich walorach turystycznych i rekreacyjnych. Na atrakcyjność turystyczną składają się 3 zasadnicze elementy : walory turystyczne, dostępność komunikacyjna, infrastruktura turystyczna i paraturystyczna

Walory turystyczne uznaje się za podstawę rozwoju turystyki. Pozwalają wyznaczyć obszary, na których teoretycznie może się ona rozwijać. Są warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym, dla rozwoju ruchu turystycznego. Muszą bowiem być uzupełnione zespołem urządzeń i instytucji, tworzących bazę materialnoorganizacyjną, bez której wszelakie atrakcje pozostałyby niewykorzystane, a nawet niedostępne. Dlatego jest niezmiernie ważne, aby dany obszar miał nie tylko walory turystyczne, ale także zasoby stanowiące o tym, że jest on atrakcyjny dla przyszłych inwestorów.

Zagospodarowanie terenów turystyczno rekreacyjnych w Mieście i Gminie stanowi ważny element nie tylko dla tworzenia nowych miejsc pracy, ale również zwiększone dochodów Miasta i Gminy, wzrostu prestiżu i znaczenia Miasta i Gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska UG

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 6.000.000 zł

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany w części ze środków budżetu Miasta i Gminy, ale także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

25% kosztów programu, tj. 1.500.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.06.2008 do 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.06.2009 – 31.12.2016/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2017 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Zagospodarowanie około 30% terenów turystyczno rekreacyjnych w Mieście i Gminie na poziomie standardów Unii Europejskiej

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/2/1 – przygotowanie koncepcji zagospodarowania terenów turystyczno rekreacyjnych w Mieście i Gminie.

Zadanie to będzie realizowane od **01.02.2009- 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/2/2 - przygotowanie inwestycji, uzyskanie pozwoleń, wyłonienie inwestorów zagospodarowania turystyczno rekreacyjnego terenów Miasta i Gminy

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 do 31.12.2016 r.**

Zadanie 2/2/3 – realizacja projektów zagospodarowania turystyczno rekreacyjnego określonych terenów

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.12.2016 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/3	Wsparcie dla rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych

Opis program 2/3:

Miasto i Gmina w zakresie funkcji turystyczno-wypoczynkowej i zagospodarowania ruchu turystycznego nie wykorzystuje w pełni swojej szansy, szczególnie w zakresie zagospodarowania 21 jezior (o powierzchni w sumie 374 ha) i rzek (doskonałe warunki dla żeglugi, turystyki indywidualnej, rekreacji) i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, wykorzystania walorów naturalnych oraz związanych z kulturą materialną.

W stopniu niezadowolającym wykorzystane są walory Krajeńskiego Parku Krajobrazowego, Rezerwatu „Jezioro Wieleckie”, 24 użytków ekologicznych (bagna, trzcinowiska, jary), 11 parków wiejskich oraz przebiegającej przez teren gminy (miejscowości: Izabela, Witosław, Białowieża, Mrocza) międzynarodowej ścieżki rowerowej EUROROUTER-1 prowadząca znad kanału La Manche we Francji do Moskwy.

Niewystarczająco miasto i gmina wykorzystuje wszelkiego rodzaju obiekty zabytkowe (sakralne, zespoły dworskie oraz parkowo-pałacowe, ciekawe miejsca, w tym zabytki architektury, imprezy kulturalne organizowane lokalnie i ponad lokalne oraz cały szereg innych wydarzeń podkreślających przywiązanie mieszkańców do kultywowania tradycji.

Baza noclegowa w mieście i gminie zabezpiecza jedynie 25 miejsc o średnim standardzie (Ośrodek Hotelowo – Rekreacyjny w Mroczy). Na terenie gminy brak jest w większości zorganizowanych kąpielisk oraz pól namiotowych. Znajdują się tutaj tereny ogródków działkowych (Drzewianowo nad jeziorem Drzewianowskim oraz w Samsieczynku nad jeziorem Wielkim), które w rzeczywistości przez budowę domków letniskowych pełnią funkcję rekreacyjną. Słaba baza gastronomiczna o niskim standardzie nie sprzyja jednak rozwojowi turystyki i rekreacji. Znacznie lepiej wydaje się można wykorzystać infrastrukturę uzupełniającą miasta i gminy, szczególnie obiekty sportowe oraz kulturalne, istniejące szlaki turystyczne: piesze i rowerowe oraz do uprawiania wędkarstwa i łowiectwa.

Wsparcie rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych ze strony Miasta i Gminy możliwe jest poprzez przyśpieszenie inwestycji infrastrukturalnych (np. wodno-kanalizacyjnych, oświetlenie ulic, poprawa stanu dróg) lub wykonanie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (np. kąpieliska, boiska, place zabaw) w miejscowościach o walorach turystycznych i rekreacyjnych.

Większość działań zmierzających do rozwoju funkcji turystycznej leży w kompetencjach inwestorów prywatnych, odpowiedzialnych za rozbudowę bazy, podnoszenie standardu wypoczynku, tworzenie nowych obiektów turystycznych. Działania samorządu skierowane mogą być na:

- zadania zmierzające do rozwoju bazy ogólnodostępnej;

- tworzenia korzystnego klimatu dla działalności inwestorów prywatnych w branży turystycznej (działania sprzyjające pozyskiwaniu klientów).

W kompetencjach samorządu gminnego leżą następujące zadania:

- urządzenie ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej (szlaki, kąpieliska, punkty widokowe, ścieżki rowerowe, ścieżki konne, punkty informacyjne, itp.);
- stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej oraz koordynacji wypoczynku na terenie Miasta i Gminy (zadanie to powinno zostać ulokowane w strukturach Urzędu Miasta i Gminy lub inkubatora przedsiębiorczości);
- pomoc instytucjonalna dla inwestorów prywatnych w zakresie pozyskiwania środków UE na inwestycje w turystyce;
- pomoc instytucjonalna dla rolników rozpoczynających działalność agroturystyczną (pomoc w uzyskaniu środków, wsparcie dla organizacji i stowarzyszeń agroturystycznych, organizacja szkoleń i kursów) oraz szybsza realizacja inwestycji infrastrukturalnych w rejonach większego zainteresowania agroturystyką;
- organizację promocji turystyki i rekreacji w ramach szeroko rozumianej promocji gospodarczej Miasta i Gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej UG

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 2.000.000 zł

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany w części ze środków budżetu Miasta i Gminy, ale także z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

25% kosztów programu, tj. 500.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.06.2008 do 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.06.2009 – 31.12.2016/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2017 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Rozbudowa bazy hotelowej i usług gastronomicznych proporcjonalnie do wzrostu ruchu turystycznego na terenach turystyczno rekreacyjnych Miasta i Gminy

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/3/1 – przygotowanie koncepcji rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych w Mieście i Gminie.

Zadanie to będzie realizowane od **01.02.2009- 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/3/2 - przygotowanie inwestycji, uzyskanie pozwoleń, wyłonienie inwestorów Dla rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 do 31.12.2016 r.**

Zadanie 2/3/3 – realizacja projektów rozbudowy bazy hotelowej i usług gastronomicznych w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.12.2016 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/4	Rozwój agroturystyki i ekoturystyki w Mieście i Gminie.

Opis programu 2/4:

Celem programu jest rozwój agroturystyki i ekoturystyki w Mieście i Gminie oraz stworzenie takiej organizacji, która zapewni odpowiednie wsparcie doradcze i informacyjne dla przedsiębiorców z Miasta i Gminy Mrocza, a także osobom podejmującym działalność gospodarczą, którzy zainteresowani są agroturystyką i ekoturystyką.

W chwili obecnej nie ma w Mroczy organizacji, która mogłaby odgrywać taką potrzebną rolę.

Ideą tego programu jest stworzenie niewielkiej organizacji, ściśle współpracującej z Urzędem Miasta i Gminy, władzami powiatowymi i gospodarstwami agroturystycznymi, która koordynowałaby i inicjowała działania na rzecz rozwoju tego rodzaju gospodarstw w Mieście i Gminie Mrocza.

Program ma charakter jednorazowy, ciągle natomiast powinna być działalność organizacji w celu znalezienia alternatywnych źródeł dochodu poza rolnictwem.

W Polsce większość takich lokalnych organizacji działa w ramach tzw. Krajowego Systemu Usług koordynowanego przez Polską Organizację Turystyki (POT) i zapewnia odpowiednie doradztwo, mając ponadto dostęp do najnowszych informacji o programach pomocowych i innych wydarzeniach ważnych dla lokalnej gospodarki.

Przy realizacji tego programu istotny będzie proces tworzenia takiego stowarzyszenia z uwzględnieniem:

- dostosowania formy organizacyjnej do celów jakie stowarzyszenie będzie realizować
- łatwości założenia, rejestracji i działania stowarzyszenia w określonej formule i poziomie kosztów
- dostępności różnych źródeł finansowania
- wpływu założycieli (przede wszystkim UG) na działanie stowarzyszenia, jego lokalizację
- źródeł finansowania stowarzyszenia

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej UG we współpracy z lokalnymi gospodarstwami agroturystycznymi

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt utworzenia i prowadzenia Stowarzyszenia nie powinien być wysoki i należy oszacować go na poziomie ok. 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np. Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego lub w ramach europejskich funduszy promujących rozwój agroturystyki i ekoturystyki.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

25% kosztów programu, tj. 4.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 – 31.12.2008 /wariant optymistyczny/, **01.05.2009 – 31.12.2009** /wariant realistyczny/, 01.05.2009 – 31.12.2010 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być utworzenie funkcjonującej organizacji, będącej w stanie zapewnić w ramach posiadanych możliwości, niezbędne doradztwo oraz promocję dla gospodarstw agroturystycznych w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/4/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace związane z procesem założycielskim Stowarzyszenia.

Zadanie to będzie realizowane od **01.02.2009 - 28.02.2009 r.**

Zadanie 2/4/2 - Forma organizacyjna i źródła finansowania Stowarzyszenia.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009- 31.03.2009 r.**

Zadanie 2/4/3 - odjęcie decyzji o lokalizacji Stowarzyszenia i jego wyposażeniu biurowym.

Zadanie to będzie wykonane od **01.04.2009 - 30.04.2009 r.**

Zadanie 2/4/4 - prawna rejestracja Stowarzyszenia i rozpoczęcie działalności.

Faktyczny czas realizacji tego zadania istotnie zależy od wybranej formy organizacyjnej Stowarzyszenia.

Zadanie to będzie wykonane od **01.05.2009 - 30.12.2009 r**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/5	Budowa placów zabaw, boisk sportowych, ścieżek rowerowych oraz dla turystyki konnej

Opis programu 2/5

Rozwój infrastruktury turystycznej jest istotnym elementem tworzenia warunków dla wypoczynku i rekreacji mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz potencjalnych turystów, a także źródłem przyszłych dochodów.

Program przyczyni się do uruchomienia sieci kampingów, sieci placów zabaw, bazy obsługi turystyki rowerowej, konnej itp, koordynacji i komercjalizacji usług turystycznych.

Program ma charakter jednorazowy, ciągle natomiast powinna być działalność w zakresie powyższych form aktywnej turystyki w Mieście i Gminie Mrocza

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej UG we współpracy z lokalnym Stowarzyszeniem Gospodarstw Agroturystycznych oraz Starostwem Powiatowym w Nakle n/Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu

Koszt infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych oraz dla turystyki konnej należy oszacować na poziomie ok. 410.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

25% kosztów programu, tj.102.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 – 31.12.2011 /wariant optymistyczny/, **01.03.2008 – 31.12.2012 /wariant realistyczny/,** 01.03.2009 – 31.12.2013 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być wybudowanie podstawowej i niezbędnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (place zabaw, sieć ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych) Miasta i Gminy Mrocza dla jej mieszkańców i potencjalnych turystów.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/5/1 - opracowanie szczegółowej koncepcji budowy infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych oraz niezbędnych zakupów sprzętu w Mieście i Gminie Mrocza. Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2008 - 31.04.2008 r.**

Zadanie 2/5/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów dla budowy infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych w Mieście i Gminie Mrocza zgodnie z koncepcją.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2008 - 30.06.2008 r.**

Zadanie 2/5/3 - opracowanie projektu budowy infrastruktury turystycznej, placów zabaw, sieci ścieżek rowerowych, konnych, krajoznawczych placów zabaw, ścieżek rowerowych i konnych w Mieście i Gminie Mrocza zgodnie z opracowaną koncepcją

łącznie z podpisaniem umów z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie to będzie wykonane od **01.07.2008 - 30.09.2008 r.**

Zadanie 2/5/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem.

Zadanie to będzie wykonane od **10.10.2008 - 31.12.2012 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji
Program 2/6	Budowa systemu promocji Miasta i Gminy / informacji turystycznej

Opis programu 2/6:

Niezbędnym uzupełnieniem programów 1/2/2, 1/2/3, 1/2/4 i 1/2/5 jest ich promocja ukierunkowana na potencjalnych turystów i inwestorów.

Stwarzanie jednorodnego, zintegrowanego systemu informacji i promocji ma szczególnie przyczynić się do przygotowania:

- nowych ofert turystycznych i inwestycyjnych
- nowych tablic informacyjnych głównie z mapami (drogi wjazdowe, przystanki PKS, w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy, w miejscach skupisk ruchu turystycznego)
- tablic informacyjnych na skrzyżowaniach, placach
 - tablic informacyjnych z planem szlaków turystycznych (w miejscach węzłowych)
- tablic kierunkowych wskazujących kierunek i odległość do ważniejszych obiektów (parkingi, wypożyczalnie, noclegownie, atrakcje itp)
- tabliczki i oznakowanie szlaków turystycznych (rowerowych, konnych, krajoznawczych)

Informacja ta musi dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców (potencjalnych turystów, inwestorów) w powiecie i regionie.

Program promocji musi zostać dobrze przemyślany i zaplanowany.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Za realizację programu odpowiedzialny będzie Referat Promocji i Komunikowania Społecznego we współpracy ze Stanowiskiem ds. promocji Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy

Wójt Miasta i Gminy Mrocza będzie koordynował realizację programu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany ze środków budżetu Miasta i Gminy.

Wydatki dotyczyć będą przede wszystkim przygotowania materiałów promocyjnych dla potencjalnych turystów i inwestorów oraz wykonania oznakowań.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

100% kosztów programu, tj. 20.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 31.12.2010 r/wariant optymistyczny/,
01.05.2009 – 31.12.2011 /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 31.12.2012 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W wyniku prowadzonej promocji uda się dotrzeć do potencjalnych odbiorców z ofertą turystyczną oraz nawiązać kontakt z grupą kilkunastu inwestorów zainteresowanych inwestycjami w sektorze turystyki w Mieście i Gminie Mrocza.

Ostatecznym efektem programu powinno być stworzenie wizerunku Miasta i Gminy Mrocza jako miejsca przyjaznego dla turystów i inwestorów.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/6/1 - opracowanie szczegółowej koncepcji promocji Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/6/2 - opracowanie projektu promocji Miasta i Gminy Mrocza zgodnie z opracowaną koncepcją

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 2/6/3 - realizacja programu zgodnie z projektem.

Zadanie to będzie wykonane od **10.01.2010 - 31.12.2010 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 2	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/1	Wsparcie dla organizacji Lokalnego Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości

Opis program 3/1:

W Mroczy obecnie nie istnieje jakakolwiek organizacja, która zrzeszałaby przedsiębiorców oraz rolników

Szczegółowa formuła prawna, założyciele takiej organizacji, jak i źródła jej finansowania, powinny zostać pilnie określone, aby sprostać konkurencji wzrastającej na rynku Unii Europejskiej.

Celem stworzenia takiej organizacji jest zapewnienie odpowiedniego wsparcia doradczego i informacyjnego rolnikom i przedsiębiorcom z Miasta i Gminy Mrocza, a także osobom podejmującym działalność gospodarczą.

Ideą tego programu jest stworzenie niewielkiej organizacji, ściśle współpracującej z Urzędem Miasta i Gminy, władzami powiatowymi, przedsiębiorcami i rolnikami, która koordynowałaby i inicjowała działania na rzecz rozwoju małych i średnich firm oraz rolnictwa w Mroczy.

Program ma charakter jednorazowy, ciągle natomiast powinna być działalność Centrum w tym zakresie.

W Polsce większość takich lokalnych organizacji działa w ramach tzw. Krajowego Systemu Usług koordynowanego przez Polską Fundację Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw i zapewnia odpowiednie doradztwo, mając ponadto dostęp do najnowszych informacji o programach pomocowych i innych wydarzeniach ważnych dla lokalnej gospodarki.

Przy realizacji tego programu istotną kwestią będzie określenie formy prawnej i źródeł finansowania Centrum.

Decyzja co do formy prawnej powinna zostać podjęta przez osoby i organizacje zaangażowane w proces tworzenia z uwzględnieniem:

- dostosowania formy prawnej do celów jakie Centrum będzie realizować
- łatwości założenia, rejestracji i działania Centrum w określonej formule i poziomie kosztów
- dostępności różnych źródeł finansowania dla rozmaitych form prawnych
- wpływu założycieli (przede wszystkim UG) na działanie Centrum w zależności od wybranej formy prawnej.
- lokalizacji Centrum
- źródeł finansowania Centrum

Przy realizacji tego programu istotną kwestią będzie określenie formy prawnej i źródeł finansowania Centrum.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Gospodarki Nieruchomościami i Ochrony Środowiska UG we współpracy z lokalną organizacją rolników i przedsiębiorców

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt utworzenia i prowadzenia Centrum nie powinien być wysoki i należy oszacować go na poziomie ok. 50.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

50% kosztów programu, tj. 25.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

01.03.2008-31.10.2008/wariant optymistyczny /, **01.03.2009-31.10.2009/wariant realistyczny**/, 01.03.2010-31.10.2010/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być utworzenie funkcjonującej organizacji, będącej w stanie zapewnić, w ramach posiadanych możliwości, niezbędne doradztwo dla rolników oraz małych i średnich przedsiębiorstw w Mieście i Gminie Mrocza.

Przez zakończenie realizacji programu rozumie się osiągnięcie pełnych zdolności operacyjnych przez Centrum.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/1/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace związane z procesem założycielskim Centrum.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 do 30.04.2009 r.**

Zadanie 3/1/2 - Forma prawna i źródła finansowania Centrum

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 do 31.06.2009 r.**

Zadanie 3/1/3 - podjęcie decyzji o lokalizacji Centrum i jego wyposażeniu biurowym.

Zadanie to będzie wykonane od **01.07.2009 do 30.07.2009 r.**

Zadanie 3/1/4 - prawna rejestracja Centrum i rozpoczęcie działalności.

Faktyczny czas realizacji tego zadania istotnie zależy od wybranej formy prawnej Centrum.

Zadanie to będzie wykonane od **01.08.2009 do 31.10.2009 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/2	Przygotowanie Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych (GZTI)

Opis program 3/2:

Dynamiczny rozwój gospodarczy Miasta i Gminy Mrocza może być się ograniczony, gdy będzie się opierać wyłącznie o zasoby lokalne. Stąd też pojawia się potrzeba podjęcia kompleksowych działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych.

Proces pozyskiwania inwestorów zewnętrznych jest skomplikowany i zazwyczaj długotrwały, poza tym występuje ostra konkurencja, ponieważ ich pozyskanie jest przedmiotem zainteresowania innych gmin.

Stąd konieczność przygotowania i szybkiego wdrożenia całego zestawu instrumentów, który wyróżni propozycję Miasta i Gminy Mrocza od innych konkurencyjnych ofert.

Niniejszy program jest elementem składowym działań, które mają doprowadzić do stworzenia sprzyjających warunków, umożliwiających efektywne przyciągnięcie inwestorów zewnętrznych.

Program, który ma charakter ciągły, ma na celu zinwentaryzowanie oraz wydzielenie terenów pod inwestycje w Mieście i Gminie Mrocza (utworzenie tzw. Gminnego Zasobu Terenów Inwestycyjnych – GZTI), wraz z ich profesjonalnym opisem, w postaci bazy danych dla inwestorów (w trakcie realizacji programu dane te będą aktualizowane i analizowane).

Niezmiernie istotną sprawą jest uruchomienie w Mieście i Gminie systemu gromadzenia i udostępniania podstawowych danych ułatwiających prowadzenie działalności gospodarczej nt.: gruntów, lokali, siły roboczej i przetargów.

Zakres gromadzonych informacji powinien być możliwy do zebrania i co bardzo ważne powinien ulegać okresowej weryfikacji. Zasadniczą sprawą jest również, aby zbierane dane były łatwo dostępne dla potencjalnych użytkowników i aby były one aktualne i przejrzyste.

Informacje o GZTI muszą zostać wzmocnione ofertą Miasta i Gminy Mrocza wyraźnie określonych preferencji w zakresie uzbrojenia terenów, podatków lokalnych i pomocy organizacyjnej przewidzianych w ramach programu I/4/3

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Program realizowany będzie przy udziale Referatu Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Referat ds. promocji Urzędu Miasta i Gminy oraz w współpracy z Lokalnym Centrum Wspierania Rolnictwa i Przedsiębiorczości w Mroczy, a także z Powiatowym Urzędem Pracy w Nakle n/Notecią. Realizację programu będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy. Nie powoduje on konieczności ponoszenia dużych nakładów na usługi zewnętrzne – wydatki dotyczyć będą przede wszystkim przygotowania szczegółowej bazy danych dla inwestorów. Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych np Polskiej Fundacji Promocji MŚP.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

100% kosztów programu, tj. 20.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2008 - 30.10.2009 r./wariant optymistyczny /,01.10.2009-30.10.2010/wariant realistyczny/, 10.01.2010 – 31.12.2011/wariant pesymisty-czny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być udzielenie lokalnym przedsiębiorcom i innym zainteresowanym osobom w okresie działania programu co najmniej 50 porad / informacji w skali roku.

W Mieście i Gminie Mrocza potencjalni inwestorzy uzyskają dostęp do aktualnych danych i informacji, które zaprezentowane w profesjonalny sposób mogą być niezbędnymi w procesie przygotowania decyzji inwestycyjnych.

Istnienie GZTI docelowo umożliwi realizację kilku inwestycji firmom oraz wykorzystanie przez nie lokalnych zasobów.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/2/1 - powołanie w Urzędzie Miasta i Gminy zespołu ds. opracowania szczegółowej koncepcji utworzenia GZTI oraz systemu preferencji dla inwestorów (Wójt, Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej, Referat ds. promocji, Radca prawny).

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 31.10.2009 r.**

Zadanie 3/2/2 - dokonanie przeglądu terenów pod kątem możliwości włączenia w skład GZTI wraz z określeniem szacunkowych nakładów inwestycyjnych na dozbrojenie (do wykorzystania w przypadku pojawienia się ofert inwestycyjnych)

Zadanie to będzie realizowane od **01.11.2009 - 30.01.2010 r.**

Zadanie 3/2/3 - budowa szczegółowej bazy danych o terenach włączonych w skład GZTI, bieżąca aktualizacja bazy danych (analiza możliwości pozyskiwania nowych terenów pod inwestycje).

Zadanie to będzie wykonane od **01.02.2010 - 30.04.2010 r.**

Zadanie 3/2/4 - ostateczne dopracowanie koncepcji organizacyjnej GZTI (w tym uwzględniającej problem pozyskiwania nowych terenów)

Zadanie to będzie wykonane od **01.05.2010 do 30.10.2010 r**(następnie dalsza, ciągła działalność GZTI)

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/3	Stworzenie systemu preferencji dla inwestorów oraz firm kreujących nowe miejsca pracy (w zakresie zobowiązań, podatków i obsługi)

Opis program 3/3:

Program I/3/3 stanowi niezbędne uzupełnienie poprzedniego programu I/3/2. Gminny Zasób Terenów Inwestycyjnych (GZTI) musi zostać wzmocniony ofertą, która wyraźnie określa preferencje dla inwestorów.

Celem niniejszego programu jest więc budowa systemu preferencji dla inwestorów, którzy gotowi będą realizować inwestycje na obszarze GZTI.

Planowany system preferencji powinien objąć trzy sfery:

- zobowiązania ze strony władz Miasta i Gminy Mrocza w zakresie uzbrojenia (dozbrojenia) wybranych terenów inwestycyjnych w ramach GZTI (z włączeniem mediów energii elektrycznej), w przypadku pojawienia się podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w Mroczy.
- preferencji podatkowych (podatki lokalne), w zakresie uzależnionym od oferowanych nakładów inwestycyjnych i/lub liczby tworzonych miejsc pracy
- pomocy ze strony Miasta i Gminy Mrocza w procesie inwestycyjnym (obsługa uzgodnień formalnych), tzw. obsługa inwestorska.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Program będzie realizowany przy udziale Referatu Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy (we współpracy z doradcami zewnętrznymi oraz Radcą Prawnym i Starostwem Powiatowym w Nakle n/Notecią) Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza będzie koordynował realizację programu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 5.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany ze środków budżetu Miasta i Gminy. Nie powoduje on konieczności ponoszenia dużych nakładów na usługi zewnętrzne analiz prawnych / finansowych.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

100% kosztów programu, tj. 10.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.10.2008 - 31.03.2009 r./wariant optymistyczny /,01.10.2009 - 30.10.2010/wariant realistyczny/,01.10.2010 - 31.03.2011/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W Mroczy zostanie stworzony (obiektywny) system preferencji dla inwestorów zewnętrznych realizujących inwestycje w ramach GZTI.

System preferencji przybierze postać dokumentu prawnego (uchwały RG), z którego wynikać będą zobowiązania Miasta i Gminy Mrocza w zakresie określonych preferencji, stosowanych jedynie w konkretnych umowach inwestycyjnych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/3/1 - przeprowadzenie analizy prawnych uwarunkowań do udzielania przez władze Miasta i Gminy Mrocza preferencji (w podatkach lokalnych) dla inwestorów, w tym analiza doświadczeń innych gmin

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 3/3/2 - przygotowanie propozycji dotyczących zakresu i procedury realizacji zobowiązań władz Miasta i Gminy Mrocza w zakresie dozbierania terenów pod inwestycje w ramach GZTI oraz w zakresie pomocy w procesie inwestycyjnym (obsługa uzgodnień formalnych)

Zadanie to będzie realizowane od **01.01.2010 - 28.02.2010 r.** (równoległe z zadaniem 4/3/1)

Zadanie 3/3/3 - opracowanie systemu preferencji w formie oficjalnego dokumentu preferencje w zamian za tworzone nowe miejsca pracy i /lub realizowane nakłady inwestycyjne w ramach GZTI, potwierdzone w ramach umów inwestycyjnych.

Zadanie to będzie wykonane od **01.03.2010 do 31.05.2010 r.**

Zadanie 3/3/4 - przyjęcie systemu preferencji i jego promocja ukierunkowana na potencjalnych inwestorów (patrz program I/4/4).

Zadanie to będzie wykonane od **01.06.2010 - 30.10.2010**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/4	Identyfikacja podstawowych barier i problemów we współpracy firm z instytucjami publicznymi oraz planu działań dla ich usunięcia.

Opis program 3/4:

Program jest związany z szeregiem barier i utrudnień, które napotykają przedsiębiorcy oraz rolnicy Miasta i Gminy Mrocza w kontaktach z różnymi instytucjami publicznymi (Urząd Miasta i Gminy, Starostwo Powiatowe, ZUS, Urząd Skarbowy, Banki itd).

Program ten ma charakter jednorazowy natomiast niewykluczone jest, że po kilku latach niezbędne będzie jego powtórzenie.

Celem programu jest identyfikacja występujących barier i problemów oraz podjęcie działań zmierzających do ich usunięcia, głównie na poziomie lokalnym, poprzez np. zapewnienie dostępu do lepszej informacji, ustalenie korzystniejszych godzin przyjęć interesantów, uproszczenie procedur, itd. .

Realizacja tego programu powinna być dobrze skoordynowana z programami dotyczącymi obsługi inwestorów (patrz programy I/3/1 i I/3/3).

Program ten zostanie zapoczątkowany poprzez przeprowadzenie szerokiej akcji zbierania informacji i opinii wśród lokalnych przedsiębiorców, rolników na temat najważniejszych barier i problemów napotkanych w kontaktach z instytucjami publicznymi.

Informacje będą zbierane za pomocą odpowiednio przygotowanej ankiety oraz wywiadów.

Głównym problemem związanym z wdrożeniem programu będzie promocja całego przedsięwzięcia, tak aby dotrzeć do największej liczby przedsiębiorców oraz rolników i uzyskać od nich szczerą odpowiedź.

Zebrane informacje zostaną gruntownie przeanalizowane i opublikowane na stronie internetowej Miasta i Gminy Mrocza.

W programie największą uwagę należy poświęcić problemom, na które społeczność lokalna może mieć znaczący wpływ.

Po wypracowaniu konkretnych zaleceń dotyczących sposobu usuwania podstawowych barier i problemów lokalnych firm, rolników w ich kontaktach z instytucjami publicznymi konieczna będzie realizacja programu.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej oraz Referatem ds. promocji Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy, przy udziale Starostwa Powiatowego w Nakle n/Notecią.

W ramach realizacji programu niezbędna będzie również bliska współpraca z szeregiem różnych instytucji np. w których będą udoskonalane procedury oraz organizacjami przedsiębiorców i rolników.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Program ten nie jest w zasadzie kosztowny.

Zakłada się, że jego koszt nie powinien przekroczyć kwoty 10.000 zł., co będzie głównie obejmować koszty przygotowania druku, dystrybucji, zebrania i opracowania ankiet.

Źródło finansowania programu:

Zakłada się, że program w 80% (8.000 zł) będzie finansowany przez Urząd Miasta i Gminy w Mroczy, pozostałe 20% (2.000 zł) zostanie sfinansowane przez lokalną organizację przedsiębiorców i rolników.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2008 - 31.12.2008 r./wariant optymistyczny /, **10.01.2009 - 31.12.2009/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 - 31.12.2010/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy:

Praktyczne zrealizowanie co najmniej 60% zaleceń programu.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 3/4/1 - zebranie danych o podstawowych barierach i problemach lokalnych przedsiębiorców oraz rolników w kontaktach z instytucjami publicznymi.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2009 - 28.02.2009** i będzie polegać na zbieraniu i analizie opinii rolników oraz lokalnych przedsiębiorców na temat podstawowych barier i problemów.

Zadanie 3/4/2 - analiza uzyskanych informacji i zaproponowanie realistycznych rozwiązań w celu usunięcia podstawowych problemów i barier.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.04.2009 r.**

Zadanie 3/4/3 - realizacja zaleceń wypracowanych w ramach zadania 3/4/2.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2009 r.** zebranie danych o podstawowych barierach i problemach przedsiębiorców oraz rolników w kontaktach z instytucjami publicznymi.

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/5	Przygotowanie systemu promocji Miasta i Gminy opartego na systemie preferencji i GZTI

Opis program 3/5:

Niezbędnym uzupełnieniem programów I/3/1i I/3/3 jest ich promocja ukierunkowana na potencjalnych inwestorów.

Utworzenie GZTI oraz przyjęcie systemu preferencji stwarzać będą dogodne warunki do promocji Miasta i Gminy Mrocza jako miejsca przyjaznego wobec inwestorów zewnętrznych. Informacja ta musi dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców (potencjalnych inwestorów), tak w kraju, jak i poza jej granicami.

W tym celu konieczne będzie zastosowanie rozmaitych, nowoczesnych technik i nośników informacji. Program promocji musi zostać dobrze przemyślany i zaplanowany. Jak już zaznaczono jego kluczowymi elementami będą GZTI i system preferencji.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Za realizację programu odpowiedzialne będzie Referat ds. promocji Urzędu Miasta i Gminy w Mroczy
Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza będzie koordynował realizację programu.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 20.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany ze środków budżetu Miasta i Gminy. Wydatki dotyczyć będą przede wszystkim przygotowania materiałów promocyjnych dla potencjalnych inwestorów

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

100% kosztów programu, tj. 20.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.04.2008 - 31.03.2009 r./wariant optymistyczny /,01.04.2009 - 31.10.2010/wariant realistyczny/, 01.04.2010-31.10.2012/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

W wyniku prowadzonej promocji uda się nawiązać kontakt z grupą kilkunastu inwestorów zainteresowanych inwestycjami w Mieście i Gminie Mrocza. Ostatecznym efektem programu powinno być uruchomienie kilku małych i średnich przedsiębiorstw w Mieście i Gminie Mrocza

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/5/1 - wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za opracowanie programu, określenie operacyjnych zasad promocji opartego na systemie preferencji oraz GZTI

Zadanie to będzie realizowane od **01.04.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 3/5/2 - zorganizowanie dwóch wizyt studialnych w gminach, które uruchomiły tzw. gminne strefy inwestycyjne, gromadzenie doświadczeń w zakresie marketingu – przyciągania inwestorów.

Zadanie to będzie realizowane od **01.04.2009 - 30.06.2009 r.** (równoległe z zadaniem 3/5/1)

Zadanie 3/5/3 - zaktualizowanie strony internetowej Miasta i Gminy Mrocza z informacjami kierowanymi bezpośrednio do inwestorów, szczególnie na temat systemu preferencji iGZTI (kompleksowa rozbudowa strony www pod kątem potrzeb potencjalnych inwestorów, ankieta, zapytanie ofertowe, ect).

Zadanie to będzie wykonane od **01.07.2009 - 30.09.2009 r.**

Zadanie 3/5/4 - włączenie informacji o systemie preferencji i GZTI do wszystkich publikacji / materiałów o Mieście i Gminie Mrocza oraz imprez promocyjnych, w których gmina

uczestniczy

Zadanie to będzie wykonane od **01.07.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 3/5/5 - rozpowszechnianie informacji z uwzględnieniem wyników bieżącej aktualizacji stanu GZTI (bazy danych) oraz realizowanych preferencji (prezentacja pozytywnych doświadczeń).

Zadanie to będzie wykonane od **01.07.2009 do 31.10.2010 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	I. Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców
Cel strategiczny 3	Tworzenie przyjaznych warunków dla mieszkańców i inwestorów dla ich rozwoju
Program 3/6	Budowa obiektów dla potrzeb społeczności lokalnej w Mieście i Gminie

Opis programu 3/6:

W Mieście i Gminie Mrocza w poszczególnych sołectwach brak jest szeregu obiektów, które między innymi związane są z szeroko pojętą kulturą również kulturą fizyczną i sportem. Istnieje więc konieczność ich budowy, aby zapewnić mieszkańcom Miasta i Gminy lepsze możliwości rozwoju i wykorzystania wolnego czasu.

Należy zwrócić szczególną uwagę, że w Unii Europejskiej kładzie się ogromny nacisk na rozwój aktywnych form wypoczynku i przeznaczają na ten cel dość duże środki.

Celem niniejszego programu jest 50% zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie w Mieście i Gminie Mrocza.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.300.000 zł, w tym 900.000 zł w okresie 2008 – 2012 oraz 400.000 zł. w okresie 2013 – 2020.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Miasta i Gminy (325.000 zł) oraz funduszy pomocowych Unii Europejskiej – 975.000 zł (Regionalny Program Operacyjny)

Data rozpoczęcia /zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2008 – 31.12.2020 /wariant optymistyczny/, **10.01.2009– 31.12.2020 wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2020/ wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia oraz stanu zdrowia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 3/6/1 - opracowanie koncepcji budowy obiektów dla potrzeb społeczności Miasta i Gminy

Zadanie to będzie realizowane od **10.03.2009 – 30.06.2009 r.**

Zadanie 3/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na budowę obiektów dla potrzeb społeczności Miasta i Gminy

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 – 30.09.2009 r.**

Zadanie 3/6/3 - opracowanie programu budowy obiektów dla potrzeb społeczności Miasta i Gminy oraz podpisanie umowy z wytypowanymi(w przetargu) inwestorami.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 – 31.12.2009 r.**

Zadanie 3/6/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem

Zadanie to będzie zrealizowane od **10.01.2010 – 31.12.2020 r.**

II**ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY**

**ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH, W
TYM INFRASTRUKTURY
EDUKACYJNEJ, SPOŁECZNEJ
ZDROWOTNEJ I KULTUROWEJ**

PROGRAMY OPERACYJNE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I
GMINY MROCZA**

NA LATA 2008-2020

ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII ROZWOJU OŚWIATY, WYCHOWANIA I KULTURY

ZESPÓŁ PROGRAMOW DS. STRATEGII ROZWOJU ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/1	Zagospodarowanie wolnego czasu w dziedzinie kultury, oświaty i sportu

Opis program 1/1:

Zagospodarowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży, szczególnie w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza będzie odgrywać dużą rolę w procesie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej .

Przed wszystkim program zapewni młodzieży szerszy kontakt z kulturą, Internetem i sportem – pośrednio przyczyni się również do zmniejszenia patologii społecznej w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza.

Niniejszy program ma na celu stworzenie systemu nowoczesnych funkcjonujących wiejskich ośrodków kultury, pełniących jednocześnie funkcję sołectw punktów bibliotecznych, klubów internetowych, zainteresowań, dyskotek, kawiarenek, nauki języków obcych, spotkań organizacji społecznych i biznesowych.

Program ma również na celu motywowanie dyrektorów jednostek oświatowych zlokalizowanych w sołectwach do tworzenia zajęć pozalekcyjnych z szerokim wykorzystaniem szkolnego zaplecza dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji (place zabaw dla dzieci, boisk itp).

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Gminny Ośrodek Kultury ,Gminna Biblioteka Publiczna , sołtysi, mieszkańcy oraz dyrektorzy szkół.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 866.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, którego średnioroczne koszty szacuje się na poziomie 173.200 zł.

Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej np. programu Tempus, Sokrates, Młodzież, Leonardo da Vinci.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.09.2008 - 30.06.2011/wariant optymistyczny/, **01.09.2008 – 30.06.2012/wariant realistyczny/**, 01.09.2010 – 30.06.2013 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: liczba imprez kulturalnych lub suma wydatków na ich realizację, liczba uczestników, ilość zajęć pozalekcyjnych w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/1/1- stworzenie w Mieście i Gminie Mrocza systemu nowoczesnie funkcjonujących wiejskich ośrodków kultury, pełniących jednocześnie funkcję sołeckich punktów bibliotecznych, klubów internetowych, zainteresowań, dyskotek, kawiarenek, nauki języków obcych, spotkań organizacji społecznych i biznesowych.

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2008 - 30.06.2012 r.**

Zadanie 1/1/2-motywowanie dyrektorów jednostek oświatowych zlokalizowanych w sołectwach Miasta i Gminy Mrocza do tworzenia zajęć pozalekcyjnych z szerokim wykorzystaniem szkolnego zaplecza dla rozwoju kultury fizycznej, sportu i rekreacji (place zabaw dla dzieci, boisk itp.).

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2008 - 30.06.2012 r.**

Zadanie 1/1/3 - promocja i wykorzystanie systemu dotowania imprez organizowanych w wiejskich ośrodkach kultury oraz w czasie zajęć pozalekcyjnych na terenie szkół.

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2008 - 30.06.2012r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/2	Organizacja Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej

Opis program 1/2:

Kwestie dotyczące edukacji w państwach UE nie podlegają regulacjom wspólnotowym.

Każde państwo realizuje własną politykę oświatową, wyznaczając jej cele i kierunki. Jednak poprzez art. 126 Traktatu z Maastricht oraz art. 76 Układu Europejskiego Wspólnota Europejska zachęca państwa członkowskie do współpracy w dziedzinie edukacji.

W większości państw UE edukacja europejska nie stanowi odrębnego przedmiotu ani ścieżki między przedmiotowej (Belgia, Francja, Holandia, Dania, Portugalia). W nielicznych państwach, jak np. Szkocji i Austrii, potrzeba podejmowania tych zagadnień ujęta jest w programach nauczania.

Edukacja europejska w polskich szkołach realizowana jest od 1999 roku na poziomie gimnazjum w postaci ścieżki między przedmiotowej "edukacja europejska" oraz "kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej".

Jego zadaniem jest informowanie polskiego społeczeństwa o Unii Europejskiej, procesie integracji europejskiej, przewidywanych kosztach oraz korzyściach przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, udziale Polski w pracach instytucji UE oraz wielu innych zagadnieniach związanych z procesem integracji w Europie.

Decyzją Rady Unii Europejskiej z dnia 6 grudnia 1994 roku ustanowiono programy działania Wspólnot Europejskich w dziedzinie polityki kształcenia i szkolenia zawodowego, wspierającej i uzupełniającej aktywność państw członkowskich w tym zakresie.

Brakuje wciąż rzetelnej wiedzy poświęconej Unii Europejskiej, integracji Polski z jej strukturami oraz na temat funduszy pomocowych i różnego rodzaju szkoleń, z których można by korzystać na poziomie lokalnym.

Tą lukę informacyjną w Mieście i Gminie Mrocza ma wypełnić Lokalne Centrum Edukacji Europejskiej. Będzie ono nie tylko miejscem gromadzenia dostępnych materiałów informacyjnych, promocyjnych, ale również inicjatorem i organizatorem różnego rodzaju szkoleń dla młodzieży, przedsiębiorców, rolników oraz mieszkańców.

Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy może szeroko współpracować również z szkolnymi Klubami Europejskimi, które zajmą się upowszechnianiem wiedzy o Europie – państwach, historii, geografii, sztuce, nauce, sławnych ludziach, instytucjach i organizacjach, integracji europejskiej wśród członków klubu.

Działalność tych klubów może przyczynić się do kształtowania poczucia jedności europejskiej, do przygotowania młodzieży do życia i pracy w zjednoczonej Europie, oraz do innych form aktywności.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza we współpracy z Starostwem Powiatowym w Nakle n/Notecią, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy oraz Gminnym Zespołem Obsługi Oświaty w Mroczy i Dyrektorami szkół w Mieście i Gminie Mrocza.

Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu do roku 2015 należy oszacować na poziomie 350.000 zł, z czego 70.000 zł będzie pochodzić ze środków własnych, a 280.000 zł ze środków pomocowych Unii Europejskiej przy współpracy z terenowym ODR-em, Polską Fundacją Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Ministerstwem Rozwoju Regionalnego oraz innych instytucji publicznych.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Unii Europejskiej (RPO), budżetu Województwa Kujawsko Pomorskiego i starosty Nakielskiego oraz w minimalnej wysokości z budżetu Miasta i Gminy.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 50.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.06.2008 do 31.12.2012/wariant optymistyczny /,01.06.2009–31.12.2015/wariant realistyczny/,01.06.2009–31.12.2015 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być utworzenie sprawnie funkcjonującej organizacji, która będzie gromadzić dostępne materiały informacyjne, promocyjne nt. Unii Europejskiej, która również będzie inicjatorem i organizatorem różnego rodzaju szkoleń dla młodzieży, przedsiębiorców, rolników oraz mieszkańców.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/2/1 - powołanie zespołu inicjatywnego koordynującego prace związane z procesem założycielskim Centrum.

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 1/2/2 - Forma prawna i źródła finansowania Centrum

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.07.2009 r.**

Zadanie 1/2/3 - podjęcie decyzji o wyposażeniu biurowym Centrum.

Zadanie to będzie wykonane od **01.08.2009 - 30.08.2009 r.**

Zadanie 1/2/4 - prawna rejestracja Centrum i rozpoczęcie działalności.

Faktyczny czas realizacji tego zadania istotnie zależy od wybranej formy prawnej

Centrum.

Zadanie to będzie wykonane od **01.09.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 1/2/5 - Realizacja działalności Gminnego Centrum Edukacji Europejskiej w Mroczy.

Zadanie to będzie wykonane od **10.01.2010 - 31.12.2015 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/3	Zwiększenie konkurencyjności edukacji i wychowania w Mieście i Gminie

Opis program 1/3:

Zwiększenie konkurencyjności edukacji i wychowania w Mieście i Gminie Mrocza jest bardzo ważne dla zapewnienia dzieciom i młodzieży, szczególnie wiejskiej lepszemu startu zawodowego.

Niniejszy program ma na celu wzmocnienie bazy edukacyjnej w Mieście i Gminie Mrocza oraz efektywniejsze wykorzystanie środków przekazanych przez budżet państwa na prowadzenie działalności oświatowej i wychowawczej.

W programie przewiduje się realizację zadań, które przyczynią się do poprawy warunków kształcenia poprzez rozbudowę infrastruktury technicznej szkół oraz podwyższenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli.

Program ma również na celu dostosowanie transportu do wymagań warunków kształcenia w strukturze sieci szkół w Mieście i Gminie Mrocza.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Gminny Zespół Obsługi Oświaty w Mroczy, Dyrektorzy szkół w Mieście i Gminie Mrocza w współpracy z Starostwem Powiatowym w Nakle n/Notecią, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy. Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 3.250.000 zł, w tym do roku 2013 na poziomie 2.112.000 zł a do roku 2020 na poziomie 1.138.000 zł

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, budżetu wojewody Województwa Kujawsko Pomorskiego i starosty Nakielskiego.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 250.000 zł.

Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej np. Leader Plus, programu Tempus, Sokrates, Młodzież, Leonardo da Vinci.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.06.2008 - 31.12.2020/wariant optymistyczny/, **01.05.2008 – 31.12.2020 /wariant realistyczny/, 01.05.2008 – 31.12.2020/wariant pesymistyczny/**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: liczba dzieci na oddział, liczba obiektów sportowych w Mieście i Gminie, liczba pracowni tematycznych i przedmiotowych w Mieście i Gminie, liczba stołówek szkolnych w Mieście i Gminie a także procent gimnazjalistów zdających egzaminy do liceum ogólnokształcącego lub procent uczniów uzyskujących najwyższą punktację w testach kompetencyjnych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/2/1 - modernizacja szkół w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2008 - 31.12.2020 r.**

Zadanie 1/2/2 - opracowanie i wdrożenie programu podwyższania kwalifikacji nauczycieli.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2008 - 31.12.2020 r.**

Zadanie 1/2/3 - zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych dla szkół w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2008 do 31.12.2020 r.**

Zadanie 1/2/4 - organizacja pracowni tematycznych i przedmiotowych dostosowanych do wymagań warunków kształcenia w strukturze sieci szkół w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2008 do 31.12.2020 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/4	Tworzenie warunków dla kontraktowania usług publicznych w Mieście i Gminie (przedszkole, oświata)

Opis program 1/4:

Rozwój gospodarczy jest rezultatem wspólnych działań sektora publicznego i prywatnego. Samorząd lokalny dysponuje wieloma narzędziami animowania i wspierania tego rozwoju, w tym usługami komunalnymi, infrastrukturą, finansami oraz działaniami marketingowymi.

Gmina Mrocza w systemie oświaty uwzględnia funkcjonowanie przedszkola samorządowego, szkół podstawowych, gimnazjum oraz placówek niepublicznych tworzonych w celu poszerzenia oferty działalności oświatowej i konkurencyjności w tej dziedzinie.

Celem niniejszego programu jest bardziej efektywne wykorzystanie środków publicznych, które są w dyspozycji władz Miasta i Gminy, poprzez stworzenie warunków dla kontraktowania usług opiekuńczych w zakresie oświaty (przedszkole i oddziały w szkołach w Mieście i Gminie Mrocza).

Program ma za zadanie również wsparcie idei konkurencji, opieki przedszkolnej w Mieście i Gminie w celu wzrostu szans rozwojowych dzieci z terenu Miasta i Gminy Mrocza (program II/1 / 2).

Nowelizacja ustawy o systemie oświaty stworzyła możliwości tworzenia oraz przekształcenia przedszkola gminnego w placówki niepubliczne i uzyskania określonych efektów z realizacji niniejszego programu.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 700.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich” – Projekt : Edukacja przedszkolna (wdrożenie pilotażu: Bezpieczny start) .

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 30.06.2010/wariant optymistyczny /, **01.05.2009 – 30.06.2011 /wariant realistyczny/,** 01.05.2010 – 30.06.2012 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Zmiana przedszkola w Mieście i Gminie Mrocza oraz oddziałów w szkołach w placówce niepubliczne będzie sprzyjać podniesieniu standardów świadczonych usług i zaangażowaniu personelu w wykonywane prace, pełniejszej i bardziej różnorodnej oferty zajęć dla dzieci, która również będzie dostosowana do wymagań rodziców („ruchomy” czas pracy przedszkola i oddziałów).

Program służy również wyrównywaniu szans rozwojowych dzieci z Miasta i Gminy Mrocza.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/4/1 - ogłoszenie przetargu na świadczenie prywatnych usług oświatowych w przedszkolu i oddziałach w szkołach Miasta i Gminy Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009- 31.05.2009r.**

Zadanie 1/4/2 - opracowanie i podpisanie umów na świadczenie prywatnych usług oświatowych w przedszkolu i oddziałach w szkołach w Mieście i Gminie Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009- 30.06.2009r.**

Zadanie 1/4/3 - opracowanie systemu finansowania przedszkola i oddziałów w szkołach oraz kalkulacji kosztów, przygotowanie programu „Bezpieczny start” wspierający opiekę przedszkolną w Mieście i Gminie Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009- 30.07.2009**

Zadanie 1/4/4 - realizacja programu „Bezpieczny start” w przedszkolach społecznych Miasta i Gminy Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.06.2011 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/5	Zorganizowanie Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów

Opis programu 1/5

W sytuacji ogólnych trudności związanych ze znalezieniem pracy, uruchamianiem własnej działalności gospodarczej, konieczności ustawicznego kształcenia oraz dostosowania się do wymogów rynkowych, coraz większe znaczenie mają:

- badania przygotowania sześciolatków do edukacji szkolnej,
- badania uczniów i młodzieży pod kątem ich predyspozycji i zdolności
- komputeryzacja poradni i wyposażenie jej w programy do planowania kariery zawodowej
- materiały do planowania kariery zawodowej uczniów

Celem niniejszego programu jest utworzenie w Mieście i Gminie Mrocza, Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów, która zapewni im dokonanie wyboru takich kierunków ich przyszłej aktywności zawodowej, aby były one najlepiej dopasowane do wymogów rynku i ich własnych predyspozycji i zdolności.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 250.000zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich” – Projekt : Poradnia Planowania Kariery Zawodowej Uczniów (wdrożenie pilotażu: Przyszła Praca)

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 30.06.2010/wariant optymistyczny/,
01.05.2009 – 30.06.2011 /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 30.06.2012/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Dokonanie badań przygotowania sześciolatków do edukacji szkolnej, predyspozycji i zdolności uczniów i młodzieży Miasta i Gminy Mrocza pod kątem ich przyszłej kariery zawodowej.

Podniesienie standardów świadczonych usług edukacyjnych z uwzględnieniem wyników badań , przygotowanie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z trudnościami w nauce w celu wyrównania ich szans rozwojowych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/5/1 - ogłoszenie przetargu na świadczenie prywatnych usług w Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów Miasta i Gminy Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.05.2009 r.**

Zadanie 1/5/2 - opracowanie i podpisanie umowy na świadczenie prywatnych usług w Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów Miasta i Gminy Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 1/5/3 - opracowanie systemu finansowania Gminnej Poradni Planowania Kariery Zawodowej Uczniów Miasta i Gminy Mrocza i kalkulacji kosztów, przygotowanie programu „Przyszła praca” wspierający rozwój uczniów i młodzieży w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.06.2011r.**

Zadanie 1/5/4 - realizacja programu „Przyszła praca” w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.06.2011 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/6	Przygotowanie projektu stypendiów dla dzieci i młodzieży wiejskiej

Opis program 1/6:

Planowanie świadczenia usług w zakresie promocji przedsiębiorczości i informacji gospodarczej (program: 1/3/5), które między innymi przyczynią się do ożywienia gospodarki lokalnej, nie może być traktowane jako jedyne rozwiązanie wielu problemów społecznych w Mieście i Gminie Mrocza.

Realizacja pomysłu utworzenia funduszu stypendialnego dla uzdolnionych dzieci i młodzieży spowoduje integrację lokalnego środowiska wokół szczytnego celu i co najważniejsze wpłynie na zahamowanie odpływu młodzieży z Miasta i Gminy.

Z pomocy funduszu będą mogli korzystać absolwenci szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich oraz wyższych, którzy spełnią określone w regulaminie funduszu warunki.

Ogólnie pomoc kierowana będzie do osób osiągających bardzo dobre wyniki w nauce, do uczestników olimpiad lub tych, którzy mają udokumentowane szczególne osiągnięcia w innych dziedzinach.

Pomoc będzie przyznawana przez Komisję Kwalifikacyjną wybraną przez Radę Funduszu, która będzie sprawować nadzór nad jego działalnością.

Po opracowaniu regulaminu funduszu i ustaleniu harmonogramu prac związanych z pozyskiwaniem środków finansowych na ten cel, będą one ciągle gromadzone i lokowane w banku, a na potrzeby edukacyjne wykorzystywane będą jedynie odsetki od nich.

Przewiduje się, że Rada Funduszu będzie co roku organizatorem lokalnego balu charytatywnego, z którego dochód przekazywany będzie w całości na stypendia.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 50.000 zł. w okresie od 2009 do 2012 roku

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków różnych instytucji: publicznych i prywatnych. Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie 12.500 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 do 30.06.2011./wariant optymistyczny /,01.05.2009–30.06.2012/wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 30.06.2013 /wariant pesymistyczny/ Przewiduje się również możliwość dalszej kontynuacji programu.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: udzielenie wsparcia finansowego co najmniej 30 osobom (10 średnio w każdym roku szkolnym) ,wzrost liczby młodzieży zaangażowanej w życie publiczne Miasta i Gminy, zahamowanie odpływu młodzieży z Miasta i Gminy, wzrost możliwości promocji Miasta i Gminy w środowisku młodzieży poza gminą.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/6/1 - zorganizowanie spotkania założycielskiego ws. funduszu stypendialnego dla dzieci i młodzieży z Miasta i Gminy Mrocza, wybór Rady Funduszu i Komisji Kwalifikacyjnej.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 1/6/2 - opracowanie regulaminu funduszu, wzoru wniosków, ustalenie harmonogramu prac ws. pozyskiwania środków finansowych oraz uzyskanie deklaracji wpłat od instytucji publicznych oraz prywatnych

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.09.2009 r.**

Zadanie 1/6/3 - organizacja balów charytatywnych przez Radę Funduszu w celu pozyskania środków na stypendia.

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2009 - 30.06.2012 r.**

Zadanie 1/6/4 - udzielanie stypendiów w Mieście i Gminie Mrocza zgodnie z ustaleniami Komisji Kwalifikacyjnej i Rady Funduszu

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 30.06.2012 r**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/7	Budowa pozytywnego wizerunku Miasta i Gminy w świadomości młodzieży

Opis program 1/7:

Program służy budowie pozytywnego wizerunku Miasta i Gminy w świadomości młodzieży. Sposób postrzegania Miasta i Gminy Mrocza oraz jej ocena kształtują pozytywny bądź negatywny stosunek mieszkańców, w tym młodzieży do Miasta i Gminy.

Pozytywne nastawienie do Miasta i Gminy może wpływać na poczucie satysfakcji z faktu zamieszkiwania w Mieście i Gminie, na poczucie przynależności do społeczności Miasta i Gminy, na tworzeniu się trwałych więzi pomiędzy członkami społeczności Miasta i Gminy.

Mieszkańcy, w tym również młodzież identyfikujący się z gminą, integrują się z jego społecznością, stają się bardziej aktywni w działaniach na rzecz Miasta i Gminy, są bardziej przedsiębiorczy, mogą uczestniczyć w procesie przekształcania Miasta i Gminy i kreować procesy innowacyjne w Mieście i Gminie.

Negatywne oceny Miasta i Gminy, które są wynikiem frustracji i poczucia obcości prowadzą do dezintegracji i inercji społecznej, jak również do odpływu młodzieży z Miasta i Gminy.

Praca nad wizerunkiem Miasta i Gminy powinna angażować różnych uczestników lokalnego życia publicznego, których łączy wspólna wizja, cele i dyskutowanie zbiorowej aktywności.

Koordinacja ich działań promocyjnych, rzutujących na wspólny wizerunek Miasta i Gminy, przyczyni się do wyrazistego odbioru wiarygodnego obrazu Miasta i Gminy przez środowisko zewnętrzne, ułatwi też poszukiwanie możliwości wspólnych przedsięwzięć samorządu lokalnego z komercyjnie działającymi firmami, by osiągnąć większe efekty i korzyści publiczne.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat ds. promocji Urzędu Miasta i Gminy

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 300.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie 25.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 31.12.2020/wariant optymistyczny /, **01.05.2009 – 31.12.2020/wariant realistyczny/**, 01.05.2010 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: wzrost liczby młodzieży zaangażowanej w życie publiczne Miasta i Gminy, zahamowanie odpływu młodzieży z Miasta i Gminy, wzrost możliwości promocji Miasta i Gminy w środowisku młodzieży poza gminą, poczucie dumy z bycia mieszkańcem Miasta i Gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/7/1 - stworzenie systemu przekazywania informacji nt. działalności komórek organizacyjnych Urzędu do osoby odpowiedzialnej za promocję Miasta i Gminy. Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.09.2009 r.**

Zadanie 1/7/2 - opracowanie katalogu usług świadczonych przez gminę(w formie drukowanej na stronach WWW)

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 31.03.2010 r.**

Zadanie 1/7/3 - usprawnienie kontaktów bezpośrednich władz Miasta i Gminy z mieszkańcami, w tym z młodzieżą

Zadanie to będzie realizowane od **01.04.2010 - 30.09.2010 r.**

Zadanie 1/7/4 - usprawnienie współpracy Miasta i Gminy z mediami

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2010 - 31.12.2020 r**

Zadanie 1/7/5 - promocja Miasta i Gminy na zewnątrz oraz intensyfikacja współpracy władz Miasta i Gminy z organizacjami społecznymi, biznesowymi i młodzieżą.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2010 do 31.12.2020 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/8	Rozwijanie budownictwa mieszkaniowego

Opis program 1/8:

Rozwijanie budownictwa mieszkaniowego powinno stać się jednym z ważnych elementów przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia, odpływu młodzieży z Miasta i Gminy i przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości z wykorzystaniem lokalnych zasobów ludzkich w Mieście i Gminie Mrocza.

Gmina uwzględni w projektach przestrzennego zagospodarowania potrzeby budownictwa mieszkaniowego w formie małych spółdzielni, TBS-u i budownictwa indywidualnego oraz deklaruje wsparcie i systematyczne uzbrajanie terenów budowlanych.

Program ma na celu rozwijanie budownictwa mieszkaniowego w Mieście i Gminie Mrocza w oparciu o umowę publiczno – prywatną, która będzie zawarta pomiędzy Urzędem Miasta i Gminy w Mroczy a lokalną Spółdzielnią Mieszkaniową lub TBS-em.

Na podstawie takiej umowy Gmina Mrocza przekaże spółdzielni lub TBS-owi w wieczystą dzierżawę 5 ha ziemi i zobowiąże się do jej uzbrojenia.

Dodatkowo gmina zadeklaruje, że poręczy nisko oprocentowane kredyty (program I/3/3) dla ludzi, którzy w ramach spółdzielni lub TBS-u wybudują własne M i zobowiążą się mieszkać na tym terenie przez dłuższy czas.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z lokalną Spółdzielnią Mieszkaniową lub TBS-em. Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.300.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy oraz prywatnych inwestorów. Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie 100.000 zł.

Należy dążyć również do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 31.12.2020/wariant optymistyczny /, **01.05.2009 – 31.12.2020/wariant realistyczny**/, 01.05.2010 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Miernikami realizacji programu będzie: liczba mieszkań w Mieście i Gminie, liczba udzielonych pożyczek mieszkaniowych, wielkość uzbrojonego terenu na realizację inwestycji mieszkaniowych, usprawnienie procedur decyzyjnych związanych z rozpoczęciem inwestycji budowlanych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/8/1 - uzbrojenie terenów pod budownictwo w Mieście i Gminie Mrocza i ujęcie tego zadania w wieloletnim planie inwestycyjnym.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2020 r.**

Zadanie 1/8/2 - pomoc dla małych spółdzielni mieszkaniowych lub TBS-u poprzez rozwijanie infrastruktury wokół terenu mieszkaniowego.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2020 r.**

Zadanie 1/8/3 - opracowanie wspólnie z wytypowanym wykonawcą regulaminu określającego warunki udzielania pożyczek mieszkaniowych.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 1/8/4 - udzielanie pomocy w stworzeniu organizacyjnych podstaw funkcjonowania spółdzielni, TBS-u.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 1/8/5 - udzielanie pomocy w pozyskaniu odpowiednich terenów inwestycyjnych.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 do 31.12.2020 r.**

Zadanie 1/8/6 - usprawnienie procedur decyzyjnych w UG związanych z rozpoczęciem inwestycji budowlanych

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 do 31.12.2020 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 1	Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwa mieszkańców
Program 1/9	Pomoc w opracowaniu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie

Opis programu 1/9:

W Mieście i Gminie Mrocza brak jest zintegrowanego systemu bezpieczeństwa, stąd konieczność jego wdrożenia.

Celem niniejszego programu jest zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Mrocza zintegrowanego bezpieczeństwa w zakresie: porządku publicznego, pożarowego, zagrożenia weterynaryjnego, sanitarno – epidemiologicznego oraz budowlanego.

Realizacja programu przyczyni się również do opracowania koncepcji zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w oparciu o szczegółową diagnozę stanu potrzeb w tym zakresie oraz dla lepszego wykorzystania istniejących zasobów.

Program także zapewni większe zadowolenie społeczne i przyczyni się do integracji mieszkańców Miasta i Gminy i wzrostu świadomości społecznej.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z następującymi instytucjami w poszczególnych tematach:

- porządku publicznego z Komendą Powiatową Policji w Nakle n/Notecią, Rewiru Dzielnicowych w Mroczy,
- porządku pożarowego z Komendą Powiatowej Straży Pożarnej w Nakle n/Notecią oraz Ochotniczą Strażą Pożarną w Mroczy i z innych miejscowości Miasta i Gminy,
- zagrożenia weterynaryjnego z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Nakle n/Notecią,

- zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego z Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Nakle n/Notecią,
- zagrożenia budowlanego z Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Nakle n/Notecią

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 516.000 zł. do roku 2014.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Funduszu Prewencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego)

Data rozpoczęcia / zakończenia/realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2008 - 31.12.2011/wariant optymistyczny/, **10.01.2008 – 31.12.2014 /wariant realistyczny/**, 10.01.2009 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy stanu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie Mrocza, szczególnie do poprawy porządku publicznego i pożarowego oraz do obniżenia poziomu występujących zagrożeń.

Program przyczyni się również do racjonalizacji kosztów świadczonych usług w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/9/1 - dokonanie analizy potrzeb w zakresie zapewnienia porządku i przeciwdziałania występującym zagrożeniom w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2008 - 31.03.2008 r.**

Zadanie 1/9/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu opracowania programu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.04.2008 - 30.04.2008 r.**

Zadanie 1/9/3 - opracowanie projektu zintegrowanego systemu bezpieczeństwa w Mieście i Gminie Mrocza łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym (w przetargu) wykonawcami.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2008 - 30.06.2008 r.**

Zadanie 1/9/4 - realizacja projektu, poprawa stanu porządku oraz obniżenie poziomu zagrożeń w Mieście i Gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb w zakresie bezpieczeństwa w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2008 - 31.12.2014.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/1	Wspieranie i upowszechnianie wśród mieszkańców idei samorządowej

Opis program 2/1:

Spółeczności lokalne stanowią jedną z zasadniczych podstaw ustroju demokratycznego, a prawo mieszkańców do uczestniczenia w zarządzaniu sprawami publicznymi wchodzi w zakres demokratycznych zasad, wspólnych dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej.

W efekcie funkcjonowania samorządu przekształceniu uległ sektor życia publicznego. Samorząd stał się:

- istotnym czynnikiem rozwoju ekonomicznego
- istotnym czynnikiem rozwoju społecznego szkołą demokracji
- czynnikiem, który spowodował przełamanie barier odziedziczonych z okresu władzy totalitarnej
- polem dla rozwoju inicjatyw i organizacji obywatelskich

Jednakże proces rozwoju samorządności, jak każdy inny proces przekształceń społecznych i ustrojowych przebiega na różnych płaszczyznach i musi pokonywać różnorodne bariery.

Przeszkody wynikają zarówno z przyczyn zewnętrznych, gdyż cały nasz kraj, w tym każda gmina podlega dynamicznym przemianom we wszystkich dziedzinach życia- działania władz lokalnych muszą się zmieniać, aby sprostać coraz to nowym wyzwaniom.

Zmiany polityczne 1989 r. pozwoliły na stworzenie w Polsce demokracji reprezentatywnej, w której społeczeństwo uzyskało możliwość powierzania władzy wybranym reprezentantom.

Natomiast nie powstała jeszcze demokracja partycypacyjna, gdyż ludzie nie nauczyli się jeszcze sposobu uczestniczenia w sprawowaniu władzy.

Budowa społeczeństwa obywatelskiego, demokracji lokalnej wymaga programu, który by wyznaczył cele i formy działalności, takiej aby każdy mieszkaniec działający aktywnie, każda organizacja, nawet ta najmniejsza, miały świadomość, że przez swą pracę, przyczynia(ją) się do realizacji celu dla całej Miasta i Gminy.

Poparcie społeczne jest warunkiem funkcjonowania samorządności.

Trzeba więc inicjować wszelkie formy dialogu nawet pomiędzy organizacjami reprezentującymi różne światopoglądy, czy podejścia do sposobu rozwiązywania konkretnych problemów lokalnych.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Program będzie koordynował Sekretarz Miasta i Gminy Mrocza

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu do roku 2015 należy oszacować na poziomie 36.000 zł /6000 zł rocznie/, z czego 14.000 zł będzie pochodzić ze środków własnych, a 22.000 zł ze środków Unii Europejskiej (RPO).

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Unii Europejskiej (RPO) oraz w minimalnej wysokości z budżetu Miasta i Gminy.

Średnioroczne koszty realizacji programu szacuje się na poziomie około 6000 zł

Data rozpoczęcia /zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.06.2008 – 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.06.2009 – 31.12.2015 /wariant realistyczny/,** 01.06.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Końcowym efektem programu powinno być większe uczestnictwo społeczności lokalnej w procesie decyzyjnym Miasta i Gminy wyrażone współdecydowaniem, wzrostem akceptacji i odpowiedzialności dla podejmowanych działań oraz poprawą stanu komunikacji społecznej w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 2/1/1 - powołanie zespołu inicjatywnego, koordynującego prace związane z opracowaniem programu budowy społeczeństwa obywatelskiego

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 – 30.06.2009 r**

Zadanie 2/1/2 - przygotowanie projektu uchwały Rady Miasta i Gminy Mrocza w sprawie budowy społeczeństwa obywatelskiego w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 – 31.12.2009 r.**

Zadanie 2/1/3 - realizacja programu budowy społeczeństwa obywatelskiego w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 – 31.12.2015 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/2	Opracowanie programu polityki prorodzinnej w Mieście i Gminie

Opis programu 2/2

Polityka prorodzinna ma na celu zapewnienie trwania i rozwoju rodziny oraz należnych jej praw, w tym prawa do samodzielności ekonomicznej oraz decydowania o wychowaniu dzieci.

Dlatego też polityka prorodzinna i skuteczna polityka socjalna powinna rozwijać się w stosunku do rodzin dysfunkcyjnych i znajdujących się w trudnej sytuacji – powinna polegać na zasadzie pomocniczości oraz mieć charakter interwencyjny i uzupełniający. Szczególną rolę w pracy niniejszego rodziną powinien odgrywać kontakt socjalny.

Realizacja niniejszego programu w Mieście i Gminie Mrocza ma zapewnić osiągnięcie w dłuższej perspektywie czasu następujących celów:

- pomoc rodzinom w uzyskaniu samodzielności finansowej
- poprawę warunków mieszkaniowych ludności Miasta i Gminy
- przygotowanie dzieci i młodzieży do pełnienia funkcji rodzinnych i społecznych
- zahamowanie istniejących negatywnych tendencji związanych z sytuacją demograficzną Miasta i Gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle n/Notecią

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 50.000 zł

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych ze Starostwa Powiatowego w Nakle n/Notecią oraz z pozyskanego wsparcia z organizacji zewnętrznych, także z programów Unii Europejskiej – Regionalnego Programu Operacyjnego

Data rozpoczęcia /zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2008 – 31.12.2009 /wariant optymistyczny/, **10.01.2009 – 31.12.2010 /wariant realistyczny/,** 10.01.2010 – 31.12.2011 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu w Mieście i Gminie Mrocza przyczyni się do:

- zmiany postaw prokreacyjnych w kierunku zwiększenia dzietności rodzin w Mieście i Gminie
- zahamowania spadku liczby zawieranych małżeństw
- wdrożenia skutecznego systemu wspierania budownictwa mieszkaniowego w Mieście i Gminie
- poprawy warunków życia i pracy mieszkańców wsi, w tym sytuacji dochodowej
- wprowadzenia nowych rozwiązań dotyczących finansowania edukacji i szkolnictwa
- wspierania rodziców w wychowaniu dzieci i młodzieży
- zmiany systemu pomocy społecznej w celu zwiększenia skuteczności jej działania

Zadania do zrealizowania w programie:

Zadanie 2/2/1 - dokonanie analizy potrzeb w zakresie polityki prorodzinnej w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2009 – 30.05.2009 r**

Zadanie 2/2/2 - opracowanie programu polityki prorodzinnej w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 – 31.12.2009 r.**

Zadanie 2/2/3 - realizacja programu w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 – 31.12.2010 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/3	Wsparcie dla projektu zachowania gminnego dziedzictwa kulturowego

Opis programu 2/3:

Celem niniejszego programu jest zachowanie gminnego dziedzictwa kulturowego poprzez restytucję istniejących w Mieście i Gminie obiektów, które mają określoną wartość kulturową i turystyczną.

Realizacja programu przyczyni się do zahamowania procesu niszczenia zabytkowych obiektów Miasta i Gminy Mrocza, które mogą stać się atrakcjami turystycznymi, a także miejscem pracy dla mieszkańców.

Zapewni ona także mieszkańcom Miasta i Gminy Mrocza możliwość czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, lepsze warunki wykorzystania wolnego czasu, wypoczynku i rozwoju zainteresowań, a tym samym zwiększy zadowolenie społeczne i integrację mieszkańców Miasta i Gminy.

Ważnym elementem aktywizacji kulturalnej w Mieście i Gminie Mrocza jest opracowanie i wdrożenie programu zarządzania kulturą, w tym jej finansowania z różnych źródeł wewnętrznych i zewnętrznych.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Gminny Ośrodek Kultury oraz Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 600.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie i zarządzanie) , mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej, a szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego.

Data rozpoczęcia / zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008- 31.12.2011 wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2013 /wariant realistyczny/**, 01.03.2010 – 31.12.2014 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza, zmniejszenia skali patologii społecznej w Mieście i Gminie, rozwoju zainteresowań, lepszego wypoczynku i rekreacji oraz zwiększenia oferty kulturalnej.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/3/1- dokonanie inwentaryzacji obiektów zaliczanych do gminnego dziedzictwa kulturowego w poszczególnych sołectwach Miasta i Gminy Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.04.2009 r.**

Zadanie 2/3/2 - opracowanie koncepcji restytucji obiektów gminnego dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/3/3 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu Wyłonienia inwestorów dla realizacji odtworzenia obiektów gminnego dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Mrocza.
Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.09.2009r.**

Zadanie 2/3/4 - opracowanie projektu odtworzenia obiektów gminnego dziedzictwa kulturowego Miasta i Gminy Mrocza łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym (w przetargu) inwestorami.
Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009- 31.12.2009 r.**

Zadanie 2/3/5 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem.
Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010- 31.12.2013 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/4	Pomoc w wdrożeniu menedżerskiego systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie

Opis programu 2/4:

Celem niniejszego programu jest zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Mrocza możliwości czynnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, lepszych warunków wykorzystania wolnego czasu, wypoczynku i rozwoju zainteresowań, a tym samym większego zadowolenia społecznego i integracji mieszkańców Miasta i Gminy.

Ważnym elementem aktywizacji kulturalnej w Mieście i Gminie Mrocza jest aktywizująca działalność WDK w Mroczy oraz opracowanie i wdrożenie programu zarządzania kulturą, w tym jej finansowania z różnych źródeł wewnętrznych i zewnętrznych. Niniejszy program jest ściśle powiązany z programem III/1/7.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Gminny Ośrodek Kultury oraz Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej UG Mrocza.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 300.000 zł. do roku 2014.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego)

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2009 - 31.12.2012 r./wariant optymistyczny /, **01.05.2009 – 31.12.2014** /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 31.12.2015 r./wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza, zmniejszenia skali patologii społecznej w Mieście i Gminie, rozwoju zainteresowań, lepszego wypoczynku i rekreacji oraz zwiększenia oferty kulturalnej.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/4/1 - dokonanie analizy potrzeb kulturalnych mieszkańców poszczególnych sołectw w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.05.2009 r.**

Zadanie 2/4/2 - ogłoszenie konkursu w celu wyłonienia autora opracowania koncepcji systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/4/3 - opracowanie koncepcji systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie Mrocza łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym autorem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.09.2009 r.**

Zadanie 2/4/4 - wdrożenie menedżerskiego systemu zarządzania kulturą w Mieście i Gminie Mrocza poprzez zatrudnienie instruktorów (umowy zlecenia) według rozpoznanych potrzeb.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 31.12.2014 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/5	Wdrożenie zintegrowanego systemu obsługi bibliotek i jej filii w Mieście i Gminie

Opis programu 2/5:

W Mieście i Gminie Mrocza brak jest zintegrowanego systemu obsługi bibliotek i punktów bibliotecznych (szkolnych i publicznych), stąd konieczność jego wdrożenia.

Celem niniejszego programu jest zapewnienie mieszkańcom Miasta i Gminy Mrocza lepszych warunków do korzystania z książek w czytelnich oraz dostępu do organizowanych imprez kulturalnych.

Realizacja programu przyczyni się również do racjonalizacji zakupów książek adekwatnie do potrzeb mieszkańców oraz do lepszego wykorzystania istniejących zasobów bibliotecznych. Program także zapewni lepsze warunki wykorzystania wolnego czasu, wypoczynku i rozwoju zainteresowań, a tym samym większy zadowolenia społeczne i integracje mieszkańców Miasta i Gminy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Dyrektorzy Szkół oraz Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 60.000 zł. do 2010 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 31.12.2010 /wariant optymistyczny/, **01.05.2009 – 31.12.2010 /wariant realistyczny/,** 01.05.2010 – 31.12.2011 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza, zwiększenia oraz poprawy jakości oferty kulturalnej zmniejszenia skali patologii społecznej w Mieście i Gminie, rozwoju zainteresowań, lepszego wypoczynku i rekreacji,.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/5/1 - opracowanie koncepcji zintegrowanego systemu obsługi biblioteki i punktów bibliotecznych w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.05.2009 r.**

Zadanie 2/5/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu Wyłonienia inwestora dla wdrożenia zintegrowanego systemu obsługi biblioteki i punktów bibliotecznych w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/5/3 - opracowanie projektu zintegrowanego systemu obsługi biblioteki i punktów bibliotecznych w Mieście i Gminie Mrocza łącznie z podpisaniem umowy z wytypowanym (w przetargu) inwestorem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.09.2009 r.**

Zadanie 2/5/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009- 31.12.2010 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/6	Zapewnienie szerszego dostępu do Internetu na terenie Miasta i Gminy

Opis programu 2/6:

Przyspieszenie rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego, które obserwuje się obecnie w wyniku automatyzacji i rozwoju elektroniki i informatyki przyczynił się do uproszczenia dostępu do wiedzy i informacji głównie poprzez Internet. Wszystkie działania prowadzą się do budowy na różnych poziomach, w tym na poziomie lokalnym społeczeństwa informacyjnego.

Dostęp do Internetu staje się coraz bardziej potrzebny nie tylko w biznesie, ale także w życiu codziennym. Zasadniczym problemem jest w dalszym ciągu ograniczony dostęp do Internetu oraz wysokie koszty jego użytkowania.

Celem programu jest upowszechnienie dostępu do Internetu, głównie na obszarach wiejskich gminy Mrocza.

Program przyczyni się do:

- rozbudowy sieci oraz zwiększenie ilości publicznych punktów dostępu do Internetu
- rozwoju świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy usług za pośrednictwem Internetu

budowy zintegrowanego gminnego systemu teleinformatycznego

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 210.000 zł.do 2011 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.05.2008 - 31.12.2010 /wariant optymistyczny/, **01.05.2009 – 31.12.2011 /wariant realistyczny/,** 01.05.2010 – 31.12.2012 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza, zwiększenia ilości mieszkańców z dostępem do internetu.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/6/1 - opracowanie koncepcji rozwoju sieci internetowej w Mieście i Gminie Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.05.2009 r.**

Zadanie 2/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora dla budowy sieci internetowej w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/6/3 - opracowanie projektu oraz realizacja budowy sieci internetowej w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.12.2011 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/7	Rozbudowa i remonty obiektów infrastruktury kulturalnej i społecznej w Mieście i Gminie

Opis programu 2/7:

Celem niniejszego programu jest rozbudowa i remonty obiektów infrastruktury kulturalnej i społecznej w oparciu o szczegółową analizę potrzeb mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza dla zwiększenia zakresu i jakości oferty kulturalnej oraz usług społecznych, z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych, starszych i chorych.

Program zapewni także większe zadowolenie społeczne ze świadczonych usług kulturalnych oraz związanych z opieką społeczną w Mieście i Gminie Mrocza.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z Samodzielnym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Mroczy i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mroczy oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle n/Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.200.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany między innymi ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 do 31.12.2013 /wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2014** /wariant realistyczny/, 01.03.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do dostosowania zakresu i jakości świadczonych usług kulturalnych i społecznych do potrzeb różnych grup mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/7/1 - opracowanie koncepcji modernizacji budynków w/w instytucji w Mieście i Gminie Mrocza w zakresie dostosowania ich do standardów zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej. Dokonanie analizy potrzeb w zakresie usług zdrowotnych mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2008 - 30.05.2008 r.**

Zadanie 2/7/2 - opracowanie projektu modernizacji budynków w/w instytucji w Mieście i Gminie zgodnie z koncepcją

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2008 - 31.10.2008 r.**

Zadanie 2/7/3 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora na realizację modernizacji budynków w/w instytucji publicznych w Mieście i Gminie zgodnie z dokumentacją łącznie z podpisaniem umowy

Zadanie to będzie realizowane od **01.11.2008 - 31.12.2008 r.**

Zadanie 2/7/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz poprawy jakości i dostępności usług zdrowotnych i opieki społecznej w Mieście i Gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców w tym zakresie z poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2008 - 31.10.2009 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 2	Wspieranie budowy kapitału ludzkiego
Program 2/8	Zwiększenie oferty w zakresie opieki społecznej i kryzysowej w Mieście i Gminie.

Opis programu 2/8:

W Mieście i Gminie Mrocza realizowana jest rehabilitacja dzieci niepełnosprawnych. Brakuje jednak zajęć rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych dorosłych oraz starszych osób. Brak jest również placówki socjalnej – noclegowni oraz mieszkań socjalnych, stąd konieczność jej budowy. Podobny problem dotyczy kilku sąsiednich gmin, stąd wskazane jest rozważenie koncepcji budowy takiego obiektu wspólnymi siłami gmin, które byłyby zainteresowane takim rozwiązaniem.

Celem niniejszego programu jest rozszerzenie oferty rehabilitacyjnej oraz utworzenie i wyposażenie miejsca dla rehabilitacji dorosłych. Program ma zapewnić mieszkańcom Miasta i Gminy Mrocza lepsze warunki do korzystania z pomocy społecznej oraz lepsze możliwości dla działań w sytuacjach kryzysowych.

Realizacja programu ma zapewnić również poprawę jakości i dostępności usług społecznych w Mieście i Gminie oraz w Powiecie Nakielskim w oparciu o szczegółową analizę w tym zakresie potrzeb mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza oraz sąsiednich gmin.

Program zapewni także większe zadowolenie społeczne ze świadczonych usług społecznych w Mieście i Gminie Mrocza oraz w gminach sąsiednich w przypadku ich udziału w rozwiązaniu istniejącego na tym terenie problemu.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mroczy oraz przedstawicielami zainteresowanych organizacji pozarządowych z terenu Miasta i Gminy

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 1.500.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 do 31.12.2010 /wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2011** /wariant realistyczny/, 01.03.2010 – 31.12.2012 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy jakości usług w zakresie pomocy społecznej w Mieście i Gminie Mrocza oraz gminach sąsiednich, racjonalizacji kosztów świadczonych usług, zapewnienia rehabilitacji osobom, szczególnie niepełnosprawnym, starszym, samotnym i dzieciom, a także poszkodowanym w wypadkach drogowych lub z wadami budowy ciała.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/8/1 - opracowanie koncepcji budowy ośrodka rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych, samotnych, starszych i poszkodowanych w wypadkach drogowych oraz placówki socjalnej – noclegowni i mieszkań socjalnych w Mieście i Gminie Mrocza. Dokonanie analizy potrzeb w zakresie usług dotyczących pomocy społecznej Mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 2/8/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na realizację budowy w/w obiektu w Mroczy zgodnie z opracowaną koncepcją.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.09.2009 r.**

Zadanie 2/8/3 - opracowanie projektu rozbudowy ośrodka rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych, samotnych, starszych, poszkodowanych w wypadkach drogowych oraz placówki socjalnej- noclegowni w Mieście i Gminie Mrocza zgodnie z projektem łącznie z podpisaniem umów z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 -31.12.2009r.**

Zadanie 2/8/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz poprawa jakości i dostępności usług w zakresie pomocy społecznej i rehabilitacji w Mieście i Gminie w oparciu wyniki szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców w tym zakresie z poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 - 31.12.2011 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 3	Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
Program 3/1	Wspieranie promocji aktywnych form wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Opis programu 3/1:

Wyznacznikiem wysokiego poziomu życia mieszkańców, a także jednym z głównych uwarunkowań aktywnego udziału mieszkańców w kreowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta i Gminy, jest odpowiedni stan zdrowia. Powody nie najlepszej kondycji zdrowotnej mieszkańców Miasta i Gminy są wsparcia promocji aktywnych form wypoczynku dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zwiększenie aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców Miasta i Gminy jest ważne, ponieważ służy ono nie tylko poprawie ogólnej kondycji zdrowotnej, regeneracji sił psychofizycznych, ale w przypadku dzieci i młodzieży ogranicza ich podatność na zachowania, które są często związane z zagrożeniem zdrowia i życia.

Celem programu jest promocja zachowań oraz organizowanie imprez masowych, które będą służyć zdrowotności mieszkańców Miasta i Gminy

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Samodzielny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Mroczy we współpracy z Gminnym Zespołem Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej w Mroczy, Gminnym Ośrodkiem Kultury w

Mroczy oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mroczy oraz przedstawicielami zainteresowanych organizacji pozarządowych z terenu Miasta i Gminy

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 100.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 do 31.12.2012 /wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2013** /wariant realistyczny/, 01.03.2010 – 31.12.2014 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy stanu zdrowotności dzieci, młodzieży i dorosłych Miasta i Gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/1/1 - opracowanie koncepcji imprez masowych promujących aktywność dzieci, młodzieży i dorosłych w Mieście i Gminie.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 3/1/2 – przygotowanie wniosków na dofinansowanie imprez masowych dla mieszkańców Miasta i Gminy zgodnie z opracowaną koncepcją.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.09.2009 r.**

Zadanie 3/1/3 – realizacja imprez masowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 -31.12.2013r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 3	Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
Program 3/2	Pomoc w zwiększeniu jakości i dostępności usług zdrowotnych w Mieście i Gminie

Opis programu 3/2:

Celem niniejszego programu jest zwiększenie jakości i dostępności usług zdrowotnych w Mieście i Gminie poprzez dostosowanie Samodzielnego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Mroczy oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mroczy do obowiązujących standardów zgodnych z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej poprzez likwidację barier architektonicznych poprawiających dostęp do tych placówek osobom niepełnosprawnym i starszym.

Realizacja programu ma zapewnić również poprawę jakości i dostępności usług zdrowotnych w Mieście i Gminie w oparciu o szczegółową analizę potrzeb mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza.

Program zapewni także większe zadowolenie społeczne ze świadczonych usług zdrowotnych i związanych z opieką społeczną w Mieście i Gminie Mrocza.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Rolnictwa, Budownictwa, Gospodarki Komunalnej i Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z Samodzielnym Zakładem Opieki Zdrowotnej w

Mroczy i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mroczy oraz z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle n/Notecią.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 300.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany między innymi ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia/ realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 do 31.12.2008 /wariant optymistyczny/, **01.03.2008 – 31.10.2009** /wariant realistyczny/, 01.03.2009 – 31.10.2010 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do dostosowania budynków w/w instytucji publicznych w Mroczy do obowiązujących standardów zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej oraz poprawy jakości usług zdrowotnych w Mieście i Gminie Mrocza poprzez likwidację barier architektonicznych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/2/1 - opracowanie koncepcji dostosowania w/w instytucji w Mieście i Gminie Mrocza do standardów zgodnych z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej.

Dokonanie analizy potrzeb w zakresie usług zdrowotnych mieszkańców poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2008 - 30.05.2008 r.**

Zadanie 3/2/2 - opracowanie projektu modernizacji budynków w/w instytucji w Mieście i Gminie zgodnie z koncepcją

Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2008 - 31.10.2008 r.**

Zadanie 3/2/3 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora na realizację modernizacji budynków w/w instytucji publicznych w Mieście i Gminie zgodnie z dokumentacją łącznie z podpisaniem umowy

Zadanie to będzie realizowane od **01.11.2008 - 31.12.2008 r.**

Zadanie 3/2/4 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz poprawy jakości i dostępności usług zdrowotnych i opieki społecznej w Mieście i Gminie w oparciu o wyniki szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców w tym zakresie z poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2008 - 31.10.2009 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturowej
Cel generalny:	Wspieranie rozwoju podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej
Cel strategiczny 3	Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia
Program 3/3	Prowadzenie zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych

Opis programu 3/3:

Istotnym ograniczeniem zachorowalności mieszkańców Miasta i Gminy jest odpowiednio wczesna diagnostyka, zwłaszcza schorzeń, które z różnych powodów są trudno rozpoznawalne, a zbyt późne zdiagnozowanie może Stanowic zagrożenie życia.

Odpowiednio wczesna diagnostyka różnych typów schorzeń w znacznym stopniu zwiększa efektywność leczenia chorych, ogranicza wczesną umieralność. Najtańszym sposobem zabiegania o zdrowie mieszkańców jest skuteczna prozdrowotna edukacja. Zakres takiej edukacji jest praktycznie nieograniczony, począwszy od kształtowania właściwych nawyków żywienia, przekonywania o zagrożeniach dla zdrowia z powodu palenia tytoniu, spożywania alkoholu, narkotyków, przestrzegania higieny po nabywanie określonych umiejętności np. udzielania pierwszej pomocy lekarskiej.

Inwestowanie w edukację prozdrowotną oraz odpowiednie programy są najlepszą drogą ograniczenia kosztów działalności medycyny przywracającej zdrowie.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Samodzielny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Mroczy we współpracy z Gminnym Zespołem Oświaty, Kultury i Kultury Fizycznej w Mroczy, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Mroczy oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mroczy oraz przedstawicielami zainteresowanych organizacji pozarządowych z terenu Miasta i Gminy

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 100.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 do 31.12.2012 /wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2013** /wariant realistyczny/, 01.03.2010 – 31.12.2014 /wariant pesymistyczny/.

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy stanu zdrowotności dzieci, młodzieży i dorosłych Miasta i Gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 3/3/1 – przygotowanie harmonogramu zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w Mieście i Gminie.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 3/3/2 – przygotowanie wniosków na dofinansowanie zdrowotnych programów profilaktycznych dla mieszkańców Miasta i Gminy .

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.09.2009 r.**

Zadanie 3/3/3 – realizacja zdrowotnych programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 -31.12.2013r.**

III**ZASADNICZY OBSZAR PROBLEMOWY**

**POPRAWA STANDARDÓW ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW MIASTA I GMINY, W
TYM INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**

PROGRAMY OPERACYJNE

**STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY
MROCZA**

NA LATA 2008 -2020

ZESPÓŁ PROGRAMOWY DS. STRATEGII INFRASTRUKTURY I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/1	Rozbudowa sieci sanitarnej i oczyszczalni przydomowych w Mieście i Gminie

Opis programu 1/1

Obecnie na terenie miasta i gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków komunalnych (mechaniczno-biologiczna) w miejscowości Mrocza zarządzana przez Zakład Robót Publicznych w Mroczy. Bardzo ważnym zadaniem miasta i gminy jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej (grawitacyjnej i tłocznej) oraz oczyszczalni ścieków w celu uzyskania przepustowości 1620 m³/ dobę w 2012 roku. Jednocześnie należy kontynuować prace związane z dalszą budową oczyszczalni przyzagrodowych na terenach o rozproszonej zabudowie z uwzględnieniem nowoczesnych technologii oczyszczania.

Według danych GUS 2006 długość sieci kanalizacyjnej w mieście i gminie wynosi ogółem 59,2 km, w tym w mieście 15,8 km. Ilość podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 500, w tym w mieście 300. Utylizacja ścieków z gospodarstw domowych wynosi ogółem 119,0 dam³, w tym w mieście 83,6 dam³.

Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Mieście i Gminie łącznie z kanalizacją deszczową oraz przyzagrodowymi oczyszczalniami na terenach o rozproszonej zabudowie jest najpoważniejszym problemem w gospodarce wodno ściekowej Miasta i Gminy.

Celem realizacji kompleksowego programu dotyczącego tej sfery działalności Miasta i Gminy jest:

- zapewnienie oczyszczania ścieków dla mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza w perspektywie wieloletniej
- poprawa stanu środowiska poprzez redukcję ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych (liczne jeziora) ; podczyszczania wód opadowych oraz eliminację zagrożeń dla jakości wód podziemnych (eliminacja ognisk zanieczyszczeń w postaci przydomowych zbiorników na ścieki (szamb)
 - spełnienie standardów ekologicznych polskich oraz europejskich (dyrektywy 91/271/EWG) w zakresie jakości oczyszczanych ścieków odprowadzanych do wód powierzchniowych
- podniesienie poziomu wyposażenia Miasta i Gminy w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej,
 - poprawa warunków życia mieszkańców poprzez wyeliminowanie niedoborów jakościowych i ilościowych w zakresie odbioru ścieków na terenie Miasta i Gminy Mrocza
 - poprawa klasy czystości jezior i rzek w Mieście i Gminie.

Okres realizacji programu obejmować będzie lata 2008-2013 (I etap) oraz 2014-2016 (II etap).

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z Zakładem Robót Publicznych w Mroczu .

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Łączne szacunkowe nakłady inwestycyjne brutto związane z realizacją całego programu wyniosą 12.500.000 zł, w tym I etapu będą wynosić 6.673.000 zł, w tym na oczyszczalnie przyzagrodowe 1.251.000 zł) natomiast II etapu wyniosą 5.827.000 zł, w tym na oczyszczalnie przyzagrodowe 249.000 zł w 2014 r

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych z Narodowego Funduszy Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z programu Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.06.2008 do 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.06.2009 – 31.12.2016/wariant realistyczny/**, 10.01.2010 – 31.12.2017 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/1/1 – rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Mieście i Gminie Mrocza – I etap .
Zadanie to będzie realizowane od **01.06.2009- 30.09.2013 r.**

Zadanie 1/1/2 - rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej w Mieście i Gminie Mrocza
Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 do 30.09.2013 r.**

Zadanie 1/1/3 - budowa oczyszczalni przyzagrodowych w Mieście i Gminie Mrocza na terenach o rozproszonej zabudowie
Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.12.2014 r.**

Zadanie 1/1/4 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Mieście i Gminie Mrocza – II etap
Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2014 - 31.12.2016 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/2	Modernizacja sieci wodociągowej i systemu poboru wody w Mieście i Gminie

Opis programu 1/2

Procesy urbanizacji i regulacji stosunków wodnych (głównie dla potrzeb rolnictwa) w Mieście i Gminie mają istotny wpływ na zmniejszenie zdolności retencyjnej terenu, co z kolei przyczynia się do występowania niepożądanego zjawiska suszy (deficytu wody). Sytuacja ta powoduje konieczność podejmowania ponad standardowych działań mających na celu zaspokojenie potrzeb w tym zakresie, głównie dla rolnictwa. Na terenie miasta i gminy zaopatrzenie w wodę odbywa się na bazie w sumie 12 Stacji Ujęć Wody (SUW) i w przyszłości należy zakładać konieczność ich modernizacji. Źródło: (Program Ochrony Środowiska Powiatu Nakielskiego 2004-2008). Według danych GUS 2006 długość sieci wodociągowej w mieście i gminie wynosi ogółem 101,4 km, w tym w mieście 8,9 km. Ilość podłączeń prowadzących do budynków mieszkalnych ogółem wynosi 1396, w tym w mieście 597. Zużycie wody z gospodarstw domowych wynosi ogółem 285,0

dam³, w tym w mieście 134,3 dam³

Istnieje w dalszym ciągu konieczność dalszej modernizacji systemu poboru wody oraz sieci wodociągowej, szczególnie wymiany rur azbestowo – cementowych na rury PE .

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy we współpracy z Zakładem Robót Publicznych w Gasawie.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 2.760.000 zł. do roku 2014, w tym 1.900.000 na sieć wodociągową oraz 860.000 na system poboru wody.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z programu Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 - 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2014 /wariant realistyczny/**, 01.03.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/2/1 - opracowanie koncepcji rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej i melioracyjnej w Mieście i Gminie

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 1/2/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na wykonanie rozbudowy i modernizacji siecią wodociągowej i melioracyjnej w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 30.08.2009 r.**

Zadanie 1/2/3 - opracowanie programu rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej i melioracyjnej w Mieście i Gminie Mrocza oraz podpisanie umowy z wytypowanymi(w przetargu) inwestorami

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 30.08.2009 r.**

Zadanie 1/2/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2009 - 31.12.2014 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/3	Rozbudowa sieci gazowej w Mieście i Gminie

Opis programu 1/3

Program ma na celu zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w tym zakresie w wysokości 50%.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Pomorska Spółka Gazownicza Sp. z o.o. Oddział w Bydgoszczy [PSG/O -Bydgoszcz] we współpracy Referatem Rolnictwa, Budownictwa, Gospodarki Komunalnej i Działalności Gospodarczej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 5.700.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków Pomorskiej Spółki Gazowniczej z Gdańska / oddział w Bydgoszczy, budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2009 - 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **10.01.2010 – 31.12.2016 /wariant realistyczny/,** 10.01.2011-31.12.2017 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

- Zadanie 1/3/1** - opracowanie programu rozbudowy sieci gazowej w Mieście i Gminie Mrocza
oraz podpisanie umowy z PWSG Gdańsk/ Oddział w Bydgoszczy
Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 - 30.06.2010 r.**
- Zadanie 1/3/2** - realizacja inwestycji zgodnie z programem.
Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2010 31.12.2016 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/4	Budowa, przebudowa i remonty sieci dróg w Mieście i Gminie

Opis programu 1/4

Sieć drogową miasta i gminy stanowią:

- drogi wojewódzkie o łącznej długości 21,69 km o nawierzchni bitumicznej: nr 241 Wągrowiec-Sępólno Kr. przez miejscowość Kosowo oraz Zaburtowo ; nr 243 Mrocza – Koronowo przez Mroczę oraz Drzewianowo. Na drogach wojewódzkich na terenie miasta i gminy znajdują się 2 mosty, a gęstość tych dróg w km / km² wynosi 0,14.

Drogi wojewódzkie zarządzane są przez Urząd Marszałkowski w Toruniu za pośrednictwem Rejonu Dróg Wojewódzkich w Tucholi.

- drogi powiatowe: ogółem na terenie miasta i gminy jest ich 67,629 km (o nawierzchni bitumicznej 32,924 km, o nawierzchni gruntowej i bitumicznej 28,622 km; natomiast o nawierzchni gruntowej i brukowej 6,083 km). Na drogach powiatowych na terenie miasta i gminy znajdują się 4 mosty, a gęstość tych dróg w km / km² wynosi 0,45.

Drogi powiatowe zarządzane są przez Starostę Powiatowego z siedzibą w Nakle n/Notecią za pośrednictwem Rejonu Dróg Powiatowych w Nakle n/Notecią.

- drogi miejsko - gminne stanowią łączną długość 142,730 km, w tym na terenie gminy 129,684 km, a w mieście 13,046 km.

Ogólnie drogi miejsko gminne oznaczają się zróżnicowanym standardem i stanem technicznym. Dużo gorsza sytuacja jest w gminie, gdzie 114,335 km (88,2%) dróg ma nawierzchnię gruntową, w mieście jedynie 3,831 km (29,4%).

W gminie dróg o nawierzchni gruntowo bitumiczno lekkiej jest 1,345 km (1,0%), o nawierzchni gruntowo ulepszonej 3,92 km (3,0%), a w mieście zaledwie 1,841 km (14,1%). W mieście dróg o nawierzchni bitumicznej jest 2,484 km (19,0%), a w gminie natomiast tych dróg jest zaledwie 3,515 km (2,7%).

W mieście występują również drogi o nawierzchni z kostki betonowej 2,138 km (16,4%); o nawierzchni gruntowej w połączeniu z kostką betonową 1,66 km (12,7%) oraz o nawierzchni brukowej 0,135 km (1,0%) i brukowo-gruntowej 0,649 km (5,0%).

W gminie spotkać można również drogi o nawierzchni brukowej 5,525 km (4,3%). Na drogach lokalnych znajduje się 12 mostów i jedna kładka dla pieszych. Ogólnie gęstość dróg lokalnych w mieście wynosi 3,3 km/km², a w gminie zaledwie 0,9 km / km².

Z powyższego zestawienia wynika pilna konieczność budowy 118,166 km (82,8%) dróg lokalnych, szczególnie na terenie gminy (80,1%) oraz modernizacji 17,213 km (12,1%) w mieście i gminie oraz realizacja innych robót drogowych w celu dostosowania ich do standardów UE.

Celem niniejszego programu jest uzyskanie minimum 25,0% wskaźnika ilości dróg gminnych bitumicznych (utwardzonych), które będą spełniać standardy UE w Mieście i Gminie Mrocza do roku 2013 .

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu do roku 2020 należy oszacować na poziomie 12.350.000 zł, w tym 6.420.000 zł do roku 2015.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych, lub pożyczek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego wykonawcy (przetarg na wykonanie) , mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu operacyjnego.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2008 do 31.12.2020/wariant optymistyczny/, **10.01.2008 – 31.12.2020 /wariant realistyczny/, 10.01.2008 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/**

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza, stanu bezpieczeństwa oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/4/1 - opracowanie koncepcji rozwoju sieci dróg w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2008 - 31.03.2008 r.**

Zadanie 1/4/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia wykonawców na wykonanie i modernizację sieci dróg w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.04.2008 - 30.06.2008 r.**

Zadanie 1/4/3 - opracowanie programu budowy i modernizacji sieci dróg w Mieście i Gminie

Mrocza oraz podpisanie umowy z wytypowanymi (w przetargu) wykonawcami.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2008 - 30.09.2008 r.**

Zadanie 1/4/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 31.12.2020 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/5	Budowa i modernizacja sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie oraz realizacja termomodernizacji budynków publicznych

Opis programu 1/5

W Mieście i Gminie Mrocza brak jest sieci ciepłowniczej, która spełniałaby standardy UE, a stan istniejących kotłowni w większości węglowych przyczynia się do zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego i powietrza. Istnieje więc pilna konieczność modernizacji i budowy nowych kotłowni szczególnie gazowych lub takich, które wykorzystywałyby alternatywne surowce energetyczne np. biomasę.

Celem niniejszego programu jest 15% zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie w Mieście i Gminie Mrocza. Równie ważną sprawą jest pilna termomodernizacja budynków publicznych, która znacznie ograniczy straty ciepła w Mieście i Gminie oraz koszty.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 3.300.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych lub pożyczek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wykonanie i zarządzanie siecią), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, między innymi z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego)

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 10.01.2009 - 31.12.2020 /wariant optymistyczny/, **10.01.2010 – 31.12.2020 /wariant realistyczny/,** 10.01.2009 – 31.12.2020 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz stanu jakości środowiska przyrodniczego w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/5/1 - opracowanie koncepcji rozwoju sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie Mrocza oraz termomodernizacji budynków publicznych

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 - 30.09.2010 r.**

Zadanie 1/5/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestorów na wykonanie i modernizację sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie Mrocza oraz termomodernizacji budynków publicznych.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2010 - 31.03.2011r.**

Zadanie 1/5/3 - opracowanie programu budowy i modernizacji sieci ciepłowniczej w Mieście i Gminie Mrocza, w tym termomodernizacji budynków publicznych z podpisaniem umowy z wytypowanymi (w przetargu) inwestorami.

Zadanie to będzie realizowane od **01.04.2011 - 31.12.2011 r.**

Zadanie 1/5/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2012- 31.12.2020 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/6	Uzupełnienie systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie

Opis programu 1/6

Istniejący w Mieście i Gminie Mrocza system oświetlenia jest nowoczesny (energooszczędny), który zabezpiecza aktualnie większość potrzeb odbiorców. Uwzględniając jednak dynamiczny rozwój Miasta i Gminy w perspektywie realizacji strategii konieczne będzie uzupełnienie systemu oświetlenia drogowego i ulicznego.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 900.000 zł. do roku 2013, w tym 819 do 2010 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek Z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego. W finansowaniu programu powinien również uczestniczyć wybrany inwestor (przetarg na wykonanie i zarządzanie siecią) oraz mieszkańcy.

Należy dążyć do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 - 31.12.2013/wariant optymistyczny/, **01.03.2008 – 31.12.2013 / wariant realistyczny/**, 01.03.2008 – 31.12.2013 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia i bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza. Program przyczyni się również do realizacji planowanego rozwoju i osiągnięcia oszczędności budżetowych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/6/1 - opracowanie koncepcji uzupełnienia systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2008 - 30.06.2008 r.**

Zadanie 1/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia inwestora na wykonanie uzupełnienia systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2008 - 30.09.2008 r.**

Zadanie 1/6/3 - opracowanie programu uzupełnienia systemu oświetlenia drogowego i ulicznego w Mieście i Gminie Mrocza ,podpisanie umowy z wytypowanym (w przetargu) inwestorem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2008- 31.12.2008r.**

Zadanie 1/6/4 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2013 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/7	Przygotowanie koncepcji utylizacji i zagospodarowania odpadów stałych w Mieście i Gminie

Opis programu 1/7

Na terenie gminy Mrocza znajduje się składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Ostrowo oddalone ok. 1 km od miasta Mrocza, zarządzane przez Zakład Robót Publicznych w Mroczy.

Składowisko odpadów izolowane jest folią z drenażem odwadniającym redukcyjno filtracyjnym, posiada monitoring wód podziemnych z zastosowaniem piezometrów oraz przepompownię odcieków.

Dla składowisko odpadów komunalnych wyznaczona została strefa ochrony pośredniej zewnętrznej i wewnętrznej z pasem zieleni.

Całkowita powierzchnia składowiska wynosi 3 ha., podzielona jest na trzy kwatery o łącznej pojemności 17102 Mg. Przewiduje się, iż okres eksploatacji składowiska wyniesie ok. 12-15 lat, przy czym aktualny stopień wypełnienia kwater wynosi ok. 47%. W 2001 roku oddano do użytku nowoczesną stację odwadniania osadów wyposażoną w prasę filtracyjno sitową taśmową firmy Monobel wraz z higienizacją osadu. Od 2001 roku w mieście i gminie wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów, którą od 2003 roku realizuje się nieodpłatnie bezpośrednio u źródła. Usuwaniem odpadów stałych zajmują się na terenie miasta i gminy specjalistyczne firmy prywatne w oparciu o wydane stosowne decyzje.

Celem niniejszego programu jest pełne zabezpieczenie potrzeb w tym zakresie w Mieście i Gminie Mrocza oraz poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 360.000 zł. do roku 2015

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie i zarządzanie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego)

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 - 31.12.2015 /wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2017 /wariant realistyczny/,** 01.03.2010 – 31.12.2018 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz poprawy stanu środowiska przyrodniczego w Mieście i Gminie.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/7/1 - opracowanie koncepcji usprawnienia systemu segregacji i wywozu odpadów komunalnych w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 31.05.2009 r.**

Zadanie 1/7/2 - opracowanie programu usprawnienia systemu segregacji i wywozu odpadów w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 31.12.2009 r.**

Zadanie 1/7/3 - realizacja inwestycji zgodnie z projektem oraz programem.

Zadanie to będzie realizowane od **10.01.2010 - 31.12.2017r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
Cel strategiczny 1	Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie
Program 1/8	Rozbudowa i modernizacja systemu energetycznego w Mieście i Gminie

Opis programu 1/8

Istniejący w Mieście i Gminie Mrocza system energetyczny zabezpiecza aktualnie większość potrzeb odbiorców. Uwzględniając jednak dynamiczny rozwój Miasta i Gminy w perspektywie realizacji strategii konieczna będzie rozbudowa i modernizacja systemu energetycznego, który musi dostosowany do przyszłych potrzeb.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Grupa Energetyczna ENEA S.A. Oddział Bydgoszcz - Rejon w Nakle we współpracy Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 720.000 zł. do roku 2014.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, kredytów bankowych, dotacji celowych oraz pożyczek z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie, z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Toruniu, środków z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego. W finansowaniu programu powinien również uczestniczyć wybrany inwestor (przetarg na wykonanie i zarządzanie siecią) oraz mieszkańcy.

Należy dążyć do pozyskania wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.03.2008 - 31.12.2012/wariant optymistyczny/, **01.03.2009 – 31.12.2014 / wariant realistyczny/**, 01.03.2010 – 31.12.2015 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia i bezpieczeństwa mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza. Program przyczyni się również do realizacji planowanego rozwoju i osiągnięcia oszczędności budżetowych.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 1/8/1 - opracowanie koncepcji rozbudowy i modernizacji systemu energetycznego w Mieście i Gminie Mrocza.

Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.06.2009 r.**

Zadanie 1/8/2 - opracowanie programu rozbudowy i modernizacji systemu energetycznego w Mieście i Gminie Mrocza, podpisanie umowy z Grupą Energetyczną ENEA S.A. Oddział Bydgoszcz - Rejon w Nakle

Zadanie to będzie realizowane od **01.07.2009 - 31.09.2009 r.**

Zadanie 1/8/3 - realizacja inwestycji zgodnie z programem.

Zadanie to będzie realizowane od **01.10.2009 - 31.12.2014 r.**

Zasadniczy obszar problemowy

III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej

Cel generalny:

Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców

Cel strategiczny 2

Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

Program 2/1

Informatyzacja usług Urzędu Miasta i Gminy Mrocza

Opis programu 2/1:

Realizacja programu ma na celu poprawę systemu świadczonych przez Urząd Miasta i Gminy Mrocza usług. W ramach programu przewiduje się wdrożenie rozwiązań umożliwiających składanie wniosków w formie elektronicznej oraz posługiwanie się podpisem elektronicznym. Projekt zakłada zakupienie i uruchomienie systemu informacyjnego zapewniającego możliwość definiowania zidentyfikowanych w Urzędzie procesów i budowania na ich podstawie systemu obiegu dokumentów i informacji. System

umożliwi współdziałanie z Punktem Obsługi Mieszkańców i Klientów zapewniając bieżącą informację o aktualnym stanie załatwiania każdej sprawy.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miasta i Gminy.

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 50.000 zł.do 2011 r.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy, dotacji celowych z Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Kujawsko Pomorskiego, wybranego inwestora (przetarg na wdrożenie), mieszkańców oraz z pozyskanego wsparcia finansowego z organizacji zewnętrznych, także z Unii Europejskiej (szczególnie z Regionalnego Programu Operacyjnego).

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.08.2008 - 31.12.2008 /wariant optymistyczny/, **01.02.2009 – 31.12.2009** /wariant realistyczny/, 01.05.2010 – 31.12.2010 /wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Realizacja programu przyczyni się do poprawy standardu życia mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza oraz poprawy jakości usług Urzędu Miasta i Gminy.

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/6/1 - opracowanie koncepcji informatyzacji usług Urzędu Miasta i Gminy Mrocza. Zadanie to będzie realizowane od **01.02.2009 - 28.02.2009 r.**

Zadanie 2/6/2 - ogłoszenie przetargu (w ramach zamówień publicznych) w celu wyłonienia Wykonawcy dla informatyzacji usług Urzędu Miasta i Gminy Mrocza. Zadanie to będzie realizowane od **01.03.2009 - 30.04.2009 r.**

Zadanie 2/6/3 – realizacja informatyzacji usług Urzędu Miasta i Gminy Mrocza. Zadanie to będzie realizowane od **01.05.2009 - 31.12.2009 r.**

Zasadniczy obszar problemowy	III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej
-------------------------------------	---

Cel generalny:	Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców
-----------------------	--

Cel strategiczny 2	Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców
---------------------------	---

Program 2/2	Przygotowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Finansowego Miasta i Gminy Mrocza 2009-2016
--------------------	---

Opis program 2/2:

Realizacja przygotowania Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Finansowego jest ważna z wielu względów.

Dotychczasowe działania władz Miasta i Gminy Mrocza do roku 2008 opierały się jedynie (ze względu na brak właściwego oprogramowania komputerowego) na stosowaniu systemu planowania krótkookresowego (wskaźnikowego), który był zasadniczą przyczyną szeregu

trudności w realizacji projektów zdefiniowanych w operacyjnych planach inwestycyjnych poprzednich okresów budżetowych.

W Mieście i Gminie Mrocza planowanie zadań inwestycyjnych następowało dopiero po zatwierdzeniu środków finansowych na ich realizację, a decyzje związane z tymi zadaniami podejmowane były bez znajomości szczegółowych planów wieloletnich i przewidywanych skutków.

Stworzenie w wersji elektronicznej kompleksowego systemu zarządzania Gminą Mrocza, która integrowałaby w jedną całość wszystkie dokumenty planistyczne (strategię rozwoju, plan rozwoju lokalnego oraz wieloletnie programy finansowe i inwestycyjne) z planowaniem operacyjnym dotyczącym przyszłych okresów budżetowych stało się podstawowym celem działań władz lokalnych.

Nowy zintegrowany, elektroniczny system zarządzania Gminą Mrocza z zastosowaniem nowoczesnych oprogramowań komputerowych stworzy możliwość bieżącej weryfikacji i aktualizacji danych, umożliwi wprowadzanie zmian, lepsze definiowanie problemów, koordynację celów i zadań, przygotowywanie projektów, zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć lokalnych dostosowanych do zmieniającej się rzeczywistości oraz potrzeb społeczności lokalnej oraz coraz większych możliwości ich realizacji z udziałem środków Unii Europejskiej.

Praktyką ogólnie stosowaną w dobie gospodarki wolnorynkowej jest zabieganie o potencjalnych inwestorów, w tym również o kapitał. Pozyskiwanie inwestycji oraz kapitału, w tym również środków finansowych z Unii Europejskiej niesie za sobą szereg wymiernych korzyści społeczno-gospodarczych – to nie tylko nowe miejsca pracy, ale również zwiększone dochody jednostek samorządu terytorialnego, wzrost prestiżu i znaczenia Miasta i Gminy.

Przygotowanie w/w dokumentacji planistycznej pozwoli ściśle powiązać realizację priorytetów, celów, kierunków rozwoju oraz programów wynikających ze strategii z planowaniem operacyjnym konkretnego roku budżetowego. Pozwoli lepiej i efektywniej przygotowywać poszczególne zadania inwestycyjne do realizacji przy zabezpieczanej w układzie wieloletnim strukturze ich finansowania.

Jednostka wiodąca (osoba) odpowiedzialna za realizację programu:

Referat Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej UG

Szacunkowy koszt realizacji programu:

Koszt realizacji tego programu należy oszacować na poziomie 14.000 zł.

Źródła finansowania:

Program powinien być finansowany przede wszystkim ze środków budżetu Miasta i Gminy.

Łączne finansowanie z budżetu Miasta i Gminy:

100% kosztów programu, tj. 14.000 zł.

Data rozpoczęcia / zakończenia realizacji programu:

Program będzie realizowany w okresie od 01.08.2008-30.11.2008 r./wariant optymistyczny/, **15.09.2008-31.12.2008/wariant realistyczny/**, 01.10.2008-31.01.2009/wariant pesymistyczny/

Planowany efekt końcowy realizacji programu:

Wieloletni Plan Inwestycyjny i Finansowy Miasta i Gminy Mrocza 2009-2016

Zadania do zrealizowania:

Zadanie 2/2/1 - przygotowanie oferty

Zadanie to będzie realizowane od **01.08.2008 do 30.08.2008 r.**

Zadanie 2/2/2 - podpisanie umowy

Zadanie to będzie realizowane od **01.09.2008 do 15.09.2008 r.**

Zadanie 2/2/3 - przygotowanie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego i Finansowego Miasta i Gminy Mroczka

Zadanie to będzie wykonane od **15.09.2008 do 31.12.2008 r.**

2.10 Harmonogram realizacji programów operacyjnych

Cele	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20
Programy	Kwartał	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

I Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości oraz turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny: Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców

Cel nr 1: Wspieranie rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości												
Program 1/1	01.10.2009 – 31.03.2010											
Program 1/2	01.10.2009 – 31.03.2010											
Program 1/3	01.05.2009 - 30.06.2009											
Program 1/4	10.01.2009 – 31.12.2009											
Program 1/5	10.01.2009 – 31.12.2014											
Program 1/6	01.10.2009 – 31.03.2010											
Program 1/7	01.10.2009 – 31.12.2011											
Program 1/8	10.01.2009 – 30.06.2009											
Program 1/9	01.10.2009 – 30.09.2011											

Cel nr 2: Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji												
Program 2/1	01.10.2008 – 31.01.2009											
Program 2/2	01.06.2009 – 31.12.2016											
Program 2/3	01.06.2009 - 31.12.2016											
Program 2/4	01.05.2009 – 31.12.2009											
Program 2/5	01.03.2008 – 31.12.2012											
Program 2/6	01.05.2009 – 31.12.2011											

Cel nr 3: Tworzenie przyjaznych dla mieszkańców i inwestorów warunków dla ich rozwoju												
Program 3/1	01.03.2009 – 31.10.2009											
Program 3/2	01.10.2009 – 30.10.2010											
Program 3/3	01.10.2009 – 30.10.2010											
Program 3/4	10.01.2009 – 31.12.2009											
Program 3/5	01.04.2009 – 30.10.2010											
Program 3/6	10.01.2009 – 31.12.2020											

Cele	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20
Programy	Kwartał	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

II. Rozwój zasobów ludzkich, w tym infrastruktury edukacyjnej, społecznej, zdrowotnej i kulturalnej

Cel generalny: Rozwój podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej w Mieście i Gminie

Cel nr 1: Wspieranie budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz integracji społeczno zawodowej i bezpieczeństwie mieszkańców

Program 1/1 01.09.2008– 30.06.2012												
Program 1/2 01.06.2009 –31.12.2015												
Program 1/3 01.05.2008 – 31.12.2020												
Program 1/4 01.05.2009 – 30.06.2011												
Program 1/5 01.05.2009 – 30.06.2011												
Program 1/6 01.05.2009– 30.06.2012												
Program 1/7 01.05.2009 –31.12.2020												
Program 1/8 01.05.2009 – 31.12.2020												
Program 1/9 10.01.2008 – 31.12.2014												

Cel nr 2: Wspieranie budowy kapitału ludzkiego

Program 2/1 01.06.2009– 31.12.2015												
Program 2/2 10.01.2009 –31.12.2010												
Program 2/3 01.03.2008 – 31.12.2013												
Program 2/4 01.05.2009 – 31.12.2014												
Program 2/5 01.05.2009 – 31.12.2010												
Program 2/6 01.05.2009– 31.12.2011												
Program 2/7 01.03.2009 –31.12.2014												
Program 2/8 01.03.2009 – 31.12.2011												

Cel nr 3: Wspieranie promocji i profilaktyki zdrowia

Program 3/1 01.03.2009 – 31.12.2013												
Program 3/2 01.03.2008 – 31.10.2009												
Program 3/3 01.03.2009 – 31.12.2013												

Cele	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20
------	-----	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	---------

Programy	Kwartał	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
----------	---------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

III Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej

Cel generalny: Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców

Cel nr 1: Realizacja inwestycji publicznych w Mieście i Gminie

Program 1/1 01.06.2009 – 31.12.2016																											
Program 1/2 01.03.2009 – 31.12.2014																											
Program 1/3 10.01.2010 – 31.12.2016																											
Program 1/4 10.01.2008 – 31.12.2020																											
Program 1/5 10.01.2010 – 31.12.2020																											
Program 1/6 01.03.2008 – 31.12.2013																											
Program 1/7 01.03.2009 – 31.12.2017																											
Program 1/8 01.03.2009 – 31.12.2014																											
Program 1/9 01.02.2009 – 31.12.2009																											

Cel nr 2: Tworzenie warunków dla poprawy jakości życia mieszkańców

Program 2/1 01.05.2009 – 31.12.2014																											
Program 2/2 15.09.2008 – 31.12.2008																											

I. Szacunkowy budżet realizacji programów operacyjnych (w tys. zł)

Oznaczenia: *W* – własne (środki z budżetu Miasta i Gminy Mrocza) ; *Z* – środki zewnętrzne

Cele	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20	2008-2020	Suma
Programy	Środki	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W / Z	W+Z

I Rozwój nowoczesnej gospodarki, w tym rolnictwa, przedsiębiorczości i turystyki w zgodzie z zasadami ekologii
Cel generalny: Wspieranie rozwoju gospodarczego w oparciu o istniejący potencjał środowiska i mieszkańców

Cel nr 1	Suma:	42/119 + 34/105 + 28/68 + 4/20 + 4/20 + 4/20 =											116/352	468
Program 1/1	-	1/6	3/14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4/20	24
Program 1/2	-	1	0/4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1/4	5
Program 1/3	-	4/0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4/0	4
Program 1/4*		4/20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4/20	24
Program 1/5*		4/20	4/20	4/20	4/20	4/20	4/20	-	-	-	-	-	24/120	144
Program 1/6		1/6	3/14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4/20	24
Program 1/7		20/45	20/50	20/45	-	-	-	-	-	-	-	-	60/140	200
Program 1/8		4/20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4/20	24
Program 1/9		4/2	4/3	4/3	-	-	-	-	-	-	-	-	12/8	20

Cel nr 2	Suma:	22/38 + 284/824 + 297/870 + 277/810 + 258/772 + 250/750 + 250/750 + 250/750 + 250/750 =											2138/6314	8450
Program 2/1	10/0	2/0											12/0	12
Program 2/2	-	100/300	200/600	200/600	200/600	200/600	200/600	200/600	200/600	200/600			1500/4500	6000
Program 2/3	-	150/450	50/150	50/150	50/150	50/150	50/150	50/150	50/150	50/150			500/1500	2000
Program 2/4		4/16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4/16	20
Program 2/5	12/38	22/68	40/120	20/60	8/22	-	-	-	-	-	-	-	102/308	410
Program 2/6		6/0	7/0	7/0									20/0	20

Cel nr 3	Suma:	83/120 + 59/93 + 32/93 + 32/93 + 32/93 + 20/59 + 20/59 + 20/59 + 20/59 + 90/269 = 408/997											1405	
Program 3/1	-	25/25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25/25	50
Program 3/2	-	5/0	15/0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20/0	20
Program 3/3	-	5/0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5/0	5
Program 3/4	-	8/2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8/2	10
Program 3/5		8/0	12/0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20/0	20
Program 3/6		32/93	32/93	32/93	32/93	32/93	20/59	20/59	20/59	20/59	90/269		330/970	1300

RAZEM I : 22/38 + 409/1063 + 390/1068 + 337/971 + 294/885 + 286/863 + 274/829 + 270/809 + 270/809 + 20/59 + 90/269 = 2662/7663 **10325**

* powiązanie z programem II/1/2

Cele	Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20	2008-2020	Suma
Programy	Środki	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W+Z

II Rozwój podmiotowości indywidualnej i wspólnotowej w Mieście i Gminie

Cel generalny: Poprawa stanu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców oraz efektywności systemu edukacji

Cel nr 1	Suma: 419/93 + 512/1306 + 672/465 + 512/481 + 229/305 + 132/202 + 132/201 + 96/221 + 86/181 + 86/181 + 281/621 = 3157/4257												7414	
Program 1/1	77/93	30/116	75	129/96	50/200	-	-	-	-	-	-	-	361/505	866
Program 1/2		2/0	6/20	6/20	6/20	6/20	6/20	10/40	-	-	-	-	42/140	182
Program 1/3	212/0	230/800	460/80	250	80	36/107	36/106	36/106	36/106	36/106	106/321	-	1518/1732	3250
Program 1/4	-	35/200	35/200	30/200	-	-	-	-	-	-	-	-	100/600	700
Program 1/5		2/80	4/80	4/80	-								10/240	250
Program 1/6		2/10	2/10	3/10	3/10	-	-	-	-	-	-	-	10/40	50
Program 1/7		25/0	25/0	25/0	25/0	25/0	25/0	25/0	25/0	25/0	75/0	-	300/0	300
Program 1/8		25/75	25/75	25/75	25/75	25/75	25/75	25/75	25/75	25/75	100/300	-	325/975	1300
Program 1/9	130/0	161/25	40	40	40	40	40	-	-	-	-	-	491/25	516

Cel nr 2	Suma: 257/746 + 252/740 + 240/711 + 94/280 + 95/281 + 64/190 + 2/4 =											1004/2952	3956	
Program 2/1	-	2/3	2/3	2/3	2/3	2/3	2/3	2/4					14/22	36
Program 2/2	-	10/15	10/15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20/30	50
Program 2/3	-	30/90	30/90	30/90	30/90	30/90	-	-	-	-	-	-	150/450	600
Program 2/4		13/38	12/37	13/38	12/37	13/38	12/37		-	-	-	-	75/225	300
Program 2/5		7/25	8/20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15/45	60
Program 2/6		20/50	15/50	20/55									55/155	210
Program 2/7		50/150	50/150	50/150	50/150	50/150	50/150						300/900	1200
Program 2/8		125/375	125/375	125/375			-	-	-	-	-	-	375/1125	1500

Cel nr 3	Suma: 30/0 + 80/230 + 10/30 + 10/30 + 10/30 + 10/30 =											150/350	500	
Program 3/1	-	5/15	5/15	5/15	5/15	5/15							25/75	100
Program 3/2	30	70/200		-	-	-	-	-	-	-	-	-	100/200	300
Program 3/3		5/15	5/15	5/15	5/15	5/15							25/75	100

RAZEM II:	449/93 + 849/2282 + 934/1235 + 762/1222 + 333/615 + 237/513 + 196/391 + 98/225 + 86/181 + 86/181 + 281/621 = 4311/7559												11870
------------------	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--------------

Cele / rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018-20	2008-20	Suma
Programy / Środki	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W/Z	W / Z	W/Z	W+Z

III. Poprawa standardów życia mieszkańców Miasta i Gminy, w tym infrastruktury technicznej

Cel generalny: Rozbudowa infrastruktury technicznej dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców

Cel nr 1	Suma: 616/50 + 730/746 + 2150/2180 +1507/2546 +1933/4060+2259/2661+1396/3291+1332/2424+1177/2364 +390/1169+1225/3684 =14715/25175												39890
Program 1/1	-	63/188	440/787	218/653	844/216 7	625/688	616/173 2	837/150 0	562/580	-	-	4205/8295	12500
Program 1/2	-	115/345	115/345	115/345	115/345	115/345	115/345					690/2070	2760
Program 1/3	-	-	200/610	200/610	200/610	200/610	200/610	200/610	225/615			1425/4275	5700
Program 1/4	370/50	255	900	800/500	600/500	1145/58 0	330/200	190	285/855	285/855	910/274 0	6070/6280	12350
Program 1/5	-	-	75/225	75/225	75/225	75/225	75/225	75/225	75/225	75/225	225/675	825/2475	3300
Program 1/6	246	225	348	27	27	27	-	-	-	-	-	900	900
Program 1/7	-	10/30	10/30	10/30	10/30	10/30	10/30	10/30	10/30	10/30	-	90/270	360
Program 1/8	-	30/90	30/90	30/90	30/90	30/90	30/90	-	-	-	-	180/540	720

Cel nr 2	Suma: 14/0 + 12/38 =												26/38	64
Program 2/1	-	12/38										12/38	50	
Program 2/2	14/0											14/0	14	

RAZEM III.:	630/50 + 742/784 + 2150/2180 + 1507/2546 + 1933/4060 + 2259/2661+1396/3291 +1332/2424+ 1177/2364 + 390/1169 + 1225/3684 = 14741/25213	39954
--------------------	--	--------------

RAZEM I+II+III:	1101/181 + 2000/4129 + 3474/4483 + 2606/4739 + 2560/5560 + 2782/4037 + 1866/4511 + 1700/3458 + 1533/3354 + 496/1409 + 1596/4574 = 21714/40435=	62149
Ogółem 2008-2020	1282 + 6129 + 7957 + 7345 + 8120 + 6819 + 6377 + 5158 + 4887 + 1905 + 6170 =	62149

Realizacja, monitoring i aktualizacja strategii

System wspomaganie realizacji strategii

Wdrożenie strategii wymaga tworzenia odpowiednich warunków organizacyjnych do skutecznej realizacji ustalonych planów.

Odpowiednio wykwalifikowana kadra pracowników Urzędu Miasta i Gminy Mrocza, racjonalny podział zadań na stanowiskach pracy w strukturach gminnych, sprawne procedury postępowania, skoordynowana współpraca pomiędzy specjalistami (osobami odpowiedzialnymi za realizację konkretnych programów operacyjnych) i zespołami roboczymi Komitetu ds. strategii rozwoju oraz wdrożenie efektywnych systemów zarządzania informacją – to podstawowe cechy sprawnie funkcjonującej organizacji, która zdolna jest skutecznie wprowadzać w życie ustalenia wynikające z strategicznych planów rozwoju.

System organizacyjny procesu wspomaganie realizacji strategii stanowić będą:

- Władze Miasta i Gminy Mrocza (Burmistrz, Z-ca Burmistrza, Przewodniczący Rady Miasta i Gminy),
- Komisje Rady Miasta i Gminy Mrocza,
- Komitet Koordynacyjny oraz Zespoły Robocze ds. Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza

Władze Miasta i Gminy Mrocza – główny organ wykonawczy.

Kluczową rolę w procesie wdrażania strategii odgrywać będą władze Miasta i Gminy Mrocza, tj. Burmistrz, Z-ca Burmistrza, Przewodniczący Rady oraz wyznaczeni pracownicy Urzędu Miasta i Gminy.

W celu wyraźnego określenia odpowiedzialności za realizację programów operacyjnych dla każdego z nich wyznaczono jednostkę lub osobę koordynującą.

Ogólny nadzór nad realizacją strategii wykonywany będzie przez Burmistrza Miasta i Gminy.

Komisje Rady Miasta i Gminy Mrocza – opiniowanie i ocena procesu wdrażania strategii.

Proces wdrażania strategii wspomagany będzie przez Komisje Rady Miasta i Gminy, które powinny pełnić następujące funkcje:

- opiniujące wyniki procesu wdrażania strategii (monitoring), w tym kontrolujące stopień realizacji poszczególnych programów,
- adresata szczegółowych pytań i problemów pojawiających się w trakcie procesu wdrażania strategii,
- platformy dyskusji na temat wskaźników efektywności poszczególnych programów operacyjnych wdrażanej strategii,
- organizacji osób opracowujących nowe programy operacyjne lub dokonujących ich modyfikacji.

Uwzględniając powyższy katalog funkcji Komisji Rady Miasta i Gminy władze Miasta i Gminy Mrocza organizować będą (raz na kwartał lub zgodnie z uzgodnieniami) spotkania sprawozdawcze, podczas których członkowie Komisji informowani będą o wynikach realizacji poszczególnych programów i na bieżąco o problemach związanych z wdrażaniem strategii.

Podczas spotkań sprawozdawczych Komisje będą miały możliwość zaprezentować swoje stanowiska w kwestiach dotyczących osiągniętych rezultatów realizacji strategii. Zasadniczym elementem procesu wdrażania strategii będzie sprawne zarządzanie poszczególnymi programami, projektami i zadaniami.

Będzie to związane z koniecznością podejmowania bieżących i szczegółowych decyzji realizacyjnych, które będą poza sferą funkcji Rady Miasta i Gminy Mrocza w tym zakresie.

Komitet ds. Koordynacji Realizacji Strategii [KRS] – pełnienie funkcji doradczych.

Rolą KRS będzie angażowanie do współpracy przedstawicieli innych (poza wymienionymi) lokalnych instytucji, stowarzyszeń oraz (w miarę możliwości) liderów lokalnych i mieszkańców Miasta i Gminy Mrocza.

Podstawowe funkcje Komitetu w procesie wspomaganie realizacji strategii będą ściśle powiązane z możliwościami organizacji i osób współpracujących, które sprowadzać się będą do:

- pomocy w zarządzaniu bieżącymi programami operacyjnymi, a w ich ramach zadaniami,
 - definiowania nowych problemów, dla których niezbędne będzie opracowanie nowych programów operacyjnych i zadań,
- monitorowania i modyfikacji istniejących programów i zadań.

Wszystkie działania organizacyjne procesu wspomaganie strategii rozwoju Miasta i Gminy Mrocza powinny być podporządkowane podstawowemu celowi – **identyfikacji przeszkód oraz poszukiwaniu metod i rozwiązań, które pozwolą je pokonać.**

Monitorowanie i aktualizacja strategii

Każda strategia rozwoju musi być dokumentem „żywym”, a więc takim, który stwarza możliwość dokonywania określonych modyfikacji wraz z upływem czasu i osiągnięcia kolejnych faz realizacji.

Długi horyzont czasowy (2008 – 2020) wymaga elastycznego planowania, w wyniku którego buduje się programy i zadania, które jednak z różnych powodów trzeba aktualizować.

Programy i zadania raz ustalone nie powinny być uznawane za takie, które nie trzeba zmieniać.

Nasz stosunek do nich musi być ciągle krytyczny w trosce o ich jak najlepszą realizację.

Co więcej, sama strategia powinna dopuszczać możliwość wprowadzania do jej zakresu nowych programów operacyjnych, zwłaszcza wtedy gdy pojawiają się jakieś nowe problemy.

Zasadniczo każdy plan strategiczny powinien mieć charakter kroczący.

Corocznie, przy aktualizacji wieloletnich programów finansowych i inwestycyjnych wszystkie realizowane zadania powinny być poddane przeglądowi, w wyniku którego mogą być podejmowane decyzje o konieczności ich weryfikacji.

Natomiast w okresach kilkuletnich (np. co dwa lata) należy dokonać przeglądu celów strategicznych oraz zasadniczych obszarów problemowych strategii.

W ten sposób strategia, jej programy i zadania mogą być dostosowane do aktualnych warunków i pojawiających się nie przewidzianych (wcześniej) okoliczności.

Wersja elektroniczna Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza 2008 – 2020, która zawiera również Raport o Stanie Miasta i Gminy Mrocza oraz Model Analiz Strategicznych stwarza możliwość monitorowania i aktualizacji w dowolnie wybranym czasie.

Instrukcja aktualizacji i monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza

Cel instrukcji

We współczesnym świecie wszyscy stawiamy na wysoką jakość dokumentów planistycznych, a szczególnie na ich wiarygodność i szybkość dostępu do informacji, które są podstawą podejmowania decyzji na różnych poziomach zarządzania gminą.

Celem instrukcji jest wdrożenie nowoczesnych, elektronicznych metod strategicznego planowania, którego jednym z zasadniczych elementów jest ciągła realizacja procesu kontroli i ocen (monitorowania), aktualizacji oraz weryfikacji stanu uwarunkowań rozwojowych Miasta i Gminy, potwierdzanie lub ponowne wytyczanie celów głównych i pośrednich oraz okresowe porównywanie planów z efektami podejmowanych działań w ramach programów operacyjnych.

Od momentu, w którym rozpocznie się proces realizacji programu Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza, jego przebieg nieuchronnie może ulec pewnym zmianom, zwłaszcza w przypadku tych projektów, których realizacja zależy od uzyskania środków z różnych źródeł zewnętrznych, szczególnie z UE.

Mogą zmienić się uwarunkowania rozwojowe, problemy, struktura analizy programów i ich finansowania, jak również skutki podejmowanych działań.

Może się zmienić nie tylko harmonogram realizacji programów operacyjnych, ale także ich budżet oraz planowane przedsięwzięcia częściowe.

Punktem wyjścia niniejszej instrukcji jest Raport o Stanie Miasta i Gminy Mrocza 2003 – 2007 łącznie z wszystkimi załącznikami oraz Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza 2008 – 2020 – dokumenty planistyczne przyjęte uchwałą Rady Miasta i Gminy Mrocza do realizacji.

Poprzez ustalenie jasnych i przejrzystych ram postępowania postanawia się kwartalnie monitorować oraz raz na dwa lata aktualizować Raport o Stanie Miasta i Gminy Mrocza oraz Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza.

Podstawowym elementem prac będzie wyodrębnienie i określenie: etapów działań planistycznych, sposobów ich realizacji (narzędzi), terminów zakończenia prac, osób odpowiedzialnych oraz systemu uzyskiwania efektów działań

MODEL PROCEDURY Aktualizacji i Monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Mrocza [SRG]

Działania planistyczne	Sposób realizacji - narzędzia	Term. zakończ./osoba odpowiedzialna	Efekt działania
Etap I Opracowanie systemu organizacji procesu wspomaganie /monitorowania i kontroli zmian SRG	Określenie struktury organizacji procesu wspomaganie/ monitorowania SRG, zdefiniowanie planu komunikacji i kontroli zmian, opracowanie formularza zmian	<i>Lipiec/Wrzesień 2008</i> Przewodniczący Komisji koordynacyjnej SRG	Plan wspomaganie/monitorowania/komunikacji/kontroli zmian SRG
Etap II Ocena uwarunkowań rozwojowych Miasta i Gminy – model analiz strategicznych, analiza SWOT, analiza celów, porównanie planów z efektami podejmowanych działań	Zebranie danych do Raportu o stanie Miasta i Gminy z wykorzystaniem elektronicznego modelu analiz strategicznych, analiza przyjętych programów rozwoju, ocena jakości usług publicznych, analiza stanu infrastruktury komunalnej, analiza SWOT oraz podjętych uchwał.	<i>Maj 2009 (co dwa lata)</i> Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG	Raport o Stanie Miasta i Gminy 2003-2007 itd. Raport o stanie realizacji celów, Lista efektów
Etap III Sporządzanie wniosków w sprawie nowych programów operacyjnych oraz zadań częściowych SRG. Dokonanie weryfikacji stanu realizacji SRG, a szczególnie przyjętych program-ów operacyjnych.	Wybór nowych programów operacyjnych oraz zadań. Przedstawienie stanu realizacji SRG. Zebranie wniosków w sprawie nowych programów operacyjnych oraz zmian dotyczących realizowanych programów operacyjnych /terminy, koszty/. Wypełnienie formularza zmian dla wnioskowanych programów operacyjnych według ustalonych wymogów. Przygotowanie listy programów operacyjnych według wewnętrznych priorytetów. Przesłanie wniosków do Komisji Koordynacyjnej SRG oraz Burmistrza i Przewodniczącego Rady Miasta i Gminy.	<i>Czerwiec 2009 (co dwa lata)</i> Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG	Wnioski ws. programów operacyjnych. Raport zmian SRG. Lista programów operacyjnych według priorytetów oraz kategorii.

<p>Etap IV Ustalenie listy zmian oraz programów według priorytetów i kategorii. Przygotowanie projektu zaktualizowanej wersji SRG na lata 2009 - 2021 Priorytetów inwestycyjnych</p> <p>Przygotowanie prognozy dochodów i wydatków budżetowych 2009-2015</p>	<p>Zestawienie przesłanych wniosków ws zmian oraz programów operacyjnych. Ocena zmian oraz wnioskowanych programów operacyjnych w oparciu o przyjęte kryteria – prezentacja ocen. Ustalenie listy programów operacyjnych wg priorytetów i kategorii – ranking programów operacyjnych na podstawie uzyskanych ocen.</p> <p>Przygotowanie prognozy dochodów i wydatków budżetowych. Przyjęcie nowych założeń makro i mikro ekonomicznych.</p>	<p>Sierpień 2009 (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG</p> <p>Sierpień Skarbnik Miasta i Gminy</p>	<p>Ranking programów operacyjnych na okres 2009 – 2021. Projekt SRG 2009-2021</p> <p>Prognoza dochodów i wydatków budżetowych 2009 - 2015</p>
--	---	--	---

<p>Etap V Określenie limitów wolnych środków na zadania inwestycyjne. Wybór zadań SRG do realizacji w WPI na lata 2009 – 2015.</p>	<p>Analiza przygotowanej prognozy wolnych środków budżetowych na lata 2008– 2014 Wybór zadań SRG do realizacji w WPI z zachowaniem relacji wielkości nakładów inwestycyjnych do poziomu wolnych środków – przygotowanie wstępnego projektu SRG i WPI.</p>	<p>Wrzesień 2009 (co dwa lata) Skarbnik Miasta i Gminy</p> <p>Wrzesień 2009 (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG oraz WPI</p>	<p>Limit wolnych środków na zadania inwestycyjne.</p> <p>Wstępna wersja SRG i WPI</p>
---	--	--	---

<p>Etap VI Określenie zdolności finansowej i kredytowej Miasta i Gminy</p> <p>Opracowanie wersji projektowej SRG oraz WPI</p>	<p>Analiza możliwości wykorzystania zewnętrznych źródeł finansowania zadań inwestycyjnych</p> <p>Weryfikacja wstępnej wersji SRG oraz WPI, wprowadzenie korekt, przygotowanie wersji projektowej SRG oraz WPI</p>	<p>Wrzesień 2009 (co dwa lata) Skarbnik Miasta i Gminy</p> <p>15 Październik (co dwa lata) Przewodniczący Komisji Koordynacyjnej SRG/WPI oraz Burmistrz Miasta i Gminy</p>	<p>Wykaz możliwości wzrostu zobowiązań budżetowych.</p> <p>Wersja projektowa SRG oraz WPI</p>
---	---	--	---

<p>Etap VII Określenie skutków finansowania zadań przy udziale środków zewnętrznych. Opracowanie zrównoważonego projektu SRG/WPI</p>	<p>Analiza zdolności finansowej Miasta i Gminy z uwzględnieniem wzrostu zobowiązań z tytułu nowych kredytów oraz zabezpieczeń udziałów własnych środków .</p> <p>Weryfikacja wersji projektowej WPI, wprowadzenie korekt, przygotowanie zrównoważonego projektu WPI</p>	<p>30 Październik 2009 (co dwa lata) Skarbnik Miasta i Gminy</p> <p>15 Listopad 2009 (co dwa lata) Burmistrz Miasta i Gminy</p>	<p>Skumulowany wynik budżetowy Zrównoważony projekt SRG/WPI</p> <p>Przedłożenie projektu SRG/WPI Radzie Miasta i Gminy</p>
---	---	---	--

<p>Etap VIII Podjęcie uchwał w sprawie SRG/WPI</p>	<p>Przeprowadzenie analiz projektu SRG/WPI przez komisję. Wprowadzenie zmian przy jednoczesnej ocenie możliwości finansowych. Przyjęcie ostatecznej wersji SRG/WPI przez Radę Miasta i Gminy Mrocza</p>	<p>Grudzień 2009 (co dwa lata) Rada Miasta i Gminy</p>	<p>Uchwała Rady Miasta i Gminy w sprawie SRG/WPI</p>
---	---	--	---

